

Министерство на здравеопазването
Национален център по здравна информация

**Кратък справочник
по Международната статистическа
класификация на болестите
и проблемите, свързани със здравето**

X ревизия

София, 2003

**Кратък справочник по Международната статистическа класификация
на болестите и проблемите, свързани със здравето, X ревизия**

ISBN 954-8541-15-7

© Министерство на здравеопазването
© Национален център по здравна информация

София, 2003

Редактор: *доц. Т. Чолакова*

Коректор: *М. Венедикова*

Предпечатна подготовка: *Национален център по здравна информация*

Печат:

Съдържание

Въведение	4
Обща информация за X ревизия на МКБ и проблемите, свързани със здравето	5
Дефиниции	8
Списък на тризначните рубрики	12
Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби	96
Специални списъци за статистическа разработка на данните за смъртността и заболяемостта	150
Смъртност: основни принципи на медицинското свидетелство за смърт и правила за кодиране	174

Въведение

Справочникът по Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето е предназначен за ползване от широк кръг медицински и други специалисти в ежедневната им работа. Той съдържа основна информация за X ревизия на МКБ и най-масово използваните в практиката списъци за кодиране на информацията, свързана със заболяемостта, смъртността и контактите на населението със здравните служби.

Справочникът съдържа и основните определения, дефиниции и правила за класифициране на виталните събития и заболяванията, както и указанията, които трябва да се спазват при кодирането, за да се създадат условия за съпоставимост на информацията на национално и международно ниво.

За по-детайлни разработки следва да се използват трите тома на класификацията.

Обща информация за X ревизия на МКБ и проблемите, свързани със здравето

Класифицирането на болестите може да се определи като система от рубрики (групи), в които конкретните нозологични единици са включени в съответствие с приетите критерии. Целта на Международната класификация на болестите е да се създадат условия за систематизирана регистрация, анализ, интерпретация и сравнение на данните за смъртността и заболяемостта, получени в различни страни или региони и през различно време. Международната класификация на болестите се използва за преобразуването на словесната формулировка на диагнозата на болестите и другите проблеми, свързани със здравето, в буквено-цифрови кодове, които създават удобство при съхраняване, извличане и анализиране на данните.

По същество Международната класификация на болестите се превърна в стандартна международна диагностична класификация за всички общи епидемиологични цели, както и за много други цели, свързани с управлението на здравеопазването. Те включват анализ на общата ситуация, свързана със здравето, на отделни групи от населението, а също така и наблюдаване на честотата и разпространението на болестите и на други проблеми, свързани със здравето, в тяхната взаимовръзка с различни фактори, като например някои особености или обстоятелства, влияещи на отделните лица.

Международната класификация на болестите периодично се преразглежда и актуализира от експерти на Световната здравна организация с участието на консултанти от страните-членки на СЗО. Десетата ревизия на класификацията е приета на Четиридесет и третата сесия на Световната асамблея по здравеопазване и вече се прилага в редица страни.

Новата класификация е разделена на 21 класа: клас I *“Някои инфекциозни и паразитни болести”*; клас II *“Новообразувания”*; клас III *“Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм”*; клас IV *“Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата”*; клас V *“Психични и поведенчески разстройства”*; клас VI *“Болести на нервната система”*; клас VII *“Болести на окото и придатъците му”*; клас VIII *“Болести на ухото и мастоидния израстък”*; клас IX *“Болести на органите на кръвообращението”*; клас X *“Болести на дихателната система”*; клас XI *“Болести на храносмилателната система”*; клас XII *“Болести на кожата и подкожната тъкан”*; клас XIII *“Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан”*; клас XIV *“Болести на пикочо-половата система”*; клас XV *“Бременност, раждане и послеродов период”*; клас XVI *“Някои състояния, възникващи през перинаталния период”*; клас XVII *“Вродени аномалии, дефор-*

мации и хромозомни аберации”; клас XVIII “Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде”; клас XIX “Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини”; клас XX “Външни причини за заболяемост и смъртност”; клас XXI “Фактори, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните служби”. За разлика от сега използваната IX ревизия, първият знак на кода е буква и всяка буква съответства на даден клас, с изключение на буквата D, която се използва в клас II “Новообразувания” и в клас III “Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм”, и буквата H, която се използва в клас VII “Болести на окото и неговите придатъци” и в клас VIII “Болести на ухото и мастоидния израстък”. Четири класа (класовете II, III, XIX и XX) използват повече от една буква в първия знак на своите кодове.

Всеки клас съдържа достатъчен брой тризначни рубрики, за да обхваща целия материал, включен в него; не са използвани всички кодове, които са на разположение, което дава възможност за бъдещи ревизии и по-голяма детайлизация.

Класовете се подразделят на еднородни “блокове” в тризначните рубрики. Диапазонът на рубриците е посочен в скоби след всяко наименование на блока.

В рамките на всеки блок някои от тризначните рубрики са предназначени само за една болест, избрана според това, колко често се среща, колко е тежка, как се повлиява от действията на медицинските служби, а други тризначни рубрики са предназначени за група болести с някои общи характеристики. В блока обикновено има рубрики за “други” състояния, които дават възможност да се класифицират по-голям брой различни, но рядко срещани състояния, а също така и “неуточнени” състояния.

Макар и това да не е задължително за представянето на данни на международно равнище, повечето тризначни рубрики имат подразделения, съдържащи четвърти цифров знак след десетичната точка, за да могат да бъдат използвани до 10 подрубрики.

Четиризначните подрубрики показват например, различната локализация или разновидност на една болест, ако тризначната рубрика е предназначена само за една болест, или пък отделни болести, ако тризначната рубрика е предназначена за група болести.

Петото и следващите кодови нива представляват сами по себе си подкласификация по различни оси, по отношение на четиризначния код. Те се съдържат в: клас XIII – подрубрики по анатомична локализация; клас XIX – подрубрики за означаване на открити и закрити счупвания, а също така черепни, гръдни и коремни увреждания със или без открита рана; клас XX – подрубрики за означаване на видовете дейности, извършвани в момента на

произшествието.

Неизползваните кодове U00–U49 могат да се използват за временно означаване на новите болести с неясна етиология. Кодовете U50–U99 могат да бъдат използвани за изследователски цели, например за утвърждаване на алтернативна подкласификация в рамките на специален проект.

МКБ–Х е в три тома: том 1 съдържа основната класификация; том 2 – инструкции за ползването на МКБ; том 3 представлява Азбучен указател към класификацията.

Голяма част от том 1 заема основната класификация, състояща се от списък на тризначните рубрики, пълно изброяване на тризначните рубрики и четиризначните подрубрики, и тяхното съдържание. “Сърцевината” на класификацията – списъкът на тризначните рубрики е задължителното равнище за представяне на информация в базата данни на Световната здравна организация за смъртността и за извършването на основни международни сравнения.

Том 1 съдържа също така: 1. Раздел “Морфология на новообразуванията”. Класификацията на морфологията на новообразуванията може да се използва като допълнителен код за класифициране на морфологичните видове новообразувания, които, с малки изключения, се класифицират в клас II, само в съответствие с техния характер и локализация (топография). 2. Специални списъци за общите статистически разработки. Списъците 1 и 2 засягат общата смъртност, а списъците 3 и 4 – детската смъртност. Има също така специален списък за разработване на общи статистически данни за заболяемостта. 3. Дефиниции, приети на Световната асамблея по здравеопазване, включени за улесняване на международното сравняване на данните.

Дефиниции

Забележка: Посочените по-долу дефиниции са приети от Световната асамблея по здравеопазване в съответствие с параграф 23 на Устава на Световната здравна организация (резолюция WHA 20.19 и WHA 43.24).

1. Причини за смърт

Причините за смърт, които трябва да бъдат вписани в медицинското свидетелство за смърт, са всички онези болести, патологични състояния или травми, които са довели до настъпване на смърт или са допринесли за нейното настъпване, а също така и обстоятелствата, довели до злополука или до акт на насилие, предизвикали всякакви такива травми.

2. Първоначална причина за смърт

Първоначалната причина за смърт е: а) болест или травма, предизвикваща редица от болестни процеси, непосредствено водещи до смърт или б) обстоятелства, довели до злополука или до акт на насилие, които са предизвикали смъртоносна травма.

3. Дефиниции, отнасящи се до антенаталната, перинаталната, неонаталната и кърмаческата смъртност

3.1. *Раждане на живо дете*

Раждането на живо дете е пълното изтласкване или изваждане на продукт от зачатие от тялото на майката, независимо от продължителността на бременността, при което плодът, след отделянето, диша или проявява други признаци на живот като сърцебиене, пулсация на пъпна връв или определени движения на волевата мускулатура, независимо от това дали пъпната връв е прерязана и отделена ли е плацентата; всеки продукт от такова раждане се смята за “живородено дете”.

3.2. *Раждане на мъртво дете [мъртвороден плод]*

Раждането на мъртво дете е смъртта на продукт от зачатие преди пълното му изтласкване или изваждане от тялото на майката, независимо от продъл-

жителността на бременността; за смърт говори липсата, след такова отделяне, на дишане и каквито и да са други признаци на живот у плода като сърцебиене, пулсация на пъпна връв или определени движения на волевата мускулатура.

3.3. Тегло при раждане

Теглото на плода или новороденото, регистрирано веднага след раждането.

3.4. Ниско тегло при раждане

Ниско тегло при раждане е тегло, което е по-ниско от 2500 г (до и включително 2499 г).

3.5. Много ниско тегло при раждане

Много ниско тегло при раждане е тегло, което е по-ниско от 1500 г (до и включително 1499 г).

3.6. Изключително ниско тегло при раждане

Изключително ниско тегло при раждане е тегло, което е по-ниско от 1000 г (до и включително 999 г).

3.7. Срок на бременност [гестационна възраст]

Продължителността на бременността се измерва от първия ден на последния нормален менструален период. Срокът на бременността се изразява в пълни дни или пълни седмици (например събитията, случили се в периода между 280 и 286 пълни дни след началото на последния нормален менструален период се смятат за случили се през 40-та седмица на бременността).

3.8. Недоносеност

Раждане при срок на бременността по-малък от 37 пълни седмици (по-малко от 259 дни).

3.9. Доносеност

Раждане при срок на бременността от 37 пълни седмици до по-малко от 42 пълни седмици (259–293 дни).

3.10. Преносеност

Раждане при срок на бременността 42 пълни седмици или повече (294 дни и повече).

3.11. Перинатален период

Перинаталният период започва от 22-ра пълна седмица (154-ти ден) на вътребнобния живот на плода (по това време теглото на плода е 500 г) и завър-

шва след 7 пълни дни след раждането.

3.12. Неонатален период [период на новороденото]

Неонаталният период започва от момента на раждането и завършва след 28 пълни дни след раждането. Неонаталната смъртност (смъртността на живородените деца в първите 28 пълни дни от живота) може да бъде разделена на *ранна неонатална смъртност* (т.е. смъртност в течение на първите 7 дни от живота) и *късна неонатална смъртност* (т.е. смъртност в периода след 7 пълни дни от живота до 28 пълни дни от живота).

Забележки към дефинициите

- i За живородените определянето на теглото трябва да бъде направено в течение на първия час от живота, преди в постнаталния период да настъпи значителна загуба на тегло. Приетото в статистиката групиране по тегло при раждане с използване на 500-грамови интервали не следва да се използва. Фактическото тегло следва да се фиксира с онази степен на точност, с която е измерена.
- ii Понятията “ниско”, “много ниско” и “изключително ниско” тегло при раждане не представляват взаимно изключващи се категории. Те се припокриват и частично съвпадат едно с друго; понятието “ниско” тегло включва понятията “много ниско” и “изключително ниско”, понятието “много ниско” тегло включва понятието “изключително ниско” тегло.
- iii Срокът на бременността, който се изчислява по датата на последната нормална менструация, често е източник на статистически грешки. За избягване на грешките е необходимо да се помни, че първият ден трябва да се смята за ден 0, а не за ден 1. Дните от 0–6 съответно представляват “пълна нулева лунна седмица”, 40-та седмица на бременността съответно е синоним на понятието “пълни 39 седмици”. Ако датата на последната нормална менструация е неизвестна, срокът на бременността следва да се определя на базата на най-надеждни клинични данни. За да се избегне неразбиране, резултатите от пресмятанията в статистическите таблици трябва да се посочват както в седмици, така и в дни.
- iv В записа за смъртта на детето в първия ден от живота (ден 0) трябва да бъде посочена точно продължителността на живота (пълните минути или часове). В случай на смърт на детето през второто денонощие (ден 1), третото денонощие (ден 2) и последващите 27 пълни дни живот, възрастта се посочва в дни.

4. Дефиниции, отнасящи се до майчината смъртност

4.1. *Майчина смъртност*

Майчината смъртност се определя като обусловена от бременността (независимо от нейната продължителност и локализация) смърт на жена, настъпила в периода на бременността или в продължение на 42 дни след нейното завършване по каквато и да е причина, свързана с бременността, усложняваща нея или нейното протичане, но не поради злополука или случайно възникнала причина.

4.2. *Късна майчина смъртност*

Късната майчина смъртност се определя като смърт на жена от непосредствена акушерска причина или причина, косвено свързана с нея, настъпила в период по-дълъг от 42 дни след раждането, но по-малък от година след раждането.

4.3. *Смърт, свързана с бременността*

Смъртта, свързана с бременността се определя като смърт на жена, настъпила в периода на бременността или в течение на 42 дни след раждането, независимо от причината за смърт.

Случаите на майчина смъртност се разделят на две групи:

4.4. *Смърт, непосредствено свързана с акушерски причини*

Това е смърт в резултат на акушерски усложнения по време на бременността (т.е. бременността, раждането и послеродовия период), а също в резултат на намеси, пропуски, неправилно лечение или верига от събития, свързани с всяка от изброените причини.

4.5. *Смърт, косвено свързана с акушерски причини*

Това е смърт в резултат на съществуваща преди болест или болест, развила се в периода на бременността, без връзка с непосредствена акушерска причина, но утежнена от физиологичното влияние на бременността.

Списък на тризначните рубрики

Клас I

Някои инфекциозни и паразитни болести

(A00–B99)

Чревни инфекции (A00–A09)

- A00 Холера
- A01 Тиф и паратиф
- A02 Други салмонелозни инфекции
- A03 Шигелоза
- A04 Други бактериални чревни инфекции
- A05 Други бактериални хранителни отравяния
- A06 Амебиаза
- A07 Други протозойни чревни болести
- A08 Вирусни и други уточнени чревни инфекции
- A09 Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход

Туберкулоза (A15–A19)

- A15 Туберкулоза на дихателните органи, потвърдена бактериологично или хистологично
- A16 Туберкулоза на дихателните органи, непотвърдена бактериологично или хистологично
- A17† Туберкулоза на нервната система
- A18 Туберкулоза на други органи
- A19 Милиарна туберкулоза

Някои бактериални зоонози (A20–A28)

- A20 Чума
- A21 Туларемия
- A22 Антракс
- A23 Бруцелоза
- A24 Сап и мелиоидоза
- A25 Треска при ухапване от плъх
- A26 Еризипелoid
- A27 Лептоспироза
- A28 Други бактериални зоонози, неклассифицирани другаде

Други бактериални болести (A30–A49)

- A30 Проказа [болест на Hansen]
- A31 Инфекции, предизвикани от други микобактерии
- A32 Листериоза
- A33 Тетанус на новородено
- A34 Акушерски тетанус
- A35 Други форми на тетанус
- A36 Дифтерия
- A37 Коклюш
- A38 Скарлатина
- A39 Менингококова инфекция
- A40 Стрептококова септицемия
- A41 Друга септицемия
- A42 Актиномикоза
- A43 Нокардиоза
- A44 Бартонелоза
- A46 Еризипел
- A48 Други бактериални болести, неklasифицирани другаде
- A49 Бактериална инфекция с неуточнена локализација

Инфекции, предавани предимно по полов път (A50–A64)

- A50 Вроден сифилис
- A51 Ранен сифилис
- A52 Късен сифилис
- A53 Други и неуточнени форми на сифилис
- A54 Гонококова инфекция
- A55 Хламидиен лимфогранулом (венеричен)
- A56 Други хламидийни болести, предавани по полов път
- A57 Шанкроид
- A58 Гранулом, ингвинален
- A59 Трихомонијаза
- A60 Аногенитална херпесна вирусна [herpes simplex] инфекција
- A63 Други болести, предавани предимно по полов път, неklasифицирани другаде
- A64 Болести, предавани предимно по полов път, неуточнени

Други болести, предизвикани од спирохети (A65–A69)

- A65 Невенеричен сифилис
- A66 Фрамбезија
- A67 Пинта [карате]
- A68 Вързватни трески
- A69 Други инфекции, предизвикани од спирохети

Други болести, предизвикани от хламидии (A70–A74)

- A70 Инфекция, предизвикана от *Chlamydia psittaci*
- A71 Трахома
- A74 Други болести, предизвикани от хламидии

Рикетсиози (A75–A79)

- A75 Петнист тиф
- A77 Петниста треска [кърлежови рикетсиози]
- A78 Ку-треска
- A79 Други рикетсиози

Вирусни инфекции на централната нервна система (A80–A89)

- A80 Остър полиомиелит
- A81 Атипични вирусни инфекции на централната нервна система
- A82 Бяс
- A83 Вирусен енцефалит, предаван от комари
- A84 Вирусен енцефалит, предаван от кърлежи
- A85 Други вирусни енцефалити, неklasифицирани другаде
- A86 Вирусен енцефалит, неуточнен
- A87 Вирусен менингит
- A88 Други вирусни инфекции на централната нервна система, неklasифицирани другаде
- A89 Вирусна инфекция на централната нервна система, неуточнена

Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески (A90–A99)

- A90 Денга [класическа треска денга]
- A91 Хеморагична треска, предизвикана от денга-вирус
- A92 Други вирусни трески, предавани от комари
- A93 Други вирусни трески, предавани от членестоноги, неklasифицирани другаде
- A94 Вирусна треска, предавана от членестоноги, неуточнена
- A95 Жълта треска
- A96 Аренавирусна хеморагична треска
- A98 Други вирусни хеморагични трески, неklasифицирани другаде
- A99 Вирусна хеморагична треска, неуточнена

Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците (B00–B09)

- B00 Херпес-вирусни [herpes simplex] инфекции
- B01 Лещенка [varicella]
- B02 Herpes zoster

- V03 Вариола
- V04 Инфекции, предизвикани от вируса на маймунската вариола
- V05 Брусница
- V06 Рубеола [немска брусница]
- V07 Вирусни брадавици
- V08 Други вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците, неклассифицирани другаде
- V09 Вирусна инфекция, характеризираща се с увреждания на кожата и лигавиците, неуточнена

Вирусен хепатит (V15–V19)

- V15 Остър хепатит А
- V16 Остър хепатит В
- V17 Други остри вирусни хепатити
- V18 Хроничен вирусен хепатит
- V19 Вирусен хепатит, неуточнен

Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV] (V20–V24)

- V20 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV], проявяваща се като инфекциозни и паразитни болести
- V21 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV], проявяваща се като злокачествени новообразувания
- V22 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV], проявяваща се като други уточнени болести
- V23 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV], проявяваща се като други състояния
- V24 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV], неуточнена

Други вирусни болести (V25–V34)

- V25 Цитомегалвирусна болест
- V26 Епидемичен паротит
- V27 Инфекциозна мононуклеоза
- V30 Вирусен конюнктивит
- V33 Други вирусни болести, неклассифицирани другаде
- V34 Вирусна инфекция с неуточнена локализация

Микози (V35–V49)

- V35 Дерматофития
- V36 Други повърхностни микози
- V37 Кандидоза

- V38 Кокцидиоидомикоза
- V39 Хистоплазмоза
- V40 Бластомикоза
- V41 Паракокцидиоидомикоза
- V42 Споротрихоза
- V43 Хромомикоза и феомикотичен абсцес
- V44 Аспергилоза
- V45 Криптококоза
- V46 Зигомикоза
- V47 Мицетом
- V48 Други микози, неklasифицирани другаде
- V49 Микоза, неуточнена

Протозойни болести (B50–B64)

- B50 Малария, предизвикана от *Plasmodium falciparum*
- B51 Малария, предизвикана от *Plasmodium vivax*
- B52 Малария, предизвикана от *Plasmodium malariae*
- B53 Други видове паразитологично потвърдена малария
- B54 Малария, неуточнена
- B55 Лайшманиоза
- B56 Африканска трипанозомоза
- B57 Болест на Chagas
- B58 Токсоплазмоза
- B59 Пневмоцистоза
- B60 Други протозойни болести, неklasифицирани другаде
- B64 Протозойна болест, неуточнена

Хелминтози (B65–B83)

- B65 Шистозомиаза [билхарциоза]
- B66 Други трематодози
- B67 Ехинококоза
- B68 Тениоза
- B69 Цистицеркоза
- B70 Дифилоботриоза и спарганоза
- B71 Други инвазии, предизвикани от цестоди
- B72 Дракункулоза
- B73 Онхоцеркоза
- B74 Филариоза
- B75 Трихинелоза
- B76 Анкилостомидоза
- B77 Аскаридоза
- B78 Стронгилоидоза

- V79 Трихуриоза
- V80 Ентеробиоза
- V81 Други чревни хелминтози, неклассифицирани другаде
- V82 Чревна паразитоза, неуточнена
- V83 Други хелминтози

Педикулоза, акаридоза и други инфестации (V85–V89)

- V85 Педикулоза и фтириоза
- V86 Краста
- V87 Миаза
- V88 Други инфестации
- V89 Паразитна болест, неуточнена

Последици от инфекциозни и паразитни болести (V90–V94)

- V90 Последици от туберкулоза
- V91 Последици от полиомиелит
- V92 Последици от лепра
- V94 Последици от други неуточнени инфекциозни и паразитни болести

Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти (V95–V97)

- V95 Стрептококи и стафилококи като причина за болести, классифицирани другаде
- V96 Други бактериални агенти като причина за болести, классифицирани другаде
- V97 Вирусни агенти като причина за болести, классифицирани другаде

Други инфекциозни болести (V99)

- V99 Други и неуточнени инфекциозни болести

Клас II

Новообразувания

(C00–D48)

Злокачествени новообразувания (C00–C97)

Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса (C00–C14)

- C00 Злокачествено новообразувание на устната
- C01 Злокачествено новообразувание на основата на езика
- C02 Злокачествени новообразувания на други и неуточнени части на езика
- C03 Злокачествено новообразувание на венците
- C04 Злокачествено новообразувание на пода на устната кухина
- C05 Злокачествено новообразувание на небцето
- C06 Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на устната кухина
- C07 Злокачествено новообразувание на околушната слюнчена жлеза
- C08 Злокачествено новообразувание на друга и неуточнена част на големите слюнчени жлези
- C09 Злокачествено новообразувание на сливицата
- C10 Злокачествено новообразувание на орофаринкса
- C11 Злокачествено новообразувание на назофаринкса
- C12 Злокачествено новообразувание на пириформения синус
- C13 Злокачествено новообразувание на хипофаринкса
- C14 Злокачествено новообразувание с други и неточно определени локализации на устните, устната кухина и фаринкса

Злокачествени новообразувания на храносмилателните органи (C15–C26)

- C15 Злокачествено новообразувание на хранопровода
- C16 Злокачествено новообразувание на стомаха
- C17 Злокачествено новообразувание на тънките черва
- C18 Злокачествено новообразувание на дебелото черво
- C19 Злокачествено новообразувание на ректосигмоидалната област
- C20 Злокачествено новообразувание на правото черво
- C21 Злокачествено новообразувание на ануса и аналния канал
- C22 Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища
- C23 Злокачествено новообразувание на жлъчния мехур
- C24 Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на жлъчните пътища

- C25 Злокачествено новообразувание на панкреаса
- C26 Злокачествено новообразувание на храносмилателните органи с друга и неточно определена локализация

Злокачествени новообразувания на дихателните органи и гръдния кош (C30–C39)

- C30 Злокачествено новообразувание на носната кухина и средното ухо
- C31 Злокачествено новообразувание на синусите
- C32 Злокачествено новообразувание на ларинкса
- C33 Злокачествено новообразувание на трахеята
- C34 Злокачествено новообразувание на бронхите и белия дроб
- C37 Злокачествено новообразувание на тимуса
- C38 Злокачествено новообразувание на сърцето, медиастинума и плеврата
- C39 Злокачествено новообразувание с други и неточно определени локализации на дихателните органи и гръдния кош

Злокачествени новообразувания на костите и ставните хрущяли (C40–C41)

- C40 Злокачествено новообразувание на костите и ставните хрущяли на крайниците
- C41 Злокачествено новообразувание на костите и ставните хрущяли с други и неуточнени локализации

Меланом и други злокачествени новообразувания на кожата (C43–C44)

- C43 Злокачествен меланом на кожата
- C44 Други злокачествени новообразувания на кожата

Злокачествени новообразувания на мезотелиалната и меките тъкани (C45–C49)

- C45 Мезотелиом
- C46 Сарком на Kaposi
- C47 Злокачествено новообразувание на периферните нерви и вегетативната нервна система
- C48 Злокачествено новообразувание на ретроперитонеума и перитонеума
- C49 Злокачествено новообразувание на съединителната и другите мекки тъкани

Злокачествено новообразувание на млечната жлеза (C50)

- C50 Злокачествено новообразувание на млечната жлеза

Злокачествени новообразувания на женските полови органи (C51–C58)

- C51 Злокачествено новообразувание на вулвата
- C52 Злокачествено новообразувание на влагалището
- C53 Злокачествено новообразувание на шийката на матката
- C54 Злокачествено новообразувание на тялото на матката
- C55 Злокачествено новообразувание на матката с неуточнена локализация
- C56 Злокачествено новообразувание на яйчника
- C57 Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на женските полови органи
- C58 Злокачествено новообразувание на плацентата

Злокачествени новообразувания на мъжките полови органи (C60–C63)

- C60 Злокачествено новообразувание на пениса
- C61 Злокачествено новообразувание на простатата
- C62 Злокачествено новообразувание на тестиса
- C63 Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на мъжките полови органи

Злокачествени новообразувания на пикочната система (C64–C68)

- C64 Злокачествено новообразувание на бъбрека, с изключение на бъбречното легенче
- C65 Злокачествено новообразувание на бъбречното легенче
- C66 Злокачествено новообразувание на уретера
- C67 Злокачествено новообразувание на пикочния мехур
- C68 Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на пикочните органи

Злокачествени новообразувания на окото, главния мозък и други части на централната нервна система (C69–C72)

- C69 Злокачествено новообразувание на окото и неговите придатъци
- C70 Злокачествено новообразувание на мозъчните обвивки
- C71 Злокачествено новообразувание на главния мозък
- C72 Злокачествено новообразувание на гръбначния мозък, черепномозъчните нерви и други части на централната нервна система

Злокачествени новообразувания на щитовидната и други ендокринни жлези (C73–C75)

- C73 Злокачествено новообразувание на щитовидната жлеза
- C74 Злокачествено новообразувание на надбъбречната жлеза
- C75 Злокачествено новообразувание на други ендокринни жлези и сродни структури

Злокачествени новообразувания с неточно определени, вторични и неуточнени локализации (C76–C80)

- C76 Злокачествено новообразувание с други и неточно определени локализации
- C77 Вторично и неуточнено злокачествено новообразувание на лимфните възли
- C78 Вторично злокачествено новообразувание на дихателната и храносмилателната системи
- C79 Вторично злокачествено новообразувание с други локализации
- C80 Злокачествено новообразувание с неуточнена локализация

Злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани (C81–C96)

- C81 Болест на Hodgkin [лимфогрануломатоза]
- C82 Фоликуларен [нодуларен] нехочкинов лимфом
- C83 Дифузен нехочкинов лимфом
- C84 Периферни и кожни Т-клетъчни лимфоми
- C85 Други и неуточнени типове на нехочкинов лимфом
- C88 Злокачествени имунопролиферативни болести
- C90 Множествен миелом и злокачествени плазмоклетъчни новообразувания
- C91 Лимфоидна левкемия [лимфолевкемия]
- C92 Миелоидна левкемия [миелолевкемия]
- C93 Моноцитна левкемия
- C94 Други левкемии с уточнен клетъчен вид
- C95 Левкемия с неуточнен клетъчен вид
- C96 Други и неуточнени злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани

Злокачествени новообразувания със самостоятелни (първични) множествени локализации (C97)

- C97 Злокачествени новообразувания със самостоятелни (първични) множествени локализации

Новообразувания in situ (D00–D09)

- D00 Карцином in situ на устната кухина, хранопровода и стомаха
- D01 Карцином in situ на други и неуточнени храносмилателни органи
- D02 Карцином in situ на средното ухо и дихателната система
- D03 Меланом in situ
- D04 Карцином in situ на кожата
- D05 Карцином in situ на млечната жлеза
- D06 Карцином in situ на шийката на матката

- D07 Карцином *in situ* на други и неуточнени полови органи
- D09 Карцином *in situ* с други и неуточнени локализации

Доброкачествени новообразувания (D10–D36)

- D10 Доброкачествено новообразувание на устните, устната кухина и фаринкса
- D11 Доброкачествено новообразувание на големите слюнчени жлези
- D12 Доброкачествено новообразувание на колона, ректума, ануса и аналния канал
- D13 Доброкачествено новообразувание на други и неточно определени части на храносмилателната система
- D14 Доброкачествено новообразувание на средното ухо и дихателната система
- D15 Доброкачествено новообразувание на други и неуточнени органи в гръдния кош
- D16 Доброкачествено новообразувание на костите и ставните хрущяли
- D17 Доброкачествено новообразувание на мастната тъкан
- D18 Хемангиом и лимфангиом с каквато и да е локализация
- D19 Доброкачествено новообразувание на мезотелиалната тъкан
- D20 Доброкачествено новообразувание на меката тъкан на ретроперитонеума и перитонеума
- D21 Други доброкачествени новообразувания на съединителната и други меки тъкани
- D22 Меланоцитен невус
- D23 Други доброкачествени новообразувания на кожата
- D24 Доброкачествено новообразувание на млечната жлеза
- D25 Лейомиом на матката
- D26 Други доброкачествени новообразувания на матката
- D27 Доброкачествено новообразувание на яйчника
- D28 Доброкачествено новообразувание на други и неуточнени части на женските полови органи
- D29 Доброкачествено новообразувание на мъжките полови органи
- D30 Доброкачествено новообразувание на пикочните органи
- D31 Доброкачествено новообразувание на окото и неговите придатъци
- D32 Доброкачествено новообразувание на мозъчните обвивки
- D33 Доброкачествено новообразувание на главния мозък и други части на централната нервна система
- D34 Доброкачествено новообразувание на щитовидната жлеза
- D35 Доброкачествено новообразувание на други и неуточнени ендокринни жлези
- D36 Доброкачествено новообразувание с други и неуточнени локализации

Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37–D48)

- D37 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на устната кухина и храносмилателните органи
- D38 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на средното ухо, дихателната система и органите в гръдния кош
- D39 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на женските полови органи
- D40 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на мъжките полови органи
- D41 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на пикочните органи
- D42 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на мозъчните обвивки
- D43 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на главния мозък и централната нервна система
- D44 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер на ендокринните жлези
- D45 Полицитемия вера
- D46 Миелодиспластични синдроми
- D47 Други новообразувания с неопределен или неизвестен характер на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани
- D48 Новообразуване с неопределен или неизвестен характер с други и неуточнени локализации

Клас III

Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50–D89)

Анемии, свързани с храненето (D50–D53)

- D50 Желязонеодоимъчна анемия
- D51 Витамин В₁₂-неодоимъчна анемия
- D52 Фолиевонеодоимъчна анемия
- D53 Други анемии, свързани с храненето

Хемолитични анемии (D55–D59)

- D55 Анемия, дължаща се на ензимни нарушения
- D56 Таласемия
- D57 Сърповидно-клетъчни нарушения
- D58 Други наследствени хемолитични анемии
- D59 Придобита хемолитична анемия

Апластични и други анемии (D60–D64)

- D60 Придобита (чиста) аплазия на еритроцитите [еритробластопения]
- D61 Други апластични анемии
- D62 Остра постхеморагична анемия
- D63* Анемия при хронични болести, класифицирани другаде
- D64 Други анемии

Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65–D69)

- D65 Дисеминирано втресъдово съсирване [синдром на дефибринация]
- D66 Вроден дефицит на фактор VIII
- D67 Вроден дефицит на фактор IX
- D68 Други нарушения на кръвосъсирването
- D69 Пурпура и други хеморагични състояния

Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70–D77)

- D70 Агранулоцитоза
- D71 Функционални нарушения на полиморфно-ядрените неутрофили
- D72 Други нарушения на белите кръвни клетки
- D73 Болест на далака
- D74 Метхемоглобинемия
- D75 Други болести на кръвта и кръвотворните органи

- D76 Отделни болести, протичащи с включване на лимфоретикулната тъкан и ретикулохистиоцитарната система
- D77* Други нарушения на кръвта и кръвотворните органи при болести, класифицирани другаде

Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80–D89)

- D80 Имунодефицит с преобладаващ недостиг на антитела
- D81 Комбинирани имунодефицитни състояния
- D82 Имунодефицит, свързан с други значителни дефекти
- D83 Обикновен променлив имунодефицит
- D84 Други имунодефицити
- D86 Саркоидоза
- D89 Други нарушения с включване на имунния механизъм, неклассифицирани другаде

Клас IV

Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00–E90)

Болести на щитовидната жлеза (E00–E07)

- E00 Синдром на вроден йоден недоимък
- E01 Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък, и сродни състояния
- E02 Субклиничен хипотиреозидизъм, причинен от йоден недоимък
- E03 Други видове хипотиреозидизъм
- E04 Други видове нетоксична гуша
- E05 Тиреотоксикоза [хипертиреозидизъм]
- E06 Тиреоидит
- E07 Други болести на щитовидната жлеза

Захарен диабет (E10–E14)

- E10 Инсулинозависим захарен диабет
- E11 Ненсулинозависим захарен диабет
- E12 Захарен диабет, свързан с недоимъчно хранене
- E13 Други уточнени видове захарен диабет
- E14 Захарен диабет, неуточнен

Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15–E16)

- E15 Недиабетна хипогликемична кома
- E16 Други разстройства на ендокринната секреция на панкреаса

Разстройства на други ендокринни жлези (E20–E35)

- E20 Хипопаратиреоидизъм
- E21 Хипопаратиреоидизъм и други разстройства на паращитовидните жлези
- E22 Хиперфункция на хипофизата
- E23 Хипофункция и други разстройства на хипофизата
- E24 Синдром на Cushing
- E25 Адреногенитални разстройства
- E26 Хипералдостеронизъм
- E27 Други разстройства на надбъбречните жлези
- E28 Дисфункция на яйчиците
- E29 Дисфункция на тестисите
- E30 Нарушения в пубертета, неклассифицирани другаде
- E31 Полигландуларна дисфункция
- E32 Болести на тимуса
- E34 Други ендокринни разстройства
- E35* Разстройства на ендокринните жлези при болести, класифицирани другаде

Недоимъчно хранене (E40–E46)

- E40 Квашиоркор
- E41 Алиментарен маразъм
- E42 Квашиоркор при маразъм
- E43 Тежко белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено
- E44 Белтъчно-калорийно недохранване от умерена и лека степен
- E45 Изоставане в развитието, дължащо се на белтъчно-калорийно недохранване
- E46 Белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено

Други видове недоимъчно хранене (E50–E64)

- E50 Недоимък на витамин А
- E51 Недоимък на тиамин
- E52 Недоимък на ниацин [пелагра]
- E53 Недоимък на други витамини от групата В
- E54 Недоимък на аскорбинова киселина
- E55 Недоимък на витамин D
- E56 Недоимък на други витамини

- E58 Недоимък на калций в храната
- E59 Недоимък на селен в храната
- E60 Недоимък на цинк в храната
- E61 Недоимък на други хранителни елементи
- E63 Други видове недоимък в храната
- E64 Последици от недохранване и друг хранителен недоимък

Затлъстяване и други разстройства поради прехранване (E65–E68)

- E65 Локализирано затлъстяване
- E66 Затлъстяване
- E67 Други видове прехранване
- E68 Последици от прехранване

Разстройства на обмяната на веществата (E70–E90)

- E70 Разстройства на обмяната на ароматните аминокиселини
- E71 Разстройства на обмяната на аминокиселините с разклонена верига и на мастните киселини
- E72 Други разстройства на обмяната на аминокиселините
- E73 Непоносимост към лактоза
- E74 Други разстройства на обмяната на въглехидратите
- E75 Разстройства на обмяната на сфинголипидите и други нарушения на натрупване на липидите
- E76 Разстройства на обмяната на глюкозаминогликаните
- E77 Разстройства на обмяната на глюкопротеините
- E78 Разстройства на обмяната на липопротеините и други липидемии
- E79 Разстройства на обмяната на пурина и пиримидина
- E80 Разстройства на обмяната на порфирина и билирубина
- E83 Разстройства на минералната обмяна
- E84 Кистозна фиброза
- E85 Амилоидоза
- E86 Намаляване обема на течностите [хиповолемия]
- E87 Други разстройства във водно-електролитния и алкално-киселинния баланс
- E88 Други разстройства на обмяната на веществата
- E89 Ендокринни и метаболитни разстройства, възникнали след медицински процедури, неклассифицирани другаде
- E90* Разстройства на храненето и на обмяната на веществата при болести, класифицирани другаде

Клас V

Психични и поведенчески разстройства (F00–F99)

Органични, включително симптоматични, психични разстройства (F00–F09)

- F00* Деменция при болестта на Alzheimer
- F01 Съдова деменция
- F02* Деменция при други болести, класифицирани другаде
- F03 Деменция, неуточнена
- F04 Органичен амнестичен синдром, непредизвикан от алкохол и други психоактивни вещества
- F05 Делир, непредизвикан от алкохол и други психоактивни вещества
- F06 Други психични разстройства, дължащи се на увреждане и дисфункция на главния мозък или на соматична болест
- F07 Разстройства на личността и поведението, дължащи се на болест, увреждане и дисфункция на главния мозък
- F09 Органично или симптоматично психично разстройство, неуточнено

Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10–F19)

- F10 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на алкохол
- F11 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на опиоиди
- F12 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на канабиноиди
- F13 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на седативни или сънотворни средства
- F14 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на кокаин
- F15 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на други стимуланти (включително кофеин)
- F16 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на халюциногени
- F17 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на тютюн
- F18 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на летливи разтворители
- F19 Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на комбинирана употреба или употреба на други психоактивни вещества

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20–F29)

- F20 Шизофрения
- F21 Шизотипно разстройство
- F22 Персистиращи налудни разстройства
- F23 Остри и преходни психотични разстройства
- F24 Индуцирано налудно разстройство
- F25 Шизоафективни разстройства
- F28 Други неорганични психотични разстройства
- F29 Неорганична психоза, неуточнена

Разстройства на настроението [афективни разстройства] (F30–F39)

- F30 Маниен епизод
- F31 Биполарно афективно разстройство
- F32 Депресивен епизод
- F33 Рецидивиращо депресивно разстройство
- F34 Персистиращи разстройства на настроението [афективни разстройства]
- F38 Други разстройства на настроението [афективни]
- F39 Разстройство на настроението [афективно], неуточнено

Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40–F48)

- F40 Фобийни тревожни разстройства
- F41 Други тревожни разстройства
- F42 Обсесивно-компулсивно разстройство
- F43 Реакция на тежък стрес и разстройства в адаптацията
- F44 Дисоциативни [конверсионни] разстройства
- F45 Соматоформни разстройства
- F48 Други невротични разстройства

Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50–F59)

- F50 Разстройства на храненето
- F51 Неорганични разстройства на съня
- F52 Сексуална дисфункция, непредизвикана от органично разстройство или заболяване
- F53 Психични и поведенчески разстройства, свързани с послеродовия период, неклассифицирани другаде
- F54 Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройство или болест, класифицирани другаде
- F55 Злоупотреба с вещества, непредизвикващи зависимост

- F59 Поведенчески синдроми, свързани с физиологични нарушения и соматични фактори, неуточнени

Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60–F69)

- F60 Специфични разстройства на личността
F61 Смесени и други разстройства на личността
F62 Трайни промени на личността, недължащи се на мозъчно увреждане или заболяване
F63 Разстройства на навиците и влеченията
F64 Разстройства на половия идентитет
F65 Разстройства на сексуалното влечение
F66 Психологични и поведенчески разстройства, свързани със сексуалното развитие и насоченост
F68 Други разстройства на личността и поведението в зряла възраст
F69 Разстройство на личността и поведението в зряла възраст, неуточнено

Умствена изостаналост (F70–F79)

- F70 Лека умствена изостаналост
F71 Умерена умствена изостаналост
F72 Тежка умствена изостаналост
F73 Дълбока умствена изостаналост
F78 Друга умствена изостаналост
F79 Умствена изостаналост, неуточнена

Разстройства в психологичното развитие (F80–F89)

- F80 Специфични разстройства в развитието на речта и езика
F81 Специфични разстройства в развитието на училищните умения
F82 Специфични разстройства в развитието на двигателната функция
F83 Смесени специфични разстройства в психологичното развитие
F84 Генерализирани разстройства в развитието
F88 Други разстройства в психологичното развитие
F89 Разстройство в психологичното развитие, неуточнено

Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството (F90–F98)

- F90 Хиперкинетични разстройства
F91 Разстройства в поведението
F92 Смесени разстройства в поведението и емоциите
F93 Емоционални разстройства с начало, типично за детството
F94 Разстройства на социалното функциониране с начало, типично за детството и юношеството

- F95 Тикови разстройства
F98 Други поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството

Неуточнени психични разстройства (F99)

- F99 Психично разстройство без допълнителни уточнения

Клас VI

Болести на нервната система (G00–G99)

Възпалителни болести на централната нервна система (G00–G09)

- G00 Бактериален менингит, неклассифициран другаде
G01* Менингит при бактериални болести, класифицирани другаде
G02* Менингит при други инфекциозни и паразитни болести, класифицирани другаде
G03 Менингит, дължащ се на други и неуточнени причини
G04 Енцефалит, миелит и енцефаломиелит
G05* Енцефалит, миелит и енцефаломиелит при болести, класифицирани другаде
G06 Вътречерепен и вътрегръбначен абсцес и гранулом
G07* Вътречерепен и вътрегръбначен абсцес и гранулом при болести, класифицирани другаде
G08 Вътречерепен и вътрегръбначен флебит и тромбофлебит
G09 Последици от възпалителни болести на централната нервна система

Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10–G13)

- G10 Болест на Huntington
G11 Наследствена атаксия
G12 Спинална мускулна атрофия и сродни синдроми
G13* Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система при болести, класифицирани другаде

Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20–G26)

- G20 Болест на Parkinson
G21 Вторичен паркинсонизъм
G22* Паркинсонизъм при болести, класифицирани другаде

- G23 Други дегенеративни болести на базалните ганглии
- G24 Дистония
- G25 Други екстрапирамидни и двигателни нарушения
- G26* Екстрапирамидни и други двигателни нарушения при болести, класифицирани другаде

Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30–G32)

- G30 Болест на Алцхаймер
- G31 Други дегенеративни болести на нервната система, неклассифицирани другаде
- G32* Други дегенеративни нарушения на нервната система при болести, класифицирани другаде

Демиелизиращи болести на централната нервна система (G35–G37)

- G35 Множествена склероза
- G36 Друга форма на остра дисеминирана демиелизация
- G37 Други демиелинизиращи болести на централната нервна система

Епизодични и пароксизмални разстройства (G40–G47)

- G40 Епилепсия
- G41 Епилептичен статус
- G43 Мигрена
- G44 Други синдроми на главоболие
- G45 Преходни церебрални исхемични пристъпи [атаки] и сродни синдроми
- G46* Мозъчносъдови синдроми при цереброваскуларни болести
- G47 Нарушения на съня

Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50–G59)

- G50 Увреждания на троичния нерв
- G51 Увреждания на лицевия нерв
- G52 Увреждания на други черепномозъчни нерви
- G53* Увреждания на черепномозъчни нерви при болести, класифицирани другаде
- G54 Увреждания на нервни коренчета и плексуси
- G55* Притискане на нервни коренчета и плексуси при болести, класифицирани другаде
- G56 Мононевропатии на горен крайник
- G57 Мононевропатии на долен крайник
- G58 Други мононевропатии

G59* Мононевропатия при болести, класифицирани другаде

Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60–G64)

G60 Наследствена и идиопатична невропатия

G61 Възпалителна полиневропатия

G62 Други полиневропатии

G63* Полиневропатии при болести, класифицирани другаде

G64 Други увреждания на периферната нервна система

Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70–G73)

G70 Myasthenia gravis и други увреждания в нервно-мускулния синапс

G71 Първични мускулни увреждания

G72 Други миопатии

G73* Увреждания на нервно-мускулния синапс и мускулите при болести, класифицирани другаде

Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80–G83)

G80 Детска церебрална парализа

G81 Хемиплегия

G82 Параплегия и тетраплегия

G83 Други паралитични синдроми

Други разстройства на нервната система (G90–G99)

G90 Разстройства на вегетативната [автономната] нервна система

G91 Хидроцефалия

G92 Токсична енцефалопатия

G93 Други увреждания на главния мозък

G94* Други увреждания на главния мозък при болести, класифицирани другаде

G95 Други болести на гръбначния мозък

G96 Други увреждания на централната нервна система

G97 Увреждания на нервната система след медицински процедури, не-класифицирани другаде

G98 Други увреждания на нервната система, не-класифицирани другаде

G99* Други увреждания на нервната система при болести, класифицирани другаде

Клас VII

Болести на окото и придатъците му (H00–H59)

Болести на клепача, слъзните пътища и орбитата (H00–H06)

- H00 Хордеолум и халацион
- H01 Други възпаления на клепача
- H02 Други болести на клепача
- H03* Увреждания на клепача при болести, класифицирани другаде
- H04 Болести на слъзния апарат
- H05 Болести на орбитата
- H06* Увреждания на слъзния апарат и орбитата при болести, класифицирани другаде

Болести на конюнктивата (H10–H13)

- H10 Конюнктивит
- H11 Други болести на конюнктивата
- H13* Увреждания на конюнктивата при болести, класифицирани другаде

Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15–H22)

- H15 Болести на склерата
- H16 Кератит
- H17 Цикатрикси и мътнини на роговицата
- H18 Други болести на роговицата
- H19* Увреждания на склерата и роговицата при болести, класифицирани другаде
- H20 Иридоциклит
- H21 Други болести на ириса и цилиарното тяло
- H22* Увреждания на ириса и цилиарното тяло при болести, класифицирани другаде

Болести на лещата (H25–H28)

- H25 Старческа катаракта
- H26 Други видове катаракта
- H27 Други болести на лещата
- H28* Катаракта и други увреждания на лещата при болести, класифицирани другаде

Болести на хориоидеята и ретината (H30–H36)

- H30 Хориоретинално възпаление
- H31 Други болести на хориоидеята

- N32* Хориоретинални нарушения при болести, класифицирани другаде
- N33 Отлепване и разкъсване на ретината
- N34 Оклузия на съдовете на ретината
- N35 Други болести на ретината
- N36* Увреждания на ретината при болести, класифицирани другаде

Глаукома (Н40–Н42)

- N40 Глаукома
- N42* Глаукома при болести, класифицирани другаде

Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка (Н43–Н45)

- N43 Болести на стъкловидното тяло
- N44 Болести на очната ябълка
- N45* Увреждания на стъкловидното тяло и очната ябълка при болести, класифицирани другаде

Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (Н46–Н48)

- N46 Неврит на зрителния нерв
- N47 Други болести на зрителния [2-я] нерв и зрителните пътища
- N48* Увреждания на зрителния [2-я] нерв и зрителните пътища при болести, класифицирани другаде

Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (Н49–Н52)

- N49 Паралитичен страбизъм
- N50 Други форми на страбизъм
- N51 Други нарушения на бинокулярното движение
- N52 Нарушения на рефракцията и акомодацията

Зрителни разстройства и слепота (Н53–Н54)

- N53 Разстройства на зрението
- N54 Слепота и намалено зрение

Други болести на окото и придатъците му (Н55–Н59)

- N55 Нистагъм и други произволни движения на очите
- N57 Други болести на окото и придатъците му
- N58* Други увреждания на окото и придатъците му при болести, класифицирани другаде
- N59 Увреждане на окото и придатъците му след медицински процедури

Клас VIII

Болести на ухото и мастоидния израстък (H60–H95)

Болести на външното ухо (H60–H62)

- H60 Външен отит
- H61 Други болести на външното ухо
- H62* Увреждания на външното ухо при болести, класифицирани другаде

Болести на средното ухо и мастоидния израстък (H65–H75)

- H65 Негнойно възпаление на средното ухо
- H66 Гнойно и неуточнено възпаление на средното ухо
- H67* Възпаление на средното ухо при болести, класифицирани другаде
- H68 Възпаление и запушване на слуховата [Евстахиевата] тръба
- H69 Други болести на слуховата [Евстахиевата] тръба
- H70 Мастоидит и сродни състояния
- H71 Холестеатом на средното ухо
- H72 Перфорация на тъпанчето
- H73 Други болести на тъпанчето
- H74 Други болести на средното ухо и мастоидния израстък
- H75* Други увреждания на средното ухо и мастоидния израстък при болести, класифицирани другаде

Болести на вътрешното ухо (H80–H83)

- H80 Отосклероза
- H81 Нарушение на вестибуларната функция
- H82* Вестибуларни синдроми при болести, класифицирани другаде
- H83 Други болести на вътрешното ухо

Други болести на ухото (H90–H95)

- H90 Глухота, свързана с нарушение в провеждането на звука (кондуктивна) и невросензорна загуба на слуха
- H91 Друга загуба на слуха
- H92 Оталгия и отделяния от ухото
- H93 Други болести на ухото, неклассифицирани другаде
- H94* Други увреждания на ухото при болести, класифицирани другаде
- H95 Увреждания на ухото и мастоидния израстък след медицински процедури, неклассифицирани другаде

Клас IX

Болести на органите на кръвообращението (I00–I99)

Остър ревматизъм (I00–I02)

- I00 Ревматизъм без данни за засягане на сърцето
- I01 Ревматизъм със засягане на сърцето
- I02 Ревматична хорей

Хронични ревматични болести на сърцето (I05–I09)

- I05 Ревматични болести на митралната клапа
- I06 Ревматични болести на аортната клапа
- I07 Ревматични болести на трикуспидалната клапа
- I08 Болести на няколко клапи
- I09 Други ревматични болести на сърцето

Хипертонични болести (I10–I15)

- I10 Есенциална [първична] хипертония
- I11 Хипертонична болест на сърцето
- I12 Хипертоничен бъбрек [хипертонична бъбречна болест]
- I13 Съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек
- I15 Вторична хипертония

Ишемична болест на сърцето (I20–I25)

- I20 Стенокардия
- I21 Остър инфаркт на миокарда
- I22 Повторен инфаркт на миокарда
- I23 Някои текущи усложнения на острия инфаркт на миокарда
- I24 Други форми на остра ишемична болест на сърцето
- I25 Хронична ишемична болест на сърцето

Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26–I28)

- I26 Белодробен емболизъм
- I27 Други форми на белодробно сърце
- I28 Други болести на белодробните съдове

Други болести на сърцето (I30–I52)

- I30 Остър перикардит
- I31 Други болести на перикарда
- I32* Перикардит при болести, класифицирани другаде

- I33 Остър и подостър ендокардит
- I34 Неревматични болести на митралната клапа
- I35 Неревматични болести на аортната клапа
- I36 Неревматични болести на трикуспидалната клапа
- I37 Болести на пулмоналната клапа
- I38 Ендокардит без уточняване на засегнатата клапа
- I39* Ендокардит и увреждания на сърдечните клапи при болести, класифицирани другаде
- I40 Остър миокардит
- I41* Миокардит при болести, класифицирани другаде
- I42 Кардиомиопатия
- I43* Кардиомиопатия при болести, класифицирани другаде
- I44 Атриовентрикуларен блок и ляв бедрен блок
- I45 Други проводни нарушения
- I46 Спиране на сърцето
- I47 Пароксизмална тахикардия
- I48 Предсърдно мъждене и трептене
- I49 Други сърдечни аритмии
- I50 Сърдечна недостатъчност
- I51 Усложнения и неточно определени болести на сърцето
- I52* Други увреждания на сърцето при болести, класифицирани другаде

Мозъчносъдови болести (I60–I69)

- I60 Субарахноидален кръвоизлив
- I61 Вътремозъчен кръвоизлив
- I62 Друг нетравматичен вътремозъчен кръвоизлив
- I63 Мозъчен инфаркт
- I64 Инсулт, неуточнен като кръвоизлив или инфаркт
- I65 Оклузия и стеноза на прецеребрални артерии, които не са предизвикали мозъчен инфаркт
- I66 Оклузия и стеноза на церебрални артерии, които не са предизвикали мозъчен инфаркт
- I67 Други мозъчносъдови болести
- I68* Мозъчносъдови увреждания при болести, класифицирани другаде
- I69 Последици от мозъчносъдова болест

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70–I79)

- I70 Атеросклероза
- I71 Аневризма и дисекация на аортата
- I72 Други видове аневризма
- I73 Други болести на периферните съдове
- I74 Артериална емболия и тромбоза

- I77 Други болести на артериите и артериолите
- I78 Болести на капилярите
- I79* Увреждания на артериите, артериолите и капилярите при болести, класифицирани другаде

Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли, неклассифицирани другаде (I80–I89)

- I80 Флебит и тромбофлебит
- I81 Тромбоза на порталната вена
- I82 Емболия и тромбоза на други вени
- I83 Варикозни вени на долните крайници
- I84 Хемороиди
- I85 Варици на хранопровода
- I86 Варикозни вени с други локализации
- I87 Други увреждания на вените
- I88 Неспецифичен лимфаденит
- I89 Други неинфекциозни болести на лимфните съдове и лимфните възли

Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95–I99)

- I95 Хипотония
- I97 Постпроцедурни болести на органите на кръвообращението, неклассифицирани другаде
- I98* Други болести на органите на кръвообращението при болести, класифицирани другаде
- I99 Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението

Клас X

Болести на дихателната система (J00–J99)

Остри инфекции на горните дихателни пътища (J00–J06)

- J00 Остър назофарингит [хрема]
- J01 Остър синусит
- J02 Остър фарингит
- J03 Остър тонзилит
- J04 Остър ларингит и трахеит
- J05 Остър обструктивен ларингит [круп] и епиглотит
- J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища с множествена и неуточнена локализация

Грип и пневмония (J10–J18)

- J10 Грип, предизвикан от идентифициран вирус на грипа
- J11 Грип, неидентифициран вирус
- J12 Вирусна пневмония, неклассифицирана другаде
- J13 Пневмония, причинена от *Streptococcus pneumoniae*
- J14 Пневмония, причинена от *Haemophilus influenzae*
- J15 Бактериална пневмония, неклассифицирана другаде
- J16 Пневмония, причинена от други инфекциозни агенти, неклассифицирана другаде
- J17* Пневмония при болести, класифицирани другаде
- J18 Пневмония без уточнен причинител

Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20–J22)

- J20 Остър бронхит
- J21 Остър бронхиолит
- J22 Остра респираторна инфекция на долните дихателни пътища, неуточнена

Други болести на горните дихателни пътища (J30–J39)

- J30 Вазомоторен и алергичен ринит
- J31 Хроничен ринит, назофарингит и фарингит
- J32 Хроничен синусит
- J33 Полип на носа
- J34 Други болести на носа и носните синуси
- J35 Хронични болести на тонзилите и аденоидите
- J36 Перитонзиларен абсцес

- J37 Хроничен ларингит и ларинготрахеит
- J38 Болести на гласните връзки и ларинкса, неклассифицирани другаде
- J39 Други болести на горните дихателни пътища

Хронични болести на долните дихателни пътища (J40–J47)

- J40 Бронхит, неуточнен като остър или хроничен
- J41 Обикновен и слузно-гноен хроничен бронхит
- J42 Хроничен бронхит, неуточнен
- J43 Емфизем
- J44 Друга хронична обструктивна белодробна болест
- J45 Астма
- J46 Астматичен статус [status asthmaticus]
- J47 Бронхиектатична болест

Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60–J70)

- J60 Пневмокониоза на въглекопачите
- J61 Пневмокониоза, причинена от азбест и други минерални вещества
- J62 Пневмокониоза, причинена от прах, съдържаща силиций
- J63 Пневмокониоза, причинена от друга неорганична прах
- J64 Пневмокониоза, неуточнена
- J65 Пневмокониоза, свързана с туберкулоза
- J66 Болест на дихателните пътища, предизвикана от специфична органична прах
- J67 Хиперсензитивен пневмонит, предизвикан от органична прах
- J68 Респираторни състояния, причинени от вдишване на химични вещества, газове, дим и пари
- J69 Пневмонит, причинен от твърди вещества и течности
- J70 Респираторни състояния, причинени от други външни агенти

Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80–J84)

- J80 Синдром на респираторно разстройство [дистрес] при възрастни
- J81 Белодробен оток
- J82 Белодробна еозинофилия, неклассифицирана другаде
- J84 Други интерстициални белодробни болести

Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища (J85–J86)

- J85 Абсцес на белия дроб и медиастинума
- J86 Пиоторакс

Други болести на плеврата (J90–J94)

- J90 Плеврален излив, неклассифициран другаде
- J91* Плеврален излив при състояния, класифицирани другаде
- J92 Плеврално срастване
- J93 Пневмоторакс
- J94 Други увреждания на плеврата

Други болести на дихателната система (J95–J99)

- J95 Респираторни нарушения след медицински процедури, неклассифицирани другаде
- J96 Дихателна недостатъчност, неклассифицирана другаде
- J98 Други респираторни нарушения
- J99* Респираторни нарушения при болести, класифицирани другаде

Клас XI

Болести на храносмилателната система (K00–K93)

Болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите (K00–K14)

- K00 Нарушения в развитието и никненето на зъбите
- K01 Вложени и импактни зъби
- K02 Зъбен кариес
- K03 Други болести на твърдите тъкани на зъбите
- K04 Болести на пулпата и периапикалните тъкани
- K05 Гингивит и болести на пародонта
- K06 Други изменения на венците и беззъбата алвеоларна криста
- K07 Челюстнолицеви аномалии [включително аномалии на ухапката]
- K08 Други нарушения на зъбите и пародонта
- K09 Кисти в устната кухина, неклассифицирани другаде
- K10 Други болести на челюстите
- K11 Болести на слюнчените жлези
- K12 Стоматит и сродни увреждания
- K13 Други болести на устните и устната лигавица
- K14 Болести на езика

Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20–K31)

- K20 Езофагит
- K21 Гастроезофагеална рефлуксна болест

- K22 Други болести на хранопровода
- K23* Увреждания на хранопровода при болести, класифицирани другаде
- K25 Язва на стомаха
- K26 Язва на дванадесетопръстника
- K27 Пептична язва с неуточнена локализация
- K28 Гастроеюнална язва
- K29 Гастрит и дуоденит
- K30 Диспепсия
- K31 Други болести на стомаха и дванадесетопръстника

Болести на апендикса (K35–K38)

- K35 Остър апендицит
- K36 Други форми на апендицит
- K37 Апендицит, неуточнен
- K38 Други болести на апендикса

Хернии (K40–K46)

- K40 Ингвинална херния
- K41 Феморална херния
- K42 Пъпна херния
- K43 Вентрална херния
- K44 Диафрагмална херния
- K45 Други абдоминални хернии
- K46 Абдоминална херния, неуточнена

Неинфекциозни ентерити и колити (K50–K52)

- K50 Болест на Chron [регионарен ентерит]
- K51 Улцерозен колит
- K52 Други неинфекциозни гастроентерити и колити

Други болести на червата (K55–K63)

- K55 Съдови болести на червата
- K56 Паралитичен илеус и непроходимост на червата без херния
- K57 Дивертикули на червата
- K58 Синдром на раздразненото черво
- K59 Други функционални чревни нарушения
- K60 Фисура и фистула на ануса и ректума
- K61 Абсцес на ануса и ректума
- K62 Други болести на ануса и ректума
- K63 Други болести на червата

Болести на перитонеума (K65–K67)

- K65 Перитонит
- K66 Други увреждания на перитонеума
- K67* Увреждания на перитонеума при инфекциозни болести, класифицирани другаде

Болести на черния дроб (K70–K77)

- K70 Алкохолна болест на черния дроб
- K71 Токсично увреждане на черния дроб
- K72 Чернодробна недостатъчност, неклассифицирана другаде
- K73 Хроничен хепатит, неклассифициран другаде
- K74 Фиброза и цироза на черния дроб
- K75 Други възпалителни болести на черния дроб
- K76 Други болести на черния дроб
- K77* Увреждания на черния дроб при болести, класифицирани другаде

Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80–K87)

- K80 Жлъчнокаменна болест [холелитиаза]
- K81 Холецистит
- K82 Други болести на жлъчния мехур
- K83 Други болести на жлъчните пътища
- K85 Остър панкреатит
- K86 Други болести на задстомашната жлеза
- K87* Увреждания на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза при болести, класифицирани другаде

Други болести на храносмилателните органи (K90–K93)

- K90 Нарушена резорбция в червата
- K91 Увреждания на храносмилателните органи след медицински процедури, неклассифицирани другаде
- K92 Други болести на храносмилателните органи
- K93* Увреждания на други храносмилателни органи при болести, класифицирани другаде

Клас XII

Болести на кожата и подкожната тъкан (L00–L99)

Инфекции на кожата и подкожната тъкан (L00–L08)

- L00 Стафилококов синдром на изгорената кожа
- L01 Импетиго
- L02 Абсцес на кожата, фурункул и карбункул
- L03 Целулит
- L04 Остър лимфаденит
- L05 Пилонидална киста
- L08 Други локални инфекции на кожата и подкожната тъкан

Булозни увреждания (L10–L14)

- L10 Пемфигус
- L11 Други акантолични увреждания
- L12 Пемфигоид
- L13 Други булозни увреждания
- L14* Булозни увреждания на кожата при болести, класифицирани другаде

Дерматит и екзема (L20–L30)

- L20 Атопичен дерматит
- L21 Себореен дерматит
- L22 Дерматит от пелени
- L23 Алергичен контактен дерматит
- L24 Иритативен [irritant] контактен дерматит
- L25 Контактен дерматит, неуточнен
- L26 Ексфолиативен дерматит
- L27 Дерматит от вътрешно приети субстанции
- L28 Лихен симплекс хроникус и прурито
- L29 Пруритус
- L30 Други дерматити

Папулосквамозни увреждания (L40–L45)

- L40 Псориазис
- L41 Парапсориазис
- L42 Питириазис розеа
- L43 Лихен планус
- L44 Други папулосквамозни увреждания
- L45* Папулосквамозни увреждания при болести, класифицирани другаде

Уртикария и еритем (L50–L54)

- L50 Уртикария
- L51 Erythema multiforme
- L52 Erythema nodosum
- L53 Други еритематозни състояния
- L54* Еритем при болести, класифицирани другаде

Болести на кожата и подкожната тъкан, предизвикани от радиация (L55–L59)

- L55 Слънчево изгаряне
- L56 Други остри изменения на кожата, причинени от ултравиолетова радиация
- L57 Изменения на кожата, дължащи се на хронична експозиция на не-йонизираща радиация
- L58 Радиационен дерматит
- L59 Други болести на кожата и подкожната тъкан, предизвикани от радиация

Болести на кожните придатъци (L60–L75)

- L60 Болести на ноктите
- L62* Изменения на ноктите при болести, класифицирани другаде
- L63 Алопеция ареата
- L64 Андрогенна алопеция
- L65 Други нецикатризиращи форми на опадане на косата
- L66 Цикатрициална алопеция
- L67 Аномалии в цвета на косата и в косъма
- L68 Хипертрихоза
- L70 Акне
- L71 Розацея
- L72 Фоликуларни кисти на кожата и подкожната тъкан
- L73 Други фоликуларни увреждания
- L74 Болести на екринните потни жлези
- L75 Болести на апокринните потни жлези

Други болести на кожата и подкожната тъкан (L80–L99)

- L80 Витилиго
- L81 Други пигментни нарушения
- L82 Себорейна кератоза
- L83 Acanthosis nigricans
- L84 Образуване на мазоли
- L85 Други болести със задебеляване на епидермиса
- L86* Кератодермия при болести, класифицирани другаде

- L87 Болести с трансепидермална елиминация
- L88 Гангренозна пиодермия
- L89 Декубитална язва
- L90 Атрофични увреждания на кожата
- L91 Хипертрофични увреждания на кожата
- L92 Грануломатозни изменения на кожата и подкожната тъкан
- L93 Лупус еритематодес
- L94 Други локализирани изменения на съединителната тъкан
- L95 Кожен васкулит, неклассифициран другаде
- L97 Язва на долен крайник, неклассифицирана другаде
- L98 Други болести на кожата и подкожната тъкан, неклассифицирани другаде
- L99* Други увреждания на кожата и подкожната тъкан при болести, класифицирани другаде

Клас XIII

Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00–M99)

Артропатии (M00–M25)

Инфекциозни артропатии (M00–M03)

- M00 Пиогенен артрит
- M01* Директно инфектиране на става при инфекциозни и паразитни болести, класифицирани другаде
- M02 Реактивни артропатии
- M03* Постинфекциозни и реактивни артропатии при болести, класифицирани другаде

Възпалителни полиартропатии (M05–M14)

- M05 Серопозитивен ревматоиден артрит
- M06 Други ревматоидни артрити
- M07* Псориастични и ентеропатични артропатии
- M08 Юношески [ювенилен] артрит
- M09* Юношески [ювенилен] артрит при болести, класифицирани другаде
- M10 Подагра

- M11 Други кристалоидни артропатии
- M12 Други специфични артропатии
- M13 Други артрити
- M14* Артропатии при други болести, класифицирани другаде

Артрози (M15–M19)

- M15 Полиартроза
- M16 Коксартроза [артроза на тазобедрената става]
- M17 Гонартроза [артроза на колянната става]
- M18 Артроза на първа карпо-метакарпална става
- M19 Други артрози

Други увреждания на ставите (M20–M25)

- M20 Придобити деформации на пръстите на ръката и крака
- M21 Други придобити деформации на крайниците
- M22 Увреждания на капачката
- M23 Вътреставни увреждания на колянната става
- M24 Други специфични увреждания на ставите
- M25 Други увреждания на ставите, неклассифицирани другаде

Системни увреждания на съединителната тъкан (M30–M36)

- M30 Възлест полиартериит и наследствени състояния
- M31 Други некротизиращи васкулопатии
- M32 Дисеминиран lupus erithematodes
- M33 Дерматополимиозит
- M34 Системна склероза
- M35 Други системни увреждания на съединителната тъкан
- M36* Системни увреждания на съединителната тъкан при болести, класифицирани другаде

Дорзопатии (M40–M54)

Деформиращи дорзопатии (M40–M43)

- M40 Кифоза и лордоза
- M41 Сколиоза
- M42 Остеохондрит на гръбначния стълб
- M43 Други деформиращи дорзопатии

Спондилопатии (M45–M49)

- M45 Анкилозиращ спондилит
- M46 Други възпалителни спондилопатии
- M47 Спондилоза

- M48 Други спондилопатии
- M49* Спондилопатии при болести, класифицирани другаде

Други дорзопатии (M50–M54)

- M50 Увреждания на междупрешленните дискове в шийния отдел
- M51 Увреждания на междупрешленните дискове в други отдели
- M53 Други дорзопатии, неклассифицирани другаде
- M54 Дорзалгия

Болести на меките тъкани (M60–M79)

Миопатии (M60–M63)

- M60 Миозит
- M61 Калцификация и осификация в мускулите
- M62 Други увреждания на мускулите
- M63* Увреждания на мускулите при болести, класифицирани другаде

Увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията (M65–M68)

- M65 Синовити и теносиновити
- M66 Спонтанна руптура на синовията и сухожилията
- M67 Други увреждания на синовията и сухожилията
- M68* Увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията при болести, класифицирани другаде

Други увреждания на меките тъкани (M70–M79)

- M70 Увреждания на меките тъкани, свързани с натоварване, претоварване и натиск
- M71 Други бурсопатии
- M72 Фибробластични увреждания
- M73* Увреждания на меките тъкани при болести, класифицирани другаде
- M75 Увреждания на рамото
- M76 Ентезопатии на долен крайник, с изключение на стъпалото
- M77 Други ентезопатии
- M79 Други увреждания на меките тъкани, неклассифицирани другаде

Остеопатии и хондропатии (M80–M94)

Нарушения в плътността и структурата на костта (M80–M85)

- M80 Остеопороза с патологична фрактура
- M81 Остеопороза без патологична фрактура
- M82* Остеопороза при болести, класифицирани другаде
- M83 Остеомалация при възрастни
- M84 Нарушения в целостта на костите

M85 Други нарушения в плътността и структурата на костта

Други остеопатии (M86–M90)

M86 Остеомиелит

M87 Остеонекроза

M88 Болест на Paget [деформиращ остейт]

M89 Други болести на костите

M90* Остеопатии при болести, класифицирани другаде

Хондропатии (M91–M94)

M91 Юношеска остеохондроза на таза и бедрената кост

M92 Други юношески остеохондрози

M93 Други остеохондропатии

M94 Други увреждания на хрущяла

Други увреждания на костно-мускулната система и съединителната тъкан (M95–M99)

M95 Други придобити деформации на костно-мускулната система и съединителната тъкан

M96 Увреждания на костно-мускулната система след медицински процедури, неклассифицирани другаде

M99 Биомеханични нарушения, неклассифицирани другаде

Клас XIV

Болести на пикочо-половата система (N00–N99)

Гломерулни болести (N00–N08)

N00 Остър нефритен синдром

N01 Бързо прогресиращ нефритен синдром

N02 Рецидивираща и постоянна хематурия

N03 Хроничен нефритен синдром

N04 Нефрозен синдром

N05 Нефритен синдром, неуточнен

N06 Изолирана протеинурия с уточнено морфологично увреждане

N07 Наследствена нефропатия, неклассифицирана другаде

N08* Гломерулни увреждания при болести, класифицирани другаде

Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10–N16)

- N10 Остър тубулоинтерстициален нефрит
- N11 Хроничен тубулоинтерстициален нефрит
- N12 Тубулоинтерстициален нефрит, неуточнен като остър или хроничен
- N13 Обструктивна и рефлуксна нефропатия
- N14 Тубулоинтерстициални и тубулни увреждания, предизвикани от лекарства и от тежки метали
- N15 Други тубулоинтерстициални болести на бъбреците
- N16* Тубулоинтерстициални увреждания на бъбреците при болести, класифицирани другаде

Бъбречна недостатъчност (N17–N19)

- N17 Остра бъбречна недостатъчност
- N18 Хронична бъбречна недостатъчност
- N19 Бъбречна недостатъчност, неуточнена

Бъбречнокаменна болест (N20–N23)

- N20 Камък в бъбрека и в уретера
- N21 Камък в долните пикочни пътища
- N22* Камък в пикочните пътища при болести, класифицирани другаде
- N23 Бъбречна колика, неуточнена

Други нарушения на бъбреците и уретера (N25–N29)

- N25 Нарушения, които са резултат от увредена функция на бъбречните тубули
- N26 Сбръчкан бъбрек, неуточнен
- N27 Малък бъбрек по неизвестна причина
- N28 Други нарушения на бъбреците и уретера, неклассифицирани другаде
- N29* Други увреждания на бъбреците и уретера при болести, класифицирани другаде

Други болести на пикочната система (N30–N39)

- N30 Цистит
- N31 Невромускулна дисфункция на пикочния мехур, неклассифицирана другаде
- N32 Други увреждания на пикочния мехур
- N33* Увреждания на пикочния мехур при болести, класифицирани другаде
- N34 Уретрит и уретрален синдром

- N35 Стриктура на уретрата
- N36 Други болести на уретрата
- N37* Увреждания на уретрата при болести, класифицирани другаде
- N39 Други увреждания на отделителната система

Болести на мъжките полови органи (N40–N51)

- N40 Хиперплазия на простатата
- N41 Възпалителни болести на простатата
- N42 Други увреждания на простатата
- N43 Хидроцеле и сперматоцеле
- N44 Завъртане на тестиса
- N45 Орхит и епидидимит
- N46 Безплодие при мъжа
- N47 Изобилен препуциум, фимоза и парафимоза
- N48 Други увреждания на половия член
- N49 Възпалителни увреждания на мъжките полови органи, неклассифицирани другаде
- N50 Други увреждания на мъжките полови органи
- N51* Увреждания на мъжките полови органи при болести, класифицирани другаде

Болести на млечните жлези (N60–N64)

- N60 Доброкачествена дисплазия на млечната жлеза
- N61 Възпалителни болести на млечната жлеза
- N62 Хипертрофия на млечната жлеза
- N63 Образование в млечната жлеза, неуточнено
- N64 Други болести на млечната жлеза

Възпалителни болести на женските тазови органи (N70–N77)

- N70 Салпингит и оофорит
- N71 Възпалителна болест на матката, без шийката на матката
- N72 Възпалителна болест на шийката на матката
- N73 Други възпалителни болести на женските тазови органи
- N74* Възпалителни увреждания на женските тазови органи при болести, класифицирани другаде
- N75 Болести на Бартолиновата жлеза
- N76 Други възпалителни болести на влагалището и на вулвата
- N77* Вулвовагинално разязвяване и възпаление при болести, класифицирани другаде

Невъзпалителни болести на женските полови органи (N80–N98)

- N80 Ендометриоза
- N81 Пролапс на женските полови органи
- N82 Фистули със засягане на женските полови органи
- N83 Невъзпалителни болести на яйчника, маточната тръба и широката връзка на матката
- N84 Полип на женските полови органи
- N85 Други невъзпалителни болести на матката, без шийката на матката
- N86 Ерозио и ектропион на шийката на матката
- N87 Дисплазия на шийката на матката
- N88 Други невъзпалителни болести на шийката на матката
- N89 Други невъзпалителни болести на вагината
- N90 Други невъзпалителни болести на вулвата и перинеума
- N91 Липса на менструация, оскъдна и рядка менструация
- N92 Обилна, честа и нередовна менструация
- N93 Други аномални кръвотечения от матката и вагината
- N94 Болка и други състояния, свързани с женските полови органи и менструалния цикъл
- N95 Нарушения на менопаузата и други нарушения в периода около менопаузата
- N96 Хабитуален аборт
- N97 Безплодие при жената
- N98 Усложнения, свързани с изкуствено оплождане

Други увреждания на пикочо-половата система (N99)

- N99 Увреждания на пикочо-половата система след медицински процедури, неклассифицирани другаде

Клас XV

Бременност, раждане и послеродов период (O00–O99)

Бременност, завършваща с аборт (O00–O08)

- O00 Извънматочна [ектопична] бременност
- O01 Гроздовидна бременност
- O02 Други анормални продукти на зачеването
- O03 Спонтанен аборт
- O04 Терапевтичен аборт
- O05 Други видове аборт
- O06 Аборт, неуточнен
- O07 Неуспешен опит за аборт
- O08 Усложнения след аборт, извънматочна и гроздовидна бременност

Отоци, протеинурия и хипертонични усложнения по време на бременността, раждането и послеродовия период (O10–O16)

- O10 Предшестваща хипертония, усложняваща бременността, раждането и послеродовия период
- O11 Предшестваща хипертония с прибавила се протеинурия
- O12 Предизвикани от бременността отоци и протеинурия без хипертония
- O13 Предизвикана от бременността хипертония без масивна протеинурия
- O14 Предизвикана от бременността хипертония с масивна протеинурия
- O15 Еклампсия
- O16 Хипертония при майката, неуточнена

Други болести на майката, свързани предимно с бременността (O20–O29)

- O20 Кръвотечение в ранна бременност
- O21 Екссесивно повръщане по време на бременността
- O22 Венозни усложнения по време на бременността
- O23 Възпалителни болести на пикочо-половата система по време на бременността
- O24 Захарен диабет по време на бременността
- O25 Недоимъчно хранене по време на бременността
- O26 Медицински грижи за майката във връзка с други състояния, свързани предимно с бременността
- O28 Отклонения от нормата при антенатален скрининг на майката
- O29 Усложнения от анестезия по време на бременността

Медицински грижи за майката, свързани със състоянието на плода и околоплодния мехур и възможни усложнения в хода на родоразрешаването (O30–O48)

- O30 Многоплодна бременност
- O31 Усложнения, специфични за многоплодна бременност
- O32 Медицински грижи за майката при диагностицирано или предполагаемо неправилно предлежание на плода
- O33 Медицински грижи за майката при диагностицирана или предполагаема пелвеофетална диспропорция
- O34 Медицински грижи за майката при диагностицирани или предполагаеми аномалии на тазовите органи
- O35 Медицински грижи за майката при установени или предполагаеми аномалии и увреждания на плода
- O36 Медицински грижи за майката при други установени или предполагаеми патологични състояния на плода
- O40 Полихидрамнион
- O41 Други нарушения на околоплодната течност и околоплодните мембрани
- O42 Преждевременно пукнат околоплоден мехур
- O43 Плацентарни нарушения
- O44 Предлежаща плацента
- O45 Преждевременно отлепване на плацентата [abruptio placentae]
- O46 Кръвотечение преди раждането, неклассифицирано другаде
- O47 Лъжливо раждане
- O48 Преносена бременност

Усложнения на раждането и родоразрешаването (O60–O75)

- O60 Преждевременно раждане
- O61 Неуспешна индукция на раждането
- O62 Нарушения на родовата дейност
- O63 Удължено раждане
- O64 Затруднено раждане поради неправилно положение или предлежание на плода
- O65 Затруднено раждане поради аномалии в таза на майката
- O66 Други видове затруднено раждане
- O67 Раждане и родоразрешаване, усложнени с кръвотечение по време на раждането, неклассифицирани другаде
- O68 Раждане и родоразрешаване, усложнени с фетален стрес [дистрес]
- O69 Раждане и родоразрешаване с усложнения от страна на пъпната връв
- O70 Разкъсвания на перинеума в хода на раждането
- O71 Други акушерски травми

- O72 Послеродово кръвотечение
- O73 Задържане на плацентата и на ципите без кръвотечение
- O74 Усложнения от анестезия в хода на раждането и родоразрешаването
- O75 Други усложнения на раждането и родоразрешаването, неклассифицирани другаде

Родоразрешаване (O80–O84)

- O80 Спонтанно раждане при едноплодна бременност
- O81 Раждане с форцепс или вакуум-екстрактор при едноплодна бременност
- O82 Цезарево сечение при едноплодна бременност
- O83 Родоразрешаване при едноплодна бременност чрез използване на друг акушерски способ
- O84 Родоразрешаване при многоплодна бременност

Усложнения, свързани предимно с послеродовия период (O85–O92)

- O85 Послеродов сепсис
- O86 Други послеродови инфекции
- O87 Венозни усложнения в послеродовия период
- O88 Акушерска емболия
- O89 Усложнения от анестезия в послеродовия период
- O90 Усложнения в послеродовия период, неклассифицирани другаде
- O91 Възпаления на гърдата, свързани с раждането
- O92 Други увреждания на гърдата и нарушения на лактацията, свързани с раждането

Други акушерски състояния, неклассифицирани другаде (O95–O99)

- O95 Акушерска смърт с неуточнена причина
- O96 Смърт на майката от всякаква акушерска причина, настъпваща повече от 42 дни, но по-малко от една година след раждането
- O97 Смърт на майката като последица на пряка акушерска причина
- O98 Инфекциозни и паразитни болести на майката, класифицирани другаде, но усложняващи бременността, раждането и послеродовия период
- O99 Други болести на майката, класифицирани другаде, но усложняващи бременността, раждането и послеродовия период

Клас XVI

Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00–P96)

Увреждания на плода и новороденото от патологични състояния на майката, усложнения на бременността, раждането и родоразрешаването (P00–P04)

- P00 Увреждания на плода и новороденото от състояния на майката, които могат да не са свързани с настоящата бременност
- P01 Увреждания на плода и новороденото от усложнения на бременността на майката
- P02 Увреждания на плода и новороденото от усложнения, свързани с плацентата, пъпната връв и околоплодните обвивки
- P03 Увреждания на плода и новороденото от други усложнения на раждането и родоразрешаването
- P04 Увреждания на плода и новороденото от въздействия на вредни вещества, преминали чрез плацентата или майчиното мляко

Разстройства, свързани с продължителността на бременността и растежа на плода (P05–P08)

- P05 Забавен фетален растеж и хипотрофия на плода
- P07 Разстройства, свързани със скъсяване срока на бременността и ниско тегло при раждането, неklasифицирани другаде
- P08 Разстройства, свързани с удължаване срока на бременността и високо тегло при раждането

Родова травма (P10–P15)

- P10 Вътречерепно разкъсване и кръвоизлив, причинени от родова травма
- P11 Други родови травми на централната нервна система
- P12 Родова травма на окосмената част на главата
- P13 Родова травма на скелета
- P14 Родова травма на периферната нервна система
- P15 Други родови травми

Дихателни и сърдечно-съдови нарушения, характерни за перинаталния период (P20–P29)

- P20 Вътреутробна хипоксия
- P21 Асфиксия по време на раждане
- P22 Респираторен дистрес у новороденото

- P23 Вродена пневмония
- P24 Неонатални аспирационни синдроми
- P25 Интерстициален емфизем и сродни състояния, възникващи през перинаталния период
- P26 Белодробен кръвоизлив, възникващ в перинаталния период
- P27 Хронични болести на дихателните органи, възникващи в перинаталния период
- P28 Други респираторни нарушения, възникващи в перинаталния период
- P29 Сърдечно-съдови нарушения, възникващи в перинаталния период

Инфекциозни болести, характерни за перинаталния период (P35–P39)

- P35 Вродени вирусни болести
- P36 Неонатален бактериален сепсис
- P37 Други вродени инфекциозни и паразитни болести
- P38 Неонатален омфалит с необилно или липсващо кървене
- P39 Други инфекциозни болести, характерни за перинаталния период

Хеморагични и хематологични нарушения у плода и новороденото (P50–P61)

- P50 Фетална кръвозагуба
- P51 Кървене от пъпния остатък на новородено
- P52 Вътречерепен нетравматичен кръвоизлив у плода и новороденото
- P53 Хеморагична болест на плода и новороденото
- P54 Други видове неонатално кървене
- P55 Хемолитична болест на плода и новороденото
- P56 Фетален хидропс, причинен от хемолитична болест
- P57 Ядрена жълтеница
- P58 Неонатална жълтеница, причинена от масивна хемолиза
- P59 Неонатална жълтеница от други и неуточнени причини
- P60 Дисеминирана интравазална коагулация у плода и новороденото
- P61 Други перинатални хематологични нарушения

Преходни ендокринни нарушения и нарушения на обмяната на веществата, характерни за плода и новороденото (P70–P74)

- P70 Преходни нарушения на въглехидратната обмяна, характерни за плода и новороденото
- P71 Преходни неонатални нарушения на калциевата и магнезиевата обмяна
- P72 Други преходни неонатални ендокринни нарушения
- P74 Други преходни неонатални метаболитни и електролитни нарушения

Разстройства на храносмилателната система у плода и новороденото (P75–P78)

- P75* Мекониум илеус
- P76 Други видове чревна непроходимост у новороденото
- P77 Некротизиращ ентероколит у плода и новороденото
- P78 Други разстройства на храносмилателната система в перинаталния период

Състояния, засягащи кожата, кожните придатъци и терморегулацията на плода и новороденото (P80–P83)

- P80 Хипотермия на новородено
- P81 Други нарушения на терморегулацията у новородено
- P83 Други изменения на кожата и кожните придатъци, характерни за плода и новороденото

Други нарушения, възникващи в перинаталния период (P90–P96)

- P90 Неонатални гърчове
- P91 Други нарушения на церебралния статус у новородено
- P92 Проблеми, свързани с храненето на новородено
- P93 Реакции и интоксикации, предизвикани от лекарствени средства, прилагани на плода и новороденото
- P94 Нарушения на мускулния тонус у новородено
- P95 Смърт на плода от неуточнена причина
- P96 Други нарушения, възникващи в перинаталния период

Клас XVII

Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации (Q00–Q99)

Вродени аномалии [пороци на развитието] на нервната система (Q00–Q07)

- Q00 Аненцефалия и подобни пороци на развитието
- Q01 Енцефалоцеле
- Q02 Микроцефалия
- Q03 Вродена хидроцефалия
- Q04 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на мозъка
- Q05 Spina bifida
- Q06 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на гръбначния мозък
- Q07 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на нервната система

Вродени аномалии [пороци на развитието] на окото, ухото, лицето и шията (Q10–Q18)

- Q10 Вродени аномалии [пороци на развитието] на клепача, слъзния апарат и орбитата
- Q11 Анофталм, микрофталм и макрофталм
- Q12 Вродени аномалии [пороци на развитието] на лещата
- Q13 Вродени аномалии [пороци на развитието] на предния сегмент на окото
- Q14 Вродени аномалии [пороци на развитието] на задния сегмент на окото
- Q15 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на окото
- Q16 Вродени аномалии [пороци на развитието] на ухото, които причиняват увреждане на слуха
- Q17 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на ухото
- Q18 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на лицето и шията

Вродени аномалии [пороци на развитието] на системата на кръвообращението (Q20–Q28)

- Q20 Вродени аномалии [пороци на развитието] на сърдечните камери и съобщителните отвори
- Q21 Вродени аномалии [пороци на развитието] на сърдечната преграда
- Q22 Вродени аномалии [пороци на развитието] на пулмоналната и трикуспидалната клапа

- Q23 Вродени аномалии [пороци на развитието] на аортната и митралната клапа
- Q24 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на сърцето
- Q25 Вродени аномалии [пороци на развитието] на големите артерии
- Q26 Вродени аномалии [пороци на развитието] на големите вени
- Q27 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на периферната съдова система
- Q28 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на системата на кръвообращението

Вродени аномалии [пороци на развитието] на дихателната система (Q30–Q34)

- Q30 Вродени аномалии [пороци на развитието] на носа
- Q31 Вродени аномалии [пороци на развитието] на ларинкса
- Q32 Вродени аномалии [пороци на развитието] на трахеята и бронхите
- Q33 Вродени аномалии [пороци на развитието] на белия дроб
- Q34 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на дихателната система

Цепка на устната и небцето [заешка устна и вълча уста] (Q35–Q37)

- Q35 Цепка на небцето [вълча уста]
- Q36 Цепка на устната [заешка устна]
- Q37 Цепка на небцето с цепка на устната [вълча уста със заешка устна]

Други вродени аномалии [пороци на развитието] на храносмилателната система (Q38–Q45)

- Q38 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на езика, устната кухина и фаринкса
- Q39 Вродени аномалии [пороци на развитието] на хранопровода
- Q40 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на горната част на храносмилателния тракт
- Q41 Вродена липса, атрезия и стеноза на тънкото черво
- Q42 Вродени липса, атрезия и стеноза на дебелото черво
- Q43 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на червата
- Q44 Вродени аномалии [пороци на развитието] на жлъчния мехур, жлъчните пътища и черния дроб
- Q45 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на храносмилателната система

Вродени аномалии [пороци на развитието] на половите органи (Q50–Q56)

- Q50 Вродени аномалии [пороци на развитието] на яйчниците, фалопиевите тръби и широките връзки
- Q51 Вродени аномалии [пороци на развитието] на матката и шийката на матката
- Q52 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на женските полови органи
- Q53 Недесцендирали тестиси
- Q54 Хипоспадия
- Q55 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на мъжките полови органи
- Q56 Неопределен пол и псевдохермафродитизъм

Вродени аномалии [пороци на развитието] на отделителната система (Q60–Q64)

- Q60 Бъбречна агенезия и други редукционни дефекти на бъбрека
- Q61 Кистозна болест на бъбрека
- Q62 Вродени нарушения в проходимостта на бъбречното легенче и вродени аномалии на уретера
- Q63 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на бъбрека
- Q64 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на отделителната система

Вродени аномалии [пороци на развитието] и деформации на костно-мускулната система (Q65–Q79)

- Q65 Вродени деформации на бедрото
- Q66 Вродени деформации на стъпалото
- Q67 Вродени костно-мускулни деформации на черепа, лицето, гръбначния стълб и гръдния кош
- Q68 Други вродени костно-мускулни деформации
- Q69 Полидактилия
- Q70 Синдактилия
- Q71 Редукционни дефекти на горен крайник
- Q72 Редукционни дефекти на долен крайник
- Q73 Редукционни дефекти на неуточен крайник
- Q74 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на крайник (крайници)
- Q75 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на костите на черепа и лицето
- Q76 Вродени аномалии [пороци на развитието] на гръбначния стълб и гръдния кош

- Q77 Остеохондродисплазия с дефекти в растежа на гръбестите кости и гръбначния стълб
- Q78 Други остеохондродисплазии
- Q79 Вродени аномалии [пороци на развитието] на костно-мускулната система, неклассифицирани другаде

Други вродени аномалии [пороци на развитието] (Q80–Q89)

- Q80 Вродена ихтиоза
- Q81 Epidermolysis bullosa
- Q82 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на кожата
- Q83 Вродени аномалии [пороци на развитието] на гърдата
- Q84 Други вродени аномалии [пороци на развитието] на кожните при-
даъци
- Q85 Факоматози, неклассифицирани другаде
- Q86 Синдроми на вродени аномалии [пороци на развитието], дължащи
се на познати екзогенни фактори, неклассифицирани другаде
- Q87 Други уточнени синдроми на вродени аномалии [пороци на разви-
тието], засягащи няколко системи
- Q89 Други вродени аномалии [пороци на развитието], неклассифицира-
ни другаде

Хромозомни аберации, неклассифицирани другаде (Q90–Q99)

- Q90 Синдром на Down
- Q91 Синдром на Edward и синдром на Patau
- Q92 Други пълни и частични тризомии на автозоми, неклассифицирани
другаде
- Q93 Монозомии и делеции на автозоми, неклассифицирани другаде
- Q95 Балансирани хромозомни преустройства и структурни маркери,
неклассифицирани другаде
- Q96 Синдром на Turner
- Q97 Други аберации на половите хромозоми с женски фенотип, некла-
сифицирани другаде
- Q98 Други аберации на половите хромозоми с мъжки фенотип, некла-
сифицирани другаде
- Q99 Други хромозомни аберации, неклассифицирани другаде

Клас XVIII

Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде

(R00–R99)

Симптоми и признаци, отнасящи се до сърдечно-съдовата и дихателната система (R00–R09)

- R00 Отклонения на сърдечния ритъм от нормата
- R01 Сърдечни шумове и други сърдечни звуци
- R02 Гангрена, неклассифицирана другаде
- R03 Анормални показатели на кръвното налягане при липса на диагноза
- R04 Кръвотечение от дихателните пътища
- R05 Кашлица
- R06 Анормално дишане
- R07 Болка в гърлото и гърдите
- R09 Други симптоми и признаци, отнасящи се до сърдечно-съдовата и дихателната система

Симптоми и признаци, отнасящи се до храносмилателната система и коремната кухина (R10–R19)

- R10 Болки в областта на корема и таза
- R11 Гадене и повръщане
- R12 Киселини
- R13 Дисфагия
- R14 Метеоризъм и сродни състояния
- R15 Незадържане на изпражнения
- R16 Хепатомегалия и спленомегалия, неклассифицирани другаде
- R17 Неуточнена жълтеница
- R18 Асцит
- R19 Други симптоми и признаци, отнасящи се до храносмилателната система и коремната кухина

Симптоми и признаци, отнасящи се до кожата и подкожната тъкан (R20–R23)

- R20 Нарушение на кожната чувствителност
- R21 Обрив и други неспецифични кожни ерупции
- R22 Локализирано подуване, уплътнение или слаб оток на кожата и подкожната тъкан
- R23 Други кожни изменения

Симптоми и признаци, отнасящи се до нервната и костно-мускулната система (R25–R29)

- R25 Анормални произволни движения
- R26 Нарушения на походката и подвижността
- R27 Друго нарушение на координацията
- R29 Други симптоми и признаци, отнасящи се до нервната и костно-мускулната система

Симптоми и признаци, отнасящи се до отделителната система (R30–R39)

- R30 Болка, свързана с отделянето на урина
- R31 Неспецифична хематурия
- R32 Незадържане на урина, неуточнено
- R33 Ретенция на урина
- R34 Анурия и олигурия
- R35 Полиурия
- R36 Секрети от уретрата
- R39 Други симптоми и признаци, отнасящи се до отделителната система

Симптоми и признаци, отнасящи се до познавателната способност, възприемането, емоционалното състояние и поведението (R40–R46)

- R40 Сомнолентност, ступор и кома
- R41 Други симптоми и признаци, отнасящи се до познавателната способност и осъзнаването
- R42 Световъртеж и нарушение на устойчивостта
- R43 Нарушения на обонянието и вкусовата чувствителност
- R44 Други симптоми и признаци, отнасящи се до общите усещания и възприятията
- R45 Симптоми и признаци, отнасящи се до емоционалното състояние
- R46 Симптоми и признаци, отнасящи се до външния вид и поведението

Симптоми и признаци, отнасящи се до речта и гласа (R47–R49)

- R47 Нарушения на речта, неклассифицирани другаде
- R48 Дислексия и други нарушения на опознаването и разбирането на символи и знаци, неклассифицирани другаде
- R49 Нарушения на гласа

Общи симптоми и признаци (R50–R69)

- R50 Треска с неясен произход
- R51 Главоболие
- R52 Болка, неклассифицирана другаде

- R53 Отпадналост и уморяемост
- R54 Старост
- R55 Припадък [синкоп] и колапс
- R56 Гърчове, неклассифицирани другаде
- R57 Шок, неклассифициран другаде
- R58 Кръвотечение, неклассифицирано другаде
- R59 Увеличени лимфни възли
- R60 Оток, неклассифициран другаде
- R61 Хиперхидроза
- R62 Липса на очакваното нормално физиологично развитие
- R63 Симптоми и признаци, свързани с приемането на храна и течности
- R64 Кахексия
- R68 Други общи симптоми и признаци
- R69 Неизвестни и неуточнени причини за заболяване

Отклонения от нормата, открити при изследване на кръвта, при липса на установена диагноза (R70–R79)

- R70 Ускорено утаяване на еритроцитите и аномалии на вискозитета на плазмата [кръвта]
- R71 Аномалия на еритроцитите
- R72 Аномалия на левкоцитите, неклассифицирана другаде
- R73 Повишено съдържание на глюкоза в кръвта
- R74 Отклонения от нормата за съдържание на ензими в серума
- R75 Лабораторно потвърждаване на вируса на човешкия имунодефицит [HIV]
- R76 Други отклонения от нормата, открити при имунологично изследване на серума
- R77 Други отклонения от нормата на белтъците в плазмата
- R78 Откриване на лекарствени средства и други вещества, които нормално не се намират в кръвта
- R79 Други отклонения от нормата на химичния състав на кръвта

Отклонения от нормата, открити при изследване на урината, при липса на установена диагноза (R80–R82)

- R80 Изолирана протеинурия
- R81 Гликозурия
- R82 Други отклонения от нормата, открити при изследване на урината

Отклонения от нормата, открити при изследване на други течности, субстанции и тъкани на организма, при липса на установена диагноза (R83–R89)

- R83 Отклонения от нормата, открити при изследване на ликвор
- R84 Отклонения от нормата, открити при изследване на препарати от дихателните органи и гръдния кош
- R85 Отклонения от нормата, открити при изследване на препарати от храносмилателните органи и коремната кухина
- R86 Отклонения от нормата, открити при изследване на препарати от мъжките полови органи
- R87 Отклонения от нормата, открити при изследване на препарати от женските полови органи
- R89 Отклонения от нормата, открити при изследване на препарати от други органи, системи и тъкани

Отклонения от нормата, открити при получаване на диагностични изображения и провеждане на изследвания, при липса на установена диагноза (R90–R94)

- R90 Отклонения от нормата, открити при получаване на диагностични изображения в хода на изследване на централната нервна система
- R91 Отклонения от нормата, открити при получаване на диагностични изображения в хода на изследване на белите дробове
- R92 Отклонения от нормата, открити при получаване на диагностични изображения в хода на изследване на млечната жлеза
- R93 Отклонения от нормата, открити при получаване на диагностични изображения в хода на изследване на други органи и части на тялото
- R94 Отклонения от нормата, открити при провеждане на функционални изследвания

Недобре определени и неизвестни причини за смърт (R95–R99)

- R95 Внезапна смърт на кърмаче
- R96 Други видове внезапна смърт от неизвестна причина
- R98 Смърт без свидетели
- R99 Други недобре определени и неуточнени причини за смърт

Клас XIX

Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00–T98)

Травми на главата (S00–S09)

- S00 Повърхностна травма на главата
- S01 Открита рана на главата
- S02 Счупване на черепа и лицевите кости
- S03 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на главата
- S04 Травма на черепномозъчните нерви
- S05 Травма на окото и очната орбита
- S06 Вътречерепна травма
- S07 Смазване на главата
- S08 Травматична ампутация на част от главата
- S09 Други и неуточнени травми на главата

Травми на шията (S10–S19)

- S10 Повърхностна травма на шията
- S11 Открита рана на шията
- S12 Счупване на шийния отдел на гръбначния стълб
- S13 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на ниво шия
- S14 Травма на нервите и гръбначния мозък на ниво шия
- S15 Травма на кръвоносните съдове на ниво шия
- S16 Травма на мускули и сухожилия на ниво шия
- S17 Смазване на шията
- S18 Травматична ампутация на ниво шия
- S19 Други и неуточнени травми на шията

Травми на гръдния кош (S20–S29)

- S20 Повърхностна травма на гръдния кош
- S21 Открита рана на гръдния кош
- S22 Счупване на ребро (ребра), стернум и гръдната част от гръбначния стълб
- S23 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на гръдния кош
- S24 Травма на нервите и гръбначния мозък на ниво гръден кош
- S25 Травма на кръвоносните съдове на гръдния кош
- S26 Травма на сърцето
- S27 Травма на други и неуточнени органи на гръдната кухина

- S28 Смазване на гръдния кош и травматична ампутация на част от гръдния кош
- S29 Други и неуточнени травми на гръдния кош

Травми на корема, долната част на гърба, поясния отдел на гръбначния стълб и таза (S30–S39)

- S30 Повърхностна травма на корема, долната част на гърба и таза
- S31 Открита рана на корема, долната част на гърба и таза
- S32 Счупване на лумбосакралната част на гръбначния стълб и таза
- S33 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки в лумбосакралната област на гръбначния стълб и таза
- S34 Травма на нервите и лумбосакралния отдел на гръбначния мозък на ниво корем, седалище и таз
- S35 Травма на кръвоносните съдове на ниво корем, седалище и таз
- S36 Травма на органите на корема
- S37 Травма на пикочните и тазовите органи
- S38 Смазване и травматична ампутация на част от корема, седалището и таза
- S39 Други и неуточнени травми на корема, седалището и таза

Травми на раменния пояс и мишницата (S40–S49)

- S40 Повърхностна травма на раменния пояс и мишницата
- S41 Открита рана на раменния пояс и мишницата
- S42 Счупване на ниво раменен пояс и мишницата
- S43 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на раменния пояс
- S44 Травма на нервите на ниво раменен пояс и мишница
- S45 Травма на кръвоносните съдове на ниво раменен пояс и мишница
- S46 Травма на мускулите и сухожилията на ниво раменен пояс и мишница
- S47 Смазване на раменния пояс и мишницата
- S48 Травматична ампутация на раменния пояс и мишницата
- S49 Други и неуточнени травми на раменния пояс и мишницата

Травми на лакътя и предмишницата (S50–S59)

- S50 Повърхностна травма на предмишницата
- S51 Открита рана на предмишницата
- S52 Счупване на костите на предмишницата
- S53 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на лакътната става
- S54 Травма на нервите на ниво предмишница
- S55 Травма на кръвоносните съдове на ниво предмишница

- S56 Травма на мускулите и сухожилията на ниво предмишница
- S57 Смазване на предмишницата
- S58 Травматична ампутация на предмишницата
- S59 Други и неуточнени травми на предмишницата

Травми на дланта и китката (S60–S69)

- S60 Повърхностна травма на дланта и китката
- S61 Открита рана на дланта и китката
- S62 Счупване на ниво длан и китка
- S63 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на ниво длан и китка
- S64 Травма на нервите на ниво длан и китка
- S65 Травма на кръвоносните съдове на ниво длан и китка
- S66 Травма на мускулите и сухожилията на ниво длан и китка
- S67 Смазване на дланта и китката
- S68 Травматична ампутация на дланта и китката
- S69 Други и неуточнени травми на дланта и китката

Травми в областта на тазобедрената става и бедрото (S70–S79)

- S70 Повърхностна травма в областта на тазобедрената става и бедрото
- S71 Открита рана в областта на тазобедрената става и бедрото
- S72 Счупване на бедрената кост
- S73 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на тазовия пояс и тазобедрената става
- S74 Травма на нервите на ниво тазобедрена става и бедро
- S75 Травма на кръвоносните съдове на ниво тазобедрена става и бедро
- S76 Травма на мускулите и сухожилията в областта на тазобедрената става и бедрото
- S77 Смазване в областта на тазобедрената става и бедрото
- S78 Травматична ампутация в областта на тазобедрената става и бедрото
- S79 Други и неуточнени травми в областта на тазобедрената става и бедрото

Травми на коляното и подбедрицата (S80–S89)

- S80 Повърхностна травма на подбедрицата
- S81 Открита рана на подбедрицата
- S82 Счупване на костите на подбедрицата, включително и на глезена
- S83 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на коляното
- S84 Травма на нервите на ниво подбедрица
- S85 Травма на кръвоносните съдове на ниво подбедрица

- S86 Травма на мускулите и сухожилията на ниво подбедрица
- S87 Смазване на подбедрицата
- S88 Травматична ампутация на подбедрицата
- S89 Други и неуточнени травми на подбедрицата

Травми в областта на глезена и стъпалото (S90–S99)

- S90 Повърхностна травма в областта на глезена и стъпалото
- S91 Открита рана в областта на глезена и стъпалото
- S92 Счупване на стъпалото без счупване на глезена
- S93 Изкълчване, навяхване и разтягане на ставите и ставните връзки на ниво глезен и стъпало
- S94 Травма на нервите на ниво глезен и стъпало
- S95 Травма на кръвоносните съдове на ниво глезен и стъпало
- S96 Травма на мускулите и сухожилията на ниво глезен и стъпало
- S97 Смазване в областта на глезена и стъпалото
- S98 Травматична ампутация на ниво глезен и стъпало
- S99 Други и неуточнени травми на глезена и стъпалото

Травми, обхващащи няколко области от тялото (T00–T07)

- T00 Повърхностни травми, обхващащи няколко области от тялото
- T01 Открити рани, обхващащи няколко области от тялото
- T02 Счупвания, обхващащи няколко области от тялото
- T03 Изкълчвания, навяхвания и разтягания, обхващащи няколко области от тялото
- T04 Смазвания, обхващащи няколко области от тялото
- T05 Травматични ампутации, обхващащи няколко области от тялото
- T06 Други травми, обхващащи няколко области от тялото, неклассифицирани другаде
- T07 Множествени травми, неуточнени

Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото (T08–T14)

- T08 Счупване на гръбначния стълб на неуточнено ниво
- T09 Други травми на гръбначния стълб и тялото на неуточнено ниво
- T10 Счупване на горен крайник на неуточнено ниво
- T11 Други травми на горен крайник на неуточнено ниво
- T12 Счупване на долен крайник на неуточнено ниво
- T13 Други травми на долен крайник на неуточнено ниво
- T14 Травма с неуточнена локализация

Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори (T15–T19)

- T15 Чуждо тяло във външното око
- T16 Чуждо тяло в ухото
- T17 Чуждо тяло в дихателните пътища
- T18 Чуждо тяло в храносмилателния тракт
- T19 Чуждо тяло в пикочо-половите пътища

Термични и химични изгаряния (T20–T25)

Термични и химични изгаряния на външната повърхност на тялото, уточнени по локализациите им (T20–T25)

- T20 Термични и химични изгаряния на главата и шията
- T21 Термични и химични изгаряния на тялото
- T22 Термични и химични изгаряния в областта на раменния пояс и горния крайник, без дланта и китката
- T23 Термични и химични изгаряния на дланта и китката
- T24 Термични и химични изгаряния в областта на тазобедрената става и долния крайник, без глезена и стъпалото
- T25 Термични и химични изгаряния в областта на глезена и стъпалото

Термични и химични изгаряния на окото и вътрешните органи (T26–T28)

- T26 Термични и химични изгаряния, ограничени в областта от окото и придатъците му
- T27 Термични и химични изгаряния на дихателните пътища
- T28 Термични и химични изгаряния на други вътрешни органи

Термични и химични изгаряния с множествена и неуточнена локализация (T29–T32)

- T29 Термични и химични изгаряния на няколко области от тялото
- T30 Термични и химични изгаряния с неуточнена локализация
- T31 Термични изгаряния, класифицирани според площта на поразената телесна повърхност
- T32 Химични изгаряния, класифицирани според площта на поразената телесна повърхност

Измръзване (T33–T35)

- T33 Повърхностно измръзване
- T34 Измръзване с некроза на тъканите
- T35 Измръзване, обхващащо няколко области от тялото, и неуточнено измръзване

Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (T36–T50)

- T36 Отравяне със системнодействащи антибиотици
- T37 Отравяне с други антиинфекциозни и антипаразитни средства със системно действие
- T38 Отравяне с хормони, синтетичните им заместители и антагонисти, неklasифицирани другаде
- T39 Отравяне с неопиоидни обезболяващи, антипиретични и противоревматични средства
- T40 Отравяне с наркотични и психодислептични [халюциногенни] средства
- T41 Отравяне с анестетични средства и терапевтични газове
- T42 Отравяне с антиепилептични, седативни, сънотворни и антипаркинсонови средства
- T43 Отравяне с психотропни лекарствени средства, неklasифицирани другаде
- T44 Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на вегетативната нервна система
- T45 Отравяне с препарати, предимно със системно действие, и хематологични агенти, неklasифицирани другаде
- T46 Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на сърдечно-съдовата система
- T47 Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на храносмилателната система
- T48 Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на гладката и набраздената мускулатура и дихателната система
- T49 Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно върху кожата и лигавиците, и с лекарства, използвани в офталмологията, оториноларингологията и стоматологията
- T50 Отравяне с диуретици и други неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества

Токсично въздействие на вещества, предимно с нелекарствен произход (T51–T65)

- T51 Токсично въздействие на алкохола
- T52 Токсично въздействие на органични разтворители
- T53 Токсично въздействие на халогенпроизводните алифатни и ароматни въглеводороди
- T54 Токсично въздействие на разяждащи вещества
- T55 Токсично въздействие на сапуни и детергенти
- T56 Токсично въздействие на метали
- T57 Токсично въздействие на други неорганични вещества

- T58 Токсично въздействие на въглекисли
- T59 Токсично въздействие на други газове, дим и пари
- T60 Токсично въздействие на пестициди
- T61 Токсично въздействие на отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни морски продукти
- T62 Токсично въздействие на други отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни продукти
- T63 Токсичен ефект от контакт с отровни животни
- T64 Токсичен ефект в замърсени хранителни продукти от афлатоксин и други микотоксини
- T65 Токсичен ефект от други и неуточнени вещества

Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини (Т66–Т78)

- T66 Неуточнени въздействия от радиация
- T67 Вредно въздействие от топлина и светлина
- T68 Хипотермия
- T69 Други въздействия от ниска температура
- T70 Въздействие на атмосферното налягане и налягането на водата
- T71 Асфиксия
- T73 Ефекти от други форми на неблагоприятно въздействие [депривация]
- T74 Синдром на малтретиране
- T75 Въздействие на други външни причини
- T78 Неблагоприятни въздействия, неклассифицирани другаде

Някои ранни усложнения на травми (Т79)

- T79 Някои ранни усложнения на травми, неклассифицирани другаде

Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде (Т80–Т88)

- T80 Усложнения, свързани с инфузия, трансфузия и лечебно инжектиране
- T81 Усложнения на процедури, неклассифицирани другаде
- T82 Усложнения, свързани със сърдечни и съдови протезни устройства, имплантати и трансплантати
- T83 Усложнения, свързани с пикочо-полови протезни устройства, имплантати и трансплантати
- T84 Усложнения, свързани с вътрешни ортопедични протезни устройства, имплантати и трансплантати
- T85 Усложнения, свързани с други вътрешни протезни устройства, имплантати и трансплантати

- T86 Отмиране и отхвърляне на присадени органи и тъкани
- T87 Усложнения, свързани с реплантация и ампутация
- T88 Други усложнения от хирургични намеси и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде

Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини (T90–T98)

- T90 Последици от травми на главата
- T91 Последици от травми на шията и тялото
- T92 Последици от травми на горен крайник
- T93 Последици от травми на долен крайник
- T94 Последици от травми, обхващащи няколко области от тялото, и травми с неуточнена локализация
- T95 Последици от термични и химични изгаряния, и измръзване
- T96 Последици от отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества
- T97 Последици от токсично въздействие на вещества, предимно с не-лекарствен произход
- T98 Последици от други и неуточнени въздействия на външни причини

Клас XX

Външни причини за заболяемост и смъртност (V01–Y98)

Транспортни злополуки (V01–V99)

Пешеходец, пострадал при транспортна злополука (V01–V09)

- V01 Пешеходец, пострадал при сблъскване с велосипед
- V02 Пешеходец, пострадал при сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V03 Пешеходец, пострадал при сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V04 Пешеходец, пострадал при сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V05 Пешеходец, пострадал при сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V06 Пешеходец, пострадал при сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V09 Пешеходец, пострадал при други и неуточнени транспортни злополуки

Велосипедист, пострадал при транспортна злополука (V10–V19)

- V10 Велосипедист, пострадал при сблъскване с пешеходец или животно
- V11 Велосипедист, пострадал при сблъскване с друг велосипедист
- V12 Велосипедист, пострадал при сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V13 Велосипедист, пострадал при сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V14 Велосипедист, пострадал при сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V15 Велосипедист, пострадал при сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V16 Велосипедист, пострадал при сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V17 Велосипедист, пострадал при сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V18 Велосипедист, пострадал при транспортна злополука без сблъскване
- V19 Велосипедист, пострадал при други и неуточнени транспортни злополуки

Мотоциклетист, пострадал при транспортна злополука (V20–V29)

- V20 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с пешеходец или с животно
- V21 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с велосипедист
- V22 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V23 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V24 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V25 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V26 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V27 Мотоциклетист, пострадал при сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V28 Мотоциклетист, пострадал при транспортна злополука без сблъскване
- V29 Мотоциклетист, пострадал при други и неуточнени транспортни злополуки

Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела, пострадало при транспортна злополука (V30–V39)

- V30 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с пешеходец или с животно
- V31 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с велосипедист
- V32 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V33 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V34 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V35 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V36 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване с друго немоторно транспортно средство

- V37 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при неговото сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V38 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при транспортна злополука без сблъскване
- V39 Лице, намиращо се в моторно превозно средство на три колела и пострадало при други и неуточнени транспортни злополуки

Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при транспортна злополука (V40–V49)

- V40 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с пешеходец или с животно
- V41 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с велосипедист
- V42 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V43 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V44 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V45 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V46 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V47 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при неговото сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V48 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при транспортна злополука без сблъскване
- V49 Лице, намиращо се в лек автомобил и пострадало при друга и неуточнена транспортна злополука

Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при транспортна злополука (V50–V59)

- V50 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с пешеходец или с животно
- V51 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с велосипедист
- V52 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела

- V53 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V54 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V55 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V56 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V57 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при неговото сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V58 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при транспортна злополука без сблъскване
- V59 Лице, намиращо се в товарен автомобил тип пикап или фургон и пострадало при други и неуточнени транспортни злополуки

Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при транспортна злополука (V60–V69)

- V60 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с пешеходец или с животно
- V61 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с велосипедист
- V62 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V63 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V64 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V65 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V66 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V67 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при неговото сблъскване със закрепен или стационарен обект

- V68 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при транспортна злополука без сблъскване
- V69 Лице, намиращо се в тежкотоварен автомобил и пострадало при други и неуточнени транспортни злополуки

Лице, намиращо се в автобус и пострадало при транспортна злополука (V70–V79)

- V70 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с пешеходец или с животно
- V71 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с велосипедист
- V72 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с моторно превозно средство на две или три колела
- V73 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с лек автомобил, товарен автомобил тип пикап или фургон
- V74 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с тежкотоварен автомобил или автобус
- V75 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с влак или друго железопътно транспортно средство
- V76 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване с друго немоторно транспортно средство
- V77 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при неговото сблъскване със закрепен или стационарен обект
- V78 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при транспортна злополука без сблъскване
- V79 Лице, намиращо се в автобус и пострадало при други и неуточнени транспортни злополуки

Злополуки, свързани с други наземни транспортни средства (V80–V89)

- V80 Конник или лице, намиращо с в превозно средство с животинска тяга, пострадало при транспортна злополука
- V81 Лице, намиращо се във влак или друго железопътно превозно средство и пострадало при транспортна злополука
- V82 Лице, намиращо се в трамвай и пострадало при транспортна злополука
- V83 Лице, намиращо се в специално превозно средство, използвано предимно на територията на промишлени предприятия, пострадало при транспортна злополука
- V84 Лице, намиращо се в специално превозно средство, използвано предимно в селското стопанство, пострадало при транспортна злополука

- V85 Лице, намиращо се в специално превозно средство, използвано предимно в строителството, пострадало при транспортна злополука
- V86 Лице, намиращо се във въдеход или моторно превозно средство за движение по всякакъв терен, или в друго моторно превозно средство, предназначено предимно за придвижване, пострадало при транспортна злополука
- V87 Пътна злополука с уточнен характер, но с неизвестен начин на придвижване на пострадалия
- V88 Непътна злополука с уточнен характер, но с неизвестен начин на придвижване на пострадалия
- V89 Злополука с моторно или немоторно превозно средство с неуточнен вид

Злополуки при воден транспорт (V90–V94)

- V90 Потъване във водата и удавяне поради авария на водно превозно средство
- V91 Други увреждания поради авария на водно превозно средство
- V92 Потъване под водата и удавяне, свързано с водно превозно средство, непредизвикано от авария на него
- V93 Злополука на борда на водно превозно средство, непредизвикана от авария на него и не довеждаща до потъване във водата и удавяне
- V94 Други и неуточнени злополуки при воден транспорт

Злополуки при въздушен транспорт и при космически полети (V95–V97)

- V95 Авария на моторен двигател на въздушно превозно средство, която е причина за травма на лице, намиращо се на него
- V96 Авария на въздушно превозно средство, неснабдено с моторен двигател, която е причина за травма на лице, намиращо се на него
- V97 Други уточнени аварии при въздушен транспорт

Други и неуточнени транспортни злополуки (V98–V99)

- V98 Други уточнени транспортни злополуки
- V99 Транспортна злополука, неуточнена

Други външни причини за травми при злополуки (W00–X59)

Падания (W00–W19)

- W00 Падане на равна повърхност, покрита с лед или със сняг
- W01 Падане на равна повърхност поради подхлъзване, погрешно стъпване или спъване

- W02 Падане при пързаяне с кьнки на лед, ски, ролкови кьнки или скейт-борд
- W03 Друго падане на равна повърхност поради сблъскване с друго лице или блъскане от друго лице
- W04 Падане на лице при пренасянето му или при поддържането му от други лица
- W05 Падане, свързано с инвалидна количка
- W06 Падане, свързано с легло
- W07 Падане, свързано със стол
- W08 Падане, свързано с други предмети
- W09 Падане, свързано с оборудване на спортна площадка
- W10 Падане на стълби и стъпала или от стълби и стъпала
- W11 Падане на ескалатор или от него
- W12 Падане на строително скеле или от него
- W13 Падане от(в) сграда или съоръжение
- W14 Падане от дърво
- W15 Падане от скала (стръмна пропаст)
- W16 Гмуркане или скачане във вода, причина за травма, различна от удавяне или потъване във вода
- W17 Други случаи на падане от едно равнище на друго
- W18 Други случаи на падане на равна повърхност
- W19 Падане, неуточнено

Въздействие на неживи механични сили (W20–W49)

- W20 Удар от хвърлен, рушащ се или падащ предмет
- W21 Удар от спортно оборудване или със спортно оборудване
- W22 Удар от друг предмет или с друг предмет
- W23 Притискане, смачкване, заклещване или защипване в обект или между обекти
- W24 Съприкосновение с подежни и предавателни устройства, неклассифицирани другаде
- W25 Съприкосновение с остър край на стъкло
- W26 Съприкосновение с нож, сабя или кинжал
- W27 Съприкосновение с ръчен инструмент без моторен двигател
- W28 Съприкосновение с моторна косачка
- W29 Съприкосновение с други моторни ръчни инструменти и битови машини
- W30 Съприкосновение със селскостопански машини
- W31 Съприкосновение с други и неуточнени машини
- W32 Изстрел от ръчно огнестрелно оръжие
- W33 Изстрел от пушка, оръжие със сачми и голямокалибрено оръжие
- W34 Изстрел от друго и неуточнено огнестрелно оръжие

- W35 Експлозия, спукване на парен котел
- W36 Експлозия, спукване на цилиндър за газ
- W37 Спукване на автомобилна гума, тръбопровод или шланг, под налягане
- W38 Експлозия, спукване на друго уточнено устройство под налягане
- W39 Залп на фойерверки
- W40 Експлозия на други вещества
- W41 Въздействие на струи под налягане
- W42 Въздействие на шум
- W43 Въздействие на вибрации
- W44 Попадане на чуждо тяло във или през око или естествен отвор
- W45 Проникване на чуждо тяло чрез кожата
- W49 Въздействие на други и неуточнени неживи механични сили

Въздействие на живи механични сили (W50–W64)

- W50 Удар, тласкане, ритане, изкълчване, ухапване или одраскване от друго лице
- W51 Удар от друго лице или сблъскване с него
- W52 Смазване, тласкане или сгазване от тълпа или при паническо бягство на хора
- W53 Ухапване от плъх
- W54 Ухапване или удар от куче
- W55 Ухапване или удар от друго млекопитаещо
- W56 Контакт с морско животно
- W57 Ухапване или ужилване от неотровно насекомо и други неотровни членестоноги
- W58 Ухапване или удар от крокодил
- W59 Ухапване или разкъсване от други рептилии
- W60 Контакт с шипове и бодли на растения или листа с остри краища
- W64 Въздействие на други и неуточнени живи механични сили

Случайно удавяне и потъване във вода (W65–W74)

- W65 Удавяне и потъване във вода при къпане във вана
- W66 Удавяне и потъване във вода при падане във вана
- W67 Удавяне и потъване във вода при къпане в плувен басейн
- W68 Удавяне и потъване във вода при падане в плувен басейн
- W69 Удавяне и потъване във вода при къпане в естествен водоем
- W70 Удавяне и потъване във вода при падане в естествен водоем
- W73 Други уточнени случаи на удавяне и потъване във вода
- W74 Случаи на удавяне и потъване във вода, неуточнени

Други злополуки със заплаха за дишането (W75–W84)

- W75 Случайно задушаване и задавяне в леглото
- W76 Други случайни задушавания и задавяния
- W77 Заплаха за дишането поради засипване с ронливи вещества от срутена земя и други материали
- W78 Вдишване на стомашно съдържимо
- W79 Вдишване и задавяне с храна, водещо до запушване на дихателните пътища
- W80 Вдишване и задавяне с друго чуждо тяло, водещо до запушване на дихателните пътища
- W81 Случайно или умишлено попадане в среда с ниско съдържание на кислород
- W83 Други случаи с уточнена заплаха за дишането
- W84 Заплаха за дишането, неуточнена

Злополуки, предизвикани от въздействие на електрически ток, облъчване и екстремни стойности на температурата на околната среда или атмосферното налягане (W85–W99)

- W85 Злополука, свързана с електропровод
- W86 Злополука, свързана с друг уточнен източник на електрически ток
- W87 Злополука, свързана с неуточнен източник на електрически ток
- W88 Въздействие на йонизиращо излъчване
- W89 Въздействие на изкуствени видими и ултравиолетови лъчи
- W90 Въздействие на друго нейонизиращо излъчване
- W91 Въздействие на излъчване, неуточнено
- W92 Въздействие на прекомерна топлина от изкуствен източник
- W93 Въздействие на прекомерен студ от изкуствен източник
- W94 Въздействие на високо и ниско атмосферно налягане и промени на атмосферното налягане
- W99 Въздействие на други и неуточнени изкуствено създадени фактори на външната среда

Въздействие на дим, огън и пламък (X00–X09)

- X00 Въздействие на неконтролируем огън (пожар) в сграда или съоръжение
- X01 Въздействие на неконтролируем огън (пожар) извън сграда или съоръжение
- X02 Въздействие на контролируем огън в сграда или съоръжение
- X03 Въздействие на контролируем огън извън сграда или съоръжение
- X04 Увреждане при запалване на леснозапалими вещества
- X05 Увреждане при запалване или разтапяне на пижама (риза)

- X06 Увреждане при запалване или разтапяне на друга дреха и допълнения към нея
- X08 Въздействие на други уточнени източници на дим, огън и пламък
- X09 Въздействие на неуточнени източници на дим, огън и пламък

Съприкосновение с горещи и нажежени вещества (предмети) (X10–X19)

- X10 Съприкосновение с горещи напитки, хранителни продукти, мазнини и кулинарни масла
- X11 Съприкосновение с гореща течаща вода
- X12 Съприкосновение с други горещи течности
- X13 Въздействие на пара и горещи изпарения
- X14 Въздействие на горещ въздух и газове
- X15 Съприкосновение с горещи битови прибори
- X16 Съприкосновение с горещи нагревателни уреди, отоплителни радиатори и тръби
- X17 Съприкосновение с горещи двигатели, машини и инструменти
- X18 Съприкосновение с други нажежени метали
- X19 Съприкосновение с други и неуточнени нажежени и горещи вещества

Контакт с отровни животни и растения (X20–X29)

- X20 Контакт с отровни змии и гущери
- X21 Контакт с отровни паяци
- X22 Контакт със скорпиони
- X23 Контакт със стършели, оси и пчели
- X24 Контакт със стоножки и отровни многокраки (тропически) артроподи
- X25 Контакт с други уточнени отровни членестоноги
- X26 Контакт с отровни морски животни и растения
- X27 Контакт с други уточнени отровни животни
- X28 Контакт с други уточнени отровни растения
- X29 Контакт с неуточнени отровни растения и животни

Въздействие на природни сили (X30–X39)

- X30 Въздействие на прекомерно висока природна температура
- X31 Въздействие на прекомерно ниска природна температура
- X32 Въздействие на слънчевата светлина
- X33 Жертва на удар от мълния
- X34 Жертва на земетресение
- X35 Жертва на вулканично изригване
- X36 Жертва на лавина, свлачище и разместванията на почвата от тях
- X37 Жертва на разрушителна буря

- X38 Жертва на наводнение
- X39 Въздействие на други и неуточнени природни сили

Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества (X40–X49)

- X40 Случайно отравяне и въздействие на неопиатни аналгетици, антипиретици и противоревматични средства
- X41 Случайно отравяне и въздействие на антиконвулсивни, седативни, сънотворни, антипаркинсонови и психотропни средства, неклассифицирани другаде
- X42 Случайно отравяне и въздействие на наркотици и психодислептици [халюциногени], неклассифицирани другаде
- X43 Случайно отравяне и въздействие на други лекарствени средства, влияещи на вегетативната нервна система
- X44 Случайно отравяне и въздействие на други и неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични субстанции
- X45 Случайно отравяне и въздействие на алкохол
- X46 Случайно отравяне и въздействие на органични разтворители, халогенсъдържащи въглеводороди и техните пари
- X47 Случайно отравяне и въздействие на други газове и парообразни вещества
- X48 Случайно отравяне и въздействие на пестициди
- X49 Случайно отравяне и въздействие на други и неуточнени химични и отровни вещества

Пренапрягане, пътешествия и лишения (X50–X57)

- X50 Пренапрягане и резки или повтарящи се движения
- X51 Пътешествия и преходи
- X52 Продължителен престой в безтегловно състояние
- X53 Липса на храна
- X54 Липса на вода
- X57 Лишения, неуточнени

Случайно въздействие на други и неуточнени фактори (X58–X59)

- X58 Въздействие на други уточнени фактори
- X59 Въздействие на неуточнен фактор

Умишлено самоотравяване (X60–X84)

- X60 Умишлено самоотравяне и въздействие на неопиатни аналгетици, антипиретици и противоревматични средства
- X61 Умишлено самоотравяне и въздействие на антиконвулсивни, седативни, сънотворни, антипаркинсонови и психотропни средства, неклассифицирани другаде

- X62 Умишлено самоотравяне и въздействие на наркотици и психодис-
лептици [халюциногени], неklasифицирани другаде
- X63 Умишлено самоотравяне и въздействие на други лекарствени
средства, влияещи на вегетативната нервна система
- X64 Умишлено самоотравяне и въздействие на други и неуточнени ле-
карствени средства, медикаменти и биологични вещества
- X65 Умишлено самоотравяне и въздействие на алкохол
- X66 Умишлено самоотравяне и въздействие на органични разтворите-
ли и халогенсъдържащи въглеродороди и техните пари
- X67 Умишлено самоотравяне и въздействие на други газове и парооб-
разни вещества
- X68 Умишлено самоотравяне и въздействие на пестициди
- X69 Умишлено самоотравяне и въздействие на други и неуточнени хи-
мични и отровни вещества
- X70 Умишлено самонараняване чрез обесване, удавяне и удушаване
- X71 Умишлено самонараняване чрез потъване във вода и потапяне
- X72 Умишлено самонараняване чрез изстрел от ръчно огнестрелно
оръжие
- X73 Умишлено самонараняване чрез изстрел от пушка, оръжие със
сачми и голямокалибрено оръжие
- X74 Умишлено самонараняване чрез изстрел от друго и неуточнено ог-
нестрелно оръжие
- X75 Умишлено самонараняване чрез използване на взривни вещества
- X76 Умишлено самонараняване от дим, огън и пламък
- X77 Умишлено самонараняване от пари, горещи изпарения и горещи
предмети
- X78 Умишлено самонараняване от остри предмети
- X79 Умишлено самонараняване от тъпи предмети
- X80 Умишлено самонараняване чрез скачане от високо
- X81 Умишлено самонараняване чрез скачане под движещ се обект или
лягане пред него
- X82 Умишлено самонараняване от авария в моторно превозно средст-
во
- X83 Умишлено самонараняване чрез други уточнени действия
- X84 Умишлено самонараняване чрез неуточнени действия

Нападение (X85–Y09)

- X85 Нападение с прилагане на лекарствени средства, медикаменти и
биологични вещества
- X86 Нападение с прилагане на отровни вещества
- X87 Нападение с прилагане на пестициди
- X88 Нападение с прилагане на газове и парообразни вещества

- X89 Нападение с прилагане на други уточнени химични и отровни вещества
- X90 Нападение с прилагане на неуточнени химични или отровни вещества
- X91 Нападение чрез обесване, удушаване и удавяне
- X92 Нападение чрез потапяне и потъване във вода
- X93 Нападение чрез изстрел от ръчно огнестрелно оръжие
- X94 Нападение чрез изстрел от пушка, оръжие със сачми и голямокалибрено огнестрелно оръжие
- X95 Нападение чрез изстрел от друго и неуточнено огнестрелно оръжие
- X96 Нападение чрез използване на взривни вещества
- X97 Нападение с прилагане на дим, огън и пламък
- X98 Нападение с прилагане на пара, горещи изпарения и горещи предмети
- X99 Нападение с прилагане на остър предмет
- Y00 Нападение с прилагане на тъп предмет
- Y01 Нападение чрез блъскане от високо
- Y02 Нападение чрез тласкане под движещ се обект или слагане на жертвата пред него
- Y03 Нападение чрез връхлитане с моторно превозно средство
- Y04 Нападение чрез прилагане на физическа сила
- Y05 Сексуално нападение с прилагане на физическа сила
- Y06 Лишаване от грижи или оставяне без надзор
- Y07 Други форми на лошо отношение
- Y08 Нападение с други уточнени средства
- Y09 Нападение с неуточнено средство

Нараняване с неопределени намерения (Y10–Y34)

- Y10 Отравяне и въздействие на неопиатни аналгетици, антипиретици и противоревматични средства, с неопределени намерения
- Y11 Отравяне и въздействие на антиконвулсивни, седативни, сънотворни, антипаркинсонови и психотропни средства, неклассифицирани другаде, с неопределени намерения
- Y12 Отравяне и въздействие на наркотици и психодислептици [халюциногени], неклассифицирани другаде, с неопределени намерения
- Y13 Отравяне и въздействие на други лекарствени средства, влияещи върху вегетативната нервна система, с неопределени намерения
- Y14 Отравяне и въздействие на други и неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества, с неопределени намерения
- Y15 Отравяне и въздействие на алкохол, с неопределени намерения

- Y16 Отравяне и въздействие на органични разтворители, халогенсъдържащи въглеродороди и техните пари, с неопределени намерения
- Y17 Отравяне и въздействие на други газове и парообразни вещества, с неопределени намерения
- Y18 Случайно отравяне и въздействие на пестициди, с неопределени намерения
- Y19 Случайно отравяне и въздействие на други и неуточнени химични и отровни вещества, с неопределени намерения
- Y20 Обесване, удушаване и удавяне, с неопределени намерения
- Y21 Потъване под вода и потапяне, с неопределени намерения
- Y22 Увреждане от изстрел от ръчно огнестрелно оръжие, с неопределени намерения
- Y23 Увреждане от изстрел от пушка, оръжие със сачми и голямокалибрено огнестрелно оръжие, с неопределени намерения
- Y24 Увреждане от изстрел от друго и неуточнено огнестрелно оръжие, с неопределени намерения
- Y25 Контакт с взривни вещества, с неопределени намерения
- Y26 Въздействие на дим, огън и пламък, с неопределени намерения
- Y27 Контакт с пара, горещи изпарения и горещи предмети, с неопределени намерения
- Y28 Контакт с остър предмет, с неопределени намерения
- Y29 Контакт с тъп предмет, с неопределени намерения
- Y30 Падане, скачане или блъскане от високо, с неопределени намерения
- Y31 Падане, лягане или бягане пред движещ се обект или в него, с неопределени намерения
- Y32 Удар от моторно превозно средство, с неопределени намерения
- Y33 Други уточнени увреждания, неуточнени като случайни или умишлени
- Y34 Неуточнено увреждане с неопределени намерения

Законни действия и военни операции (Y35–Y36)

- Y35 Законни действия
- Y36 Военни действия

Усложнения от терапевтични и хирургични интервенции (Y40–Y84)

Лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества, причинили неблагоприятни реакции при терапевтично прилагане (Y40–Y59)

- Y40 Антибиотици със системно действие
- Y41 Други противоифекциозни и противопаразитни средства със системно действие
- Y42 Хормони и техните синтетични заместители и антагонисти, неклассифицирани другаде

- Y43 Препарати предимно със системно действие
- Y44 Препарати, влияещи предимно на кръвните съставки
- Y45 Обезболяващи, понижавачи температурата и противовъзпалителни средства
- Y46 Антиконвулсивни и антипаркинсонови средства
- Y47 Седативни, сънотворни и анксиолитични [противотревожни] средства
- Y48 Обезболяващи и терапевтични газове
- Y49 Психотропни средства, неклассифицирани другаде
- Y50 Препарати, стимулиращи централната нервна система, неклассифицирани другаде
- Y51 Препарати, действащи предимно на вегетативната нервна система
- Y52 Препарати, действащи предимно на сърдечно-съдовата система
- Y53 Препарати, действащи предимно на храносмилателната система
- Y54 Препарати, влияещи предимно на обмяната на водата, солите и пикочната киселина
- Y55 Препарати, действащи предимно на гладката и набраздената мускулатура и на дихателните органи
- Y56 Препарати с локално действие, влияещи предимно на кожата и лигавиците, и средства, използвани в офталмологията, оториноларингологията и стоматологията
- Y57 Други и неуточнени лекарствени средства и медикаменти
- Y58 Бактериални ваксини
- Y59 Други и неуточнени ваксини и биологични вещества

Случайно вредно въздействие върху болния при терапевтични и хирургични интервенции (Y60–Y69)

- Y60 Случайно порязване, убождане, пробождање или кръвотечение при хирургична и терапевтична процедура
- Y61 Случайно оставяне на чуждо тяло в организма при хирургична и терапевтична процедура
- Y62 Недостатъчна стерилност при хирургична и терапевтична процедура
- Y63 Грешка в дозирането при хирургични и терапевтични процедури
- Y64 Инфектирани медицински или биологични вещества
- Y65 Други злополуки по време на оказване на хирургична и терапевтична помощ
- Y66 Непредоставяне на хирургична и терапевтична помощ
- Y69 Злополука по време на оказване на хирургична и терапевтична помощ, неуточнена

Медицински прибори и устройства, с които са свързани злополуки, при използването им за диагностични и терапевтични цели (Y70–Y82)

- Y70 Прибори за анестезия, с които са свързани злополуки
- Y71 Прибори и устройства за диагностика и лечение на болести на сърдечно-съдовата система, с които са свързани злополуки
- Y72 Прибори и устройства, използвани в оториноларингологията, с които са свързани злополуки
- Y73 Прибори и устройства, използвани в гастроентерологията и урологията, с които са свързани злополуки
- Y74 Прибори и устройства за общоболнично и индивидуално ползване, с които са свързани злополуки
- Y75 Прибори и устройства, използвани в неврологията, с които са свързани злополуки
- Y76 Прибори и устройства, използвани в акушерството и гинекологията, с които са свързани злополуки
- Y77 Прибори и устройства, използвани в офталмологията, с които са свързани злополуки
- Y78 Радиологични прибори и устройства, с които са свързани злополуки
- Y79 Ортопедични прибори и устройства, с които са свързани злополуки
- Y80 Физиотерапевтични прибори и устройства, с които са свързани злополуки
- Y81 Прибори и устройства, прилагани в общата и пластичната хирургия, с които са свързани злополуки
- Y82 Други и неуточнени медицински прибори и устройства, с които са свързани злополуки

Хирургични и други медицински процедури, причина за анормална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им (Y83–Y84)

- Y83 Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за анормална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им
- Y84 Други медицински процедури, причина за анормална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им

Последици от въздействието на външни причини за заболяемост и смъртност (Y85–Y89)

- Y85 Последици от транспортна злополука
- Y86 Последици от други злополуки

- Y87 Последици от умишлени самонаранявания, нападения и събития [увреждания], неуточнени като случайни или умишлени
- Y88 Последици от терапевтични и хирургични интервенции като външни причини за заболяемост и смъртност
- Y89 Последици от други външни причини

Допълнителни фактори, имащи отношение към причините за заболяемост и смъртност, класифицирани другаде (Y90–Y98)

- Y90 Доказателство за влиянието на алкохол, определено по съдържанието му в кръвта
- Y91 Доказателство за влиянието на алкохол, определено по степента на опияняване
- Y95 Състояние на хоспитализиране
- Y96 Фактори, имащи отношение към работа
- Y97 Фактори, свързани със замърсяване на околната среда
- Y98 Фактори, свързани с начина на живот

Клас XXI

Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00–Z99)

Лица, обърнали се към здравни служби за медицински преглед и изследване (Z00–Z13)

- Z00 Общ преглед и изследване на лица, които нямат оплаквания или установена диагноза
- Z01 Други специални прегледи и изследвания на лица, които нямат оплаквания или установена диагноза
- Z02 Изследване и обръщане с административни цели
- Z03 Медицинско наблюдение и оценка при съмнение за заболяване или патологично състояние
- Z04 Изследване и наблюдение с други цели
- Z08 Последващо изследване след лечение на злокачествено новообразуване
- Z09 Последващо изследване след лечение на състояния, които не се отнасят до злокачествени новообразувания
- Z10 Рутинна обща проверка на здравето на определени подгрупи от населението

- Z11 Специално скринингово изследване за откриване на инфекциозни и паразитни болести
- Z12 Специално скринингово изследване за откриване на злокачествени новообразувания
- Z13 Специално скринингово изследване за откриване на други болести и нарушения

Лица с потенциална опасност за здравето, свързана с инфекциозни болести (Z20–Z29)

- Z20 Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести
- Z21 Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]
- Z22 Носителство на причинител на инфекциозна болест
- Z23 Необходимост от имунизация против една бактериална болест
- Z24 Необходимост от имунизация против една определена вирусна болест
- Z25 Необходимост от имунизация против една от другите вирусни болести
- Z26 Необходимост от имунизация против една от другите инфекциозни болести
- Z27 Необходимост от имунизация против комбинации от инфекциозни болести
- Z28 Непроведена имунизация
- Z29 Необходимост от други профилактични мерки

Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с обстоятелства, отнасящи се до репродуктивната функция (Z30–Z39)

- Z30 Наблюдение върху прилагането на противозачатъчни средства
- Z31 Възстановяване и запазване на детеродната функция
- Z32 Изследване и тестове за установяване на бременност
- Z33 Състояние, присъщо на бременността
- Z34 Наблюдение върху протичането на нормална бременност
- Z35 Наблюдение върху протичането на бременност при жена, подложена на висок риск
- Z36 Дородово изследване за откриване на патология в плода [антенатален скрининг]
- Z37 Изход от раждане
- Z38 Живородени деца според мястото на раждане
- Z39 Послеродова помощ и изследване

Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с необходимостта от провеждане на специфични процедури и получаване на медицинска помощ (Z40–Z54)

- Z40 Профилактична хирургична намеса
- Z41 Процедури, които нямат лечебни цели
- Z42 Последваща помощ с възстановителна хирургична намеса
- Z43 Грижа за изкуствени отвори
- Z44 Проба и нагласяне на външно протезно устройство
- Z45 Поставяне и регулиране на имплантирано устройство
- Z46 Проба и нагласяне на други устройства
- Z47 Други видове последваща ортопедична помощ
- Z48 Други видове последваща хирургична помощ
- Z49 Помощ, включваща диализа
- Z50 Помощ, включваща използване на рехабилитационни процедури
- Z51 Други видове медицинска помощ
- Z52 Донори на органи и тъкани
- Z53 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с неизпълнени специфични процедури
- Z54 Реконвалесценция

Лица с потенциална опасност за здравето, свързана със социално-икономически и психосоциални обстоятелства (Z55–Z65)

- Z55 Проблеми, свързани с обучението и грамотността
- Z56 Проблеми, свързани с работата и безработицата
- Z57 Въздействие на производствени рискови фактори
- Z58 Проблеми, свързани с физически фактори на околната среда
- Z59 Проблеми, свързани с обстоятелства от жилищен и икономически характер
- Z60 Проблеми, свързани със социалната адаптация
- Z61 Проблеми, свързани с неблагоприятни жизнени събития в детството
- Z62 Други проблеми, свързани с възпитанието на детето
- Z63 Други проблеми, свързани с близки хора, включително семейни обстоятелства
- Z64 Проблеми, свързани с определени психосоциални обстоятелства
- Z65 Проблеми, свързани с други психосоциални обстоятелства

Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с други обстоятелства (Z70–Z76)

- Z70 Консултации относно сексуалните отношения, поведение и ориентация

- Z71 Лица, обърнали се към здравни служби за получаване на други консултации и медицински съвети, неклассифицирани другаде
- Z72 Проблеми, свързани с начина на живот
- Z73 Проблеми, свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот
- Z74 Проблеми, свързани със зависимост от лице, осигуряващо помощ и грижа
- Z75 Проблеми, свързани с медицинско осигуряване и друга медицинска помощ
- Z76 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с други обстоятелства

Лица с потенциална опасност за здравето, свързана с личната и семейната анамнеза и определени състояния, влияещи върху здравето (Z80–Z99)

- Z80 В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание
- Z81 В семейната анамнеза има психични и поведенчески разстройства
- Z82 В семейната анамнеза има някои болести, намаляващи трудоспособността и хронични болести, водещи до инвалидност
- Z83 В семейната анамнеза има други специфични нарушения
- Z84 В семейната анамнеза има други патологични състояния
- Z85 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание
- Z86 В личната анамнеза има някои други болести
- Z87 В личната анамнеза има други болести и патологични състояния
- Z88 В личната анамнеза има алергия към лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества
- Z89 Придобита липса на крайник
- Z90 Придобита липса на органи, неклассифицирана другаде
- Z91 В личната анамнеза има наличие на рискови фактори, неклассифицирани другаде
- Z92 В личната анамнеза има лечение
- Z93 Състояние, свързано с наличие на изкуствен отвор
- Z94 Наличие на трансплантирани органи и тъкани
- Z95 Наличие на сърдечни и съдови имплантати и трансплантати
- Z96 Наличие на други функционални имплантати
- Z97 Наличие на други устройства
- Z98 Други постхирургични състояния
- Z99 Зависимост от поддържащи жизнената дейност механизми и устройства, неклассифицирана другаде

Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00–Z99)

Забележка: Този клас не следва да се използва за международни сравнения или за първично кодиране на причините за смърт.

Рубриците Z00–Z99 са предназначени за случаите, когато като “диагноза” или “проблем” са посочени не болест, травма или външна причина, отнасящи се към разделите A00–Y89, а други обстоятелства. Такова положение може да възникне главно в два случая:

- а) Когато индивидът в дадено време, без да е задължително болен, се обръща към здравната служба с някаква специална цел, например за получаване на незначителна по обем помощ или за обслужване във връзка с текущо състояние: в качеството на донор на орган или тъкан, за профилактична имунизация или обсъждане на проблем, който сам по себе си не е предизвикан от болест или травма.
- б) Когато съществуват някакви обстоятелства или проблеми, които влияят върху здравето, но в дадения момент сами по себе си не са болест или травма. Такива фактори могат да бъдат открити в хода на проучвания на здравното състояние на населението, по време на които индивидът може да бъде болен или здрав; те също могат да бъдат регистрирани като допълнителни обстоятелства, които следва да се имат предвид при обръщането за помощ по повод на някакво заболяване или уреждане.

Този клас съдържа следните блокове:

Z00–Z13 Лица, обърнали се към здравни служби за медицински преглед и изследване

Z20–Z29 Лица, с потенциална опасност за здравето, свързана с инфекциозни болести

Z30–Z39 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с обстоятелства, отнасящи се до репродуктивната функция

Z40–Z54 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с необходимостта от провеждане на специфични процедури и получаване на медицинска помощ

Z55–Z65 Лица с потенциална опасност за здравето, свързана със социално-икономически и психосоциални обстоятелства

Z70–Z76 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с други обстоятелства

Z80–Z99 Лица с потенциална опасност за здравето, свързана с личната и семейната анамнеза и определени състояния, влияещи върху здравето

Лица, обърнали се към здравни служби за медицински преглед и изследване (Z00–Z13)

Забележка: Неспецифичните отклонения от нормата, открити в хода на тези изследвания, следва да се кодират с рубриците R70–R94.

Не включва: изследвания във връзка с бременност и с репродуктивната функция (Z30–Z36, Z39.–)

Z00 **Общ преглед и изследване на лица, които нямат оплаквания или установена диагноза**

Не включва: медицинско изследване с административни цели (Z02.–)
специални скринингови изследвания (Z11–Z13)

Z00.0 **Общ медицински преглед**

Проверка на здравето БДУ

Периодичен преглед (ежегоден) (физикален)

Не включва: обща проверка на здравето на:

- определени групи от населението (Z10.–)
- детето в кърмаческа и ранна детска възраст (Z00.1)

Z00.1 **Рутинно изследване на здравното състояние на детето**

Провеждане на тестове за оценка на развитието на детето в кърмаческа или ранна детска възраст

Не включва: наблюдение върху здравето на подхвърлени деца или други деца в кърмаческа или ранна детска възраст (Z76.1–Z76.2)

Z00.2 **Изследване в периода на бърз растеж в детството**

Z00.3 **Изследване за оценка на състоянието на развитието на юношата**

Състояние на пубертетното развитие

Z00.4 **Общо психично изследване, неklasифицирано другаде**

Не включва: изследване със съдебно-медицински цели (Z04.6)

Z00.5 **Изследване на потенциален донор на органи и тъкани**

Z00.6 Изследване за сравняване с нормата и за контрол в хода на клиничните научни програми

Z00.8 Други общи прегледи
Медицински преглед в хода на масовите профилактични прегледи на населението

Z01

Други специални прегледи и изследвания на лица, които нямат оплаквания или установена диагноза

Включва: рутинно изследване на определени системи

Не включва: изследване:

- с административни цели (Z02.–)
  - при съмнение за заболявания (състояния) (непотвърдени) (Z03.–)
- специални скринингови изследвания (Z11–Z13)

Z01.0 Изследване на очите и зрението

Не включва: изследване във връзка с получаване на право за управление на моторно превозно средство (Z02.4)

Z01.1 Изследване на ушите и слуха

Z01.2 Стоматологично изследване

Z01.3 Определяне на кръвното налягане

Z01.4 Гинекологично изследване (общо)(рутинно)

Изследване на цитонамазки по Papanicolaou

Изследване на тазовите органи (ежегодно) (периодично)

Не включва: проби или изследвания за установяване на бременност (Z32.–)

рутинно изследване във връзка с контрацепцията (Z30.4–Z30.5)

Z01.5 Диагностични кожни и сенсibiliзационни тестове

Алергологични тестове

Кожни тестове за определяне на:

- бактериално заболяване
- повишена чувствителност

Z01.6 Радиологично изследване, неклассифицирано другаде

Рутинна:

- рентгенография на гръден кош
- мамография

Z01.7 Лабораторно изследване

Z01.8 Друго уточнено специално изследване

Z01.9 Специално изследване, неуточнено

Z02 Изследване и обръщане с административни цели

Z02.0 Изследване във връзка с постъпване в учебно заведение
Преглед във връзка с постъпване в предучилищно заведение (образователно)

Z02.1 Изследване преди постъпване на работа
Не включва: професионални прегледи (Z10.0)

Z02.2 Изследване във връзка с постъпване в заведение за продължително пребиваване
Не включва: изследване преди въдворяване в затвор (Z02.8)
рутинна обща проверка на здравето на лица, пребиваващи в специални заведения (Z10.1)

Z02.3 Изследване на донаборници
Не включва: обща проверка на здравето на персонала на въоръжените сили (Z10.2)

Z02.4 Изследване във връзка с получаване на право за управление на моторно превозно средство

Z02.5 Изследване във връзка със спортуване
Не включва: тестове за съдържание на алкохол и наркотично средство в кръвта (Z04.0)
общо изследване на членовете на спортни отбори (Z10.3)

Z02.6 Изследване във връзка със застраховане

Z02.7 Контакт във връзка с получаване на медицински документи
Получаване на медицински свидетелства за:

- причина за смърт
- професионална пригодност
- нетрудоспособност
- инвалидност

Не включва: обръщания по повод на общо медицинско изследване (Z00–Z01, Z02.0–Z02.6, Z02.8–Z02.9, Z10.–)

Z02.8 Други изследвания с административни цели

Изследвания при:

- въдворяване в затвор
- заминаване на летен лагер
- осиновяване
- имиграция
- натурализация
- встъпване в брак

Не включва: наблюдение върху здравето на подхвърлени деца или други здрави деца в кърмаческа или ранна детска възраст (Z76.1–Z76.2)

Z02.9 Изследване с административни цели, неуточнено

Z03 Медицинско наблюдение и оценка при съмнение за заболяване или патологично състояние

Включва: случаи, характеризиращи се с някои симптоми, изискващи проучване или с очевидни признаци за отклонения от нормата, които, както показват по-нататъшните изследвания и наблюдения, не изискват по-нататъшно лечение или медицинска помощ

Не включва: случаи на оплаквания, свързани със страх от заболяване у лица с неустановена диагноза (Z71.1)

Z03.0 Наблюдение при съмнение за туберкулоза

Z03.1 Наблюдение при съмнение за злокачествен тумор

Z03.2 Наблюдение при съмнение за психично заболяване и нарушение на поведението

Наблюдение при:

- диссоциално поведение
  - извършен палеж
  - бандитизъм
  - кражба в магазин
- } без проява на психично разстройство

Z03.3 Наблюдение при съмнение за разстройство на нервната система

Z03.4 Наблюдение при съмнение за инфаркт на миокарда

Z03.5 Наблюдение при съмнение за друго заболяване на сърдечно-съдовата система

Z03.6 Наблюдение при съмнение за токсично действие на погълнати вещества

Наблюдение при съмнение за:

- неблагоприятно въздействие на лекарствени средства
- отравяне

Z03.8 Наблюдение при съмнение за други болести или състояния

Z03.9 Наблюдение при съмнение за неуточнено заболяване или състояние

Z04**Изследване и наблюдение с други цели**

Включва: изследване със съдебно-медицински цели

Z04.0 Тест за съдържание на алкохол и наркотични вещества в кръвта

Не включва: наличие в кръвта на:

- алкохол (R78.0)
- наркотични вещества (R78.–)

Z04.1 Изследване и наблюдение след транспортно произшествие

Не включва: след производствена злополука (Z04.2)

Z04.2 Изследване и наблюдение след производствена злополука**Z04.3** Изследване и наблюдение след друга злополука**Z04.4** Изследване и наблюдение при съобщаване за изнасилване и прелъстяване

Изследване на жертвата или предполагаемия престъпник при съобщаване за изнасилване или прелъстяване

Z04.5 Изследване и наблюдение след друга причинена травма

Изследване на жертвата или на предполагаемия престъпник след друга причинена травма

Z04.6 Общо психиатрично изследване по искане на учреждение**Z04.8** Изследване и наблюдение по други уточнени поводи

Молба за даване на заключение от специалист

Z04.9 Изследване и наблюдение по неуточнен повод

Изследване БДУ

Z08**Последващо изследване след лечение на злокачествено новообразувание**

Включва: медицинско наблюдение и контрол след лечението

Не включва: последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)

Z08.0 Последващо изследване след хирургично отстраняване на злокачествено новообразувание**Z08.1** Последващо изследване след радиотерапия на злокачествено новообразувание

Не включва: курс радиотерапия (поддържащ) (Z51.0)

Z08.2 Последващо изследване след химиотерапия на злокачествено новообразувание

Не включва: поддържаща химиотерапия (Z51.1)

- Z08.7** Последващо изследване след комбинирано лечение на злокачествено новообразувание
- Z08.8** Последващо изследване след прилагане на друг метод на лечение на злокачествено новообразувание
- Z08.9** Последващо изследване след прилагане на неуточнен метод на лечение на злокачествено новообразувание

Z09

Последващо изследване след лечение на състояния, които не се отнасят до злокачествени новообразувания

Включва: медицинско наблюдение и контрол след лечението

Не включва: последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)

медицинско наблюдение и контрол след лечение на злокачествено новообразувание (Z08.–)

контрол върху:

- контрацепцията (Z30.4–Z30.5)
- протези и други медицински устройства (Z44–Z46)

- Z09.0** Последващо изследване след хирургична намеса по повод на други състояния
- Z09.1** Последващо изследване след радиотерапия по повод на други състояния
- Не включва:** курс радиотерапия (поддържащ) (Z51.0)
- Z09.2** Последващо изследване след химиотерапия по повод на други състояния
- Не включва:** поддържаща химиотерапия (Z51.1–Z51.2)
- Z09.3** Последващо изследване след психотерапия
- Z09.4** Последващо изследване след лечение на счупване
- Z09.7** Последващо изследване след комбинирано лечение по повод на други състояния
- Z09.8** Последващо изследване след друг вид лечение по повод на други състояния
- Z09.9** Последващо изследване след неуточнен вид лечение по повод на други състояния

Z10**Рутинна обща проверка на здравето на определени подгрупи от населението**

Не включва: медицинско изследване за административни цели (Z02.–)

Z10.0 **Професионално медицинско изследване**

Не включва: изследване преди постъпване на работа (Z02.1)

Z10.1 **Рутинна обща проверка на здравето на лица, пребиваващи в специални заведения**

Не включва: изследване във връзка с постъпване в заведение за продължително пребиваване (Z02.2)

Z10.2 **Рутинна обща проверка на здравето на персонала на въоръжените сили**

Не включва: изследване на донаборниците във въоръжените сили (Z02.3)

Z10.3 **Рутинна обща проверка на здравето на членовете на спортни отбори**

Не включва: тестове за съдържание на алкохол и наркотични вещества в кръвта (Z04.0)
изследване във връзка със спортни занимания (Z02.5)

Z10.8 **Рутинна обща проверка на здравето на други определени подгрупи от населението**

Ученици
Студенти

Z11**Специално скринингово изследване за откриване на инфекциозни и паразитни болести****Z11.0** **Специално скринингово изследване за откриване на чревни инфекциозни болести****Z11.1** **Специално скринингово изследване за откриване на туберкулоза на дихателните пътища****Z11.2** **Специално скринингово изследване за откриване на други бактериални болести****Z11.3** **Специално скринингово изследване за откриване на инфекции, предаващи се предимно по полов път****Z11.4** **Специално скринингово изследване за откриване на носителство на вируса на човешкия имунодефицит [HIV]**

- Z11.5** Специално скринингово изследване за откриване на други вирусни болести
Не включва: вирусни чревни инфекции (Z11.0)
- Z11.6** Специално скринингово изследване за откриване на други протозойни болести и хелминтози
Не включва: протозойни чревни болести (Z11.0)
- Z11.8** Специално скринингово изследване за откриване на други инфекциозни и паразитни болести
Хламидийни }
Рикетсиозни } болести
Спирохетни }
Микотични }
- Z11.9** Специално скринингово изследване за откриване на неуточнени инфекциозни и паразитни болести

Z12

Специално скринингово изследване за откриване на злокачествени новообразувания

- Z12.0** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на стомаха
- Z12.1** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на стомашночревния тракт
- Z12.2** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на дихателните органи
- Z12.3** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на млечната жлеза
Не включва: рутинна мамография (Z01.6)
- Z12.4** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на шийката на матката
Не включва: когато се провежда като рутинно изследване или като част от общо гинекологично изследване (Z01.4)
- Z12.5** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на простатата
- Z12.6** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на пикочния мехур
- Z12.8** Специално скринингово изследване за откриване на новообразуване на други органи

Z12.9 Специално скринингово изследване за откриване на неуточно новообразувание

Z13 Специално скринингово изследване за откриване на други болести и нарушения

Z13.0 Специално скринингово изследване за откриване на болести на кръвта и кръвотворните органи, и на някои нарушения, включващи имунния механизъм

Z13.1 Специално скринингово изследване за откриване на захарен диабет

Z13.2 Специално скринингово изследване за откриване на разстройства на храненето

Z13.3 Специално скринингово изследване за откриване на психични и поведенчески разстройства

Алкохолизъм

Депресия

Умствена изостаналост

Z13.4 Специално скринингово изследване за откриване на отклонения от нормалното развитие в детството

Не включва: рутинни тестове за определяне нивото на развитие на детето в кърмаческа или ранна детска възраст (Z00.1)

Z13.5 Специално скринингово изследване за откриване на болести на окото и ухото

Z13.6 Специално скринингово изследване за откриване на болести на сърдечно-съдовата система

Z13.7 Специално скринингово изследване за откриване на вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации

Z13.8 Специално скринингово изследване за откриване на други уточнени болести и състояния

Болести на зъбите

Болести на ендокринната система и нарушения на обмяната на веществата

Не включва: захарен диабет (Z13.1)

Z13.9 Специално скринингово изследване, неуточнено

Лица с потенциална опасност за здравето,
свързана с инфекциозни болести
(Z20–Z29)

Z20 Контакт с болен и възможност от заразяване с
инфекциозни болести

- Z20.0** Контакт с болен и възможност от заразяване с чревни инфекциозни болести
- Z20.1** Контакт с болен и възможност от заразяване от туберкулоза
- Z20.2** Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозна болест, предавана предимно по полов път
- Z20.3** Контакт с болен и възможност от заразяване с бяс
- Z20.4** Контакт с болен и възможност от заразяване с рубеола
- Z20.5** Контакт с болен и възможност от заразяване с вирусен хепатит
- Z20.6** Контакт с болен и възможност от заразяване с вируса на човешкия имунодефицит [HIV]
Не включва: безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит [HIV] (Z21)
- Z20.7** Контакт с болен и възможност от заразяване с въшки, акари-аза и други инвазии
- Z20.8** Контакт с болен и възможност от заразяване с други инфекциозни болести
- Z20.9** Контакт с болен и възможност от заразяване с друга неуточнена инфекциозна болест

Z21 Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от
вируса на човешкия имунодефицит [HIV]

HIV-позитивен БДУ

Не включва: контакт с болен и възможност от заразяване с вируса на човешкия имунодефицит [HIV] (Z20.6) болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV] (B20–B24) лабораторно потвърждаване на наличието на вируса на човешкия имунодефицит [HIV] (R75)

Z22**Носителство на причинител на инфекциозна болест**

Включва: съмнение за носителство на причинителя на болестта

- Z22.0** Носителство на причинителя на коремен тиф
- Z22.1** Носителство на причинителя на други стомашночревни инфекциозни болести
- Z22.2** Носителство на причинителя на дифтерия
- Z22.3** Носителство на причинители на други уточнени бактериални болести
Носителство на:
- менингококи
  - стафилококи
  - стрептококи
- Z22.4** Носителство на причинителите на инфекциозни болести, предавани предимно по полов път
Носителство на причинителя на:
- гонорея
  - сифилис
- Z22.5** Носителство на причинителя на вирусен хепатит
Носителство на повърхностния антиген на вируса на хепатит В [HBsAg]
- Z22.6** Носителство на човешкия Т-лимфотропен вирус тип I [HTLV-1]
- Z22.8** Носителство на причинителя на друга инфекциозна болест
- Z22.9** Носителство на причинителя на неуточнена инфекциозна болест

Z23**Необходимост от имунизация против една бактериална болест**

Не включва: имунизация:

- против комбинация от болести (Z27.–)
- непроведена (Z28.–)

- Z23.0** Необходимост от имунизация само против холера
- Z23.1** Необходимост от имунизация само против коремен тиф и паратиф
- Z23.2** Необходимост от имунизация против туберкулоза [БЦЖ]

- Z23.3 **Необходимост от имунизация против чума**
- Z23.4 **Необходимост от имунизация против туларемия**
- Z23.5 **Необходимост от имунизация против тетанус**
- Z23.6 **Необходимост от имунизация против дифтерия**
- Z23.7 **Необходимост от имунизация против коклюш**
- Z23.8 **Необходимост от имунизация против друга една бактериална болест**

Z24

Необходимост от имунизация против една определена вирусна болест

Не включва: имунизация:

- против комбинация от болести (Z27.–)
- непроведена (Z28.–)

- Z24.0 **Необходимост от имунизация против полиомиелит**
- Z24.1 **Необходимост от имунизация против вирусен енцефалит, предаван от членестоноги**
- Z24.2 **Необходимост от имунизация против бяс**
- Z24.3 **Необходимост от имунизация против жълта треска**
- Z24.4 **Необходимост от имунизация против морбили**
- Z24.5 **Необходимост от имунизация против рубеола**
- Z24.6 **Необходимост от имунизация против вирусен хепатит**

Z25

Необходимост от имунизация против една от другите вирусни болести

Не включва: имунизация:

- против комбинация от болести (Z27.–)
- непроведена (Z28.–)

- Z25.0 **Необходимост от имунизация само против епидемичен паротит**
- Z25.1 **Необходимост от имунизация против грип**
- Z25.8 **Необходимост от имунизация против друга уточнена една вирусна болест**

Z26**Необходимост от имунизация против една от другите инфекциозни болести**

Не включва: имунизация:

- против комбинация от болести (Z27.–)
- непроведена (Z28.–)

- Z26.0   **Необходимост от имунизация против лайшманиоза**
- Z26.8   **Необходимост от имунизация против друга уточнена инфекциозна болест (една)**
- Z26.9   **Необходимост от имунизация против неуточнена инфекциозна болест**
Необходимост от имунизация БДУ

Z27**Необходимост от имунизация против комбинации от инфекциозни болести**

Не включва: непроведена имунизация (Z28.–)

- Z27.0   **Необходимост от имунизация против холера и коремен тиф-паратиф**
- Z27.1   **Необходимост от имунизация против дифтерия-тетанус-коклюш [дифтеткок]**
- Z27.2   **Необходимост от имунизация против дифтерия-тетанус-коклюш и коремен тиф-паратиф**
- Z27.3   **Необходимост от имунизация против дифтерия-тетанус-коклюш и полиомиелит**
- Z27.4   **Необходимост от имунизация против морбили-епидемичен паротит-рубеола**
- Z27.8   **Необходимост от имунизация против други комбинации от инфекциозни болести**
- Z27.9   **Необходимост от имунизация против неуточнени комбинации от инфекциозни болести**

Z28**Непроведена имунизация**

- Z28.0   **Имунизация, непроведена поради медицински противопоказания**
- Z28.1   **Имунизация, непроведена поради отказ на пациента поради неговите убеждения или групов натиск**

- Z28.2 Имунизация, непроведена поради отказ на пациента по друга или неуточнена причина
- Z28.8 Имунизация, непроведена по друга причина
- Z28.9 Имунизация, непроведена по неуточнена причина

Z29   **Необходимост от други профилактични мерки**

Не включва: десенсибилизация към алергени (Z51.6)
профилактична хирургия (Z40.–)

- Z29.0   **Изоляция**
Хоспитализация, имаща за цел да отдели индивида от неговата среда или да го изолира след контакт с инфекциозни болести
- Z29.1   **Профилактична имунотерапия**
Прилагане на имуноглобулин
- Z29.2   **Друг вид профилактична химиотерапия**
Химиопрофилактика
Приложение на антибиотици с профилактична цел
- Z29.8   **Други уточнени профилактични мерки**
- Z29.9   **Профилактична мярка, неуточнена**

Лица, обърнали се към здравни служби
във връзка с обстоятелства, отнасящи се
до репродуктивната функция
(Z30–Z39)

Z30   **Наблюдение върху прилагането на противозачатъчни средства**

- Z30.0   **Общи съвети и консултации по проблемите на контрацепцията**
Съвет по въпросите на планиране на семейството БДУ
Начално предписване на противозачатъчни средства
- Z30.1   **Въвеждане на (вътрематочно) противозачатъчно средство**
- Z30.2   **Стерилизация**
Хоспитализация за превързване на маточни тръби или семенен канал

- Z30.3** **Предизвикване на менструация**
Прекъсване на бременност
Регулиране на менструалния цикъл
- Z30.4** **Наблюдение върху прилагането на противозачатъчни лекарствени средства**
Издаване на повторна рецепта за противозачатъчни таблетки или други противозачатъчни средства
Рутинно медицинско изследване във връзка с контрацепция
- Z30.5** **Наблюдение върху прилагането на (вътрематочно) противозачатъчно средство**
Проверка, повторно въвеждане или отстраняване на (вътрематочно) противозачатъчно средство
- Z30.8** **Друг вид наблюдение върху прилагането на контрацепция**
Преброяване на сперматозоидите след вазектомия
- Z30.9** **Наблюдение върху прилагането на контрацепция, неуточнено**
- Z31** **Възстановяване и запазване на детеродната функция**
Не включва: усложнения, свързани с изкуствено оплождане (N98.–)
- Z31.0** **Тубопластика или вазопластика след проведена по-рано стерилизация**
- Z31.1** **Изкуствено оплождане**
- Z31.2** **Оплождане**
Хоспитализация с цел изкуствено оплождане или имплантация на яйцеклетка
- Z31.3** **Други методи, подпомагащи оплождането**
- Z31.4** **Изследвания и проби по възстановяване на детеродната функция**
Продухване на маточните тръби
Преброяване на сперматозоидите
Не включва: преброяване на сперматозоидите след вазектомия (Z30.8)
- Z31.5** **Генетична консултация**
- Z31.6** **Обща консултация и съвети по възстановяване на детеродната функция**
- Z31.8** **Други мерки по възстановяване на детеродната функция**

Z31.9   **Мярка за възстановяване на детеродната функция, неуточнена**

Z32   **Изследване и тестове за установяване на
бременност**

Z32.0   **Бременност, (още) непотвърдена**

Z32.1   **Бременност, потвърдена**

Z33   **Състояние, присъщо на бременността**

Състояние на бременност БДУ

Z34   **Наблюдение върху протичането на нормална
бременност**

Z34.0   **Наблюдение върху протичането на нормална първа бременност**

Z34.8   **Наблюдение върху протичането на друга нормална бременност**

Z34.9   **Наблюдение върху протичането на нормална бременност, неуточнена**

Z35   **Наблюдение върху протичането на бременността
при жена, подложена на висок риск**

Z35.0   **Наблюдение върху протичането на бременността при жена с
безплодие в анамнезата**

Z35.1   **Наблюдение върху протичането на бременността при жена с
хабитуални аборти в анамнезата**

Наблюдение върху бременността при жена, в чиято анамнеза има:

- хидатиформна мола
- мехурна мола

Не включва: случаи на хабитуален аборт:

- изискващи помощ по време на бременността (O26.2)
- при липса на настояща бременност (N96)

Z35.2   **Наблюдение върху протичането на бременността при жена с
друга обременена анамнеза, свързано с раждането на дете или
с акушерски проблеми**

Наблюдение върху бременността при жена, в чиято анамнеза има:

- състояния, класифицирани в рубриците O10–O92
- неонатална смърт
- мъртвораждање

- Z35.3** Наблюдение върху протичането на бременността при жена с недостатъчна предродова помощ в анамнезата
Бременност:
• маскирана
• прикривана
- Z35.4** Наблюдение върху протичането на бременността при жена, раждала многократно
Не включва: това състояние при липса на настояща бременност (Z64.1)
- Z35.5** Наблюдение върху възрастна първеския
- Z35.6** Наблюдение върху много млада първеския
- Z35.7** Наблюдение върху бременността при жена, подложена на висок риск, дължащ се на социални проблеми
- Z35.8** Наблюдение върху бременността при жена, подложена на друг висок риск
- Z35.9** Наблюдение върху бременността при жена, подложена на висок риск с неуточнен характер

Z36

Дородово изследване за откриване на патология в плода [антенатален скрининг]

Не включва: нарушения при антенаталния скрининг на майката (O28.–)
рутинна перинатална помощ (Z34–Z35)

- Z36.0** Антенатален скрининг за откриване на хромозомни аномалии
Амниоцентеза
Проби от плацентата (взети вагинално)
- Z36.1** Антенатален скрининг за откриване на повишено ниво на алфа-фетопротеин и амниотична течност
- Z36.2** Друг вид антенатален скрининг, основан на амниоцентеза
- Z36.3** Антенатален скрининг с помощта на ултразвук или други физични методи за откриване на аномалии в развитието
- Z36.4** Антенатален скрининг с помощта на ултразвук или други физични методи за откриване на изоставане в нарастването на плода
- Z36.5** Антенатален скрининг за откриване на изоимунизация
- Z36.8** Друг вид антенатален скрининг
Скрининг за откриване на хемоглобинопатия

Z36.9 Неуточнен вид антенатален скрининг

Z37

Изход от раждане

Забележка: Тази рубрика е предназначена за използване като допълнителен код за идентифициране на изхода от раждането в документите, отнасящи се до майката.

- Z37.0** Едно живородено
- Z37.1** Едно мъртвородено
- Z37.2** Близнаци, и двамата живородени
- Z37.3** Близнаци, единият живороден, другият мъртвороден
- Z37.4** Близнаци, и двамата мъртвородени
- Z37.5** Други многоплодни раждания, всички живородени
- Z37.6** Други многоплодни раждания, някои живородени
- Z37.7** Други многоплодни раждания, всички мъртвородени
- Z37.9** Неуточнен изход от раждане
  - Многоплодно раждане БДУ
  - Раждане на един плод БДУ

Z38

Живородени деца според мястото на раждане

- Z38.0** Едно дете, родено в стационар
- Z38.1** Едно дете, родено извън стационар
- Z38.2** Едно дете, родено на неуточнено място
  - Живородено дете БДУ
- Z38.3** Близнаци, родени в стационар
- Z38.4** Близнаци, родени извън стационар
- Z38.5** Близнаци, родени на неуточнено място
- Z38.6** Други новородени при многоплодно раждане, родени в стационар
- Z38.7** Други новородени при многоплодно раждане, родени извън стационар
- Z38.8** Други новородени при многоплодно раждане, родени на неуточнено място

Z39   **Послеродова помощ и изследване**

- Z39.0**   **Помощ и изследване непосредствено след раждането**
Помощ и наблюдение при неусложнени случаи
Не включва: помощ при послеродови усложнения – вж. Азбучния указател
- Z39.1**   **Помощ и изследване на майка кърмачка**
Наблюдение върху лактацията
Не включва: нарушение на лактацията (A092.–)
- Z39.2**   **Рутинно послеродово наблюдение**

Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с необходимостта от провеждане на специфични процедури и получаване на медицинска помощ (Z40–Z54)

- Забележка:*   Рубриците Z40–Z54 са предназначени за кодиране на причините, даващи основание за получаване на медицинска помощ. Те могат до бъдат използвани в случаите, когато болните, лекували са по-рано по повод на някакво заболяване или травма, получават последваща или профилактична помощ или помощ, необходима за оздравяване или стабилизиране на резултатите от лечението, за лечение на остатъчни явления или предотвратяване на рецидиви.
- Не включва:*   последващо изследване при медицинско наблюдение след лечение (Z08–Z09)

Z40   **Профилактична хирургична намеса**

- Z40.0**   **Профилактична хирургична намеса при наличие на рискови фактори, свързани със злокачествен тумор**
Хоспитализация за профилактично отстраняване на орган
- Z40.8**   **Друг вид профилактична хирургична намеса**
- Z40.9**   **Профилактична хирургична намеса, неуточнена**

Z41   **Процедури, които нямат лечебни цели**

- Z41.0**   **Присаждане на окосмен участък кожа**

Z41.1 Други видове възстановителна хирургична намеса за отстраняване на недостатъци във външността

Имплантация на млечни жлези

Не включва: следоперативна и посттравматична възстановителна хирургична намеса (Z42.–)

Z41.2 Обикновено или ритуално обрязване

Z41.3 Пробиване на ухо

Z41.8 Други процедури, които нямат лечебни цели

Z41.9 Неуточнена процедура, която няма лечебни цели

Z42

Последваща помощ с възстановителна хирургична намеса

Включва: следоперативна и посттравматична възстановителна оперативна намеса

заместване на тъкан на цикатрис

Не включва: възстановителна хирургична намеса:

- като метод на лечение на текуща травма – кодира се в съответния вид травма (вж. Азбучния указател)
- като нямаща лечебни цели козметична операция (Z41.1)

Z42.0 Последваща помощ с възстановителна хирургия в областта на главата и шията

Z42.1 Последваща помощ с възстановителна хирургия на гръдна жлеза

Z42.2 Последваща помощ с възстановителна хирургия на други части от торса

Z42.3 Последваща помощ с възстановителна хирургия на горен крайник

Z42.4 Последваща помощ с възстановителна хирургия на долен крайник

Z42.8 Последваща помощ с възстановителна хирургия на друга част на торса

Z42.9 Последваща помощ с възстановителна хирургия, неуточнена

Z43**Грижа за изкуствени отвори**

Включва: затваряне
сондиране или бужирание
изправяне
отстраняване на катетър
обработка или промиване

Не включва: състояние, свързано с наличието на изкуствен отвор, който не се нуждае от грижа (Z93.–)
усложнения, свързани с наличието на повърхностна стома (J95.0, K91.4, N99.5)
проба и нагласяне на протеза и друго устройство (Z44–Z46)

- Z43.0 Грижа за трахеостома
- Z43.1 Грижа за гастростома
- Z43.2 Грижа за илеостома
- Z43.3 Грижа за колостома
- Z43.4 Грижа за друг изкуствен отвор на храносмилателния тракт
- Z43.5 Грижа за цитостома
- Z43.6 Грижа за друг изкуствен отвор на пикочните пътища
Нефростома
Уретростома
Уретеростома
- Z43.7 Грижа за изкуствено влагалище
- Z43.8 Грижа за други уточнени изкуствени отвори
- Z43.9 Грижа за неуточнен изкуствен отвор

Z44**Проба и нагласяне на външно протезно устройство**

Не включва: наличие на протезно устройство (Z97.–)

- Z44.0 Проба и нагласяне на изкуствена ръка (цяла) (част)
- Z44.1 Проба и нагласяне на изкуствен крак (цял) (част)
- Z44.2 Проба и нагласяне на изкуствено око
Не включва: механично усложнение на очна протеза (T85.3)
- Z44.3 Проба и нагласяне на външна протеза на млечна жлеза
- Z44.8 Проба и нагласяне на други външни протезни устройства
- Z44.9 Проба и нагласяне на неуточнено външно протезно устройство

Z45**Поставяне и регулиране на имплантирано устройство**

Не включва: нарушение на функционирането на устройството или друго свързано с него усложнение – вж. Азбучния указател
наличие на протези и други устройства (Z95–Z97)

Z45.0 Поставяне и регулиране на изкуствен регулатор на сърдечния ритъм

Контрол и тестване на генератора на пулса [батерия]

Z45.1 Поставяне и регулиране на система за вливане**Z45.2 Поставяне и регулиране на средства за контрол върху състоянието на съдовете****Z45.3 Поставяне и регулиране на имплантирано слухово устройство**

Устройство, осигуряващо костна проходимост
Кохлеарно устройство

Z45.8 Поставяне и регулиране на други имплантирани приспособления**Z45.9 Поставяне и нагласяне на неуточнено имплантирано устройство****Z46****Проба и нагласяне на други устройства**

Не включва: само изпълнението на повторни предписания (Z76.0)
нарушение на функционирането на устройството или друго усложнение, свързано с него – вж. Азбучен указател
наличие на протези и други устройства (Z95–Z97)

Z46.0 Проба и нагласяне на очила и контактна леща**Z46.1 Проба и нагласяне на слухов апарат****Z46.2 Проба и нагласяне на други устройства, имащи отношение към нервната система и сетивните органи****Z46.3 Проба и нагласяне на зъбно протезно устройство****Z46.4 Проба и нагласяне на ортодонтско устройство****Z46.5 Проба и нагласяне на илеостома и други чревни приспособления****Z46.6 Проба и нагласяне на приспособления за отделяне на урина**

Z46.7 Проба и нагласяне на ортопедично устройство

Ортопедичен(-на):

- скоба
- протеза
- корсет
- обувка

Z46.8 Проба и нагласяне на друго уточнено ортопедично устройство

Стол на колела

Z46.9 Проба и нагласяне на друго неуточнено средство

Z47 Други видове последваща ортопедична помощ

Не включва: помощ, включваща рехабилитационни процедури (Z50.–)

усложнения, свързани с вътрешни ортопедични устройства, имплантати или трансплантати (T84.–)
последващо изследване след лечение при счупване (Z09.4)

Z47.0 Отстраняване на пластинка и друго вътрешно фиксиращо устройство след зарастване на счупването

Отстраняване на:

- пирони
- пластинки
- опори
- винтове

Не включва: отстраняване на външно фиксиращо устройство (Z47.8)

Z47.8 Друг уточнен вид последваща ортопедична помощ

Смяна, проверка или отстраняване на:

- външно фиксиращо или разтягащо устройство
- гипсова превръзка

Z47.9 Последваща ортопедична помощ, неуточнена

Z48 Други видове последваща хирургична помощ

Не включва: грижа за изкуствен отвор (Z43.–)

проба и нагласяне на протеза и друго устройство (Z44–Z46)

последващо изследване след:

- операция (Z09.0)
- лечение на счупване (Z09.4)

последваща ортопедична помощ (Z47.–)

Z48.0   **Грижа за хирургични превръзки и шевове**

Смяна на превръзка

Сваляне на конци

Z48.8   **Други уточнени видове последваща хирургична помощ**

Z48.9   **Последваща хирургична помощ, неуточнена**

Z49   **Помощ, включваща диализа**

Включва: подготовка и провеждане на диализа

Не включва: състояние, свързано с бъбречна диализа (Z99.2)

Z49.0   **Подготвителни процедури за провеждане на диализа**

Z49.1   **Екстракорпорална диализа**

Диализа (бъбречна) БДУ

Z49.2   **Друг вид диализа**

Перитонеална диализа

Z50   **Помощ, включваща използване на рехабилитационни процедури**

Не включва: консултации (Z70–Z71)

Z50.0   **Рехабилитация при болест на сърцето**

Z50.1   **Друг вид физиотерапия**

Лечебна и коригираща гимнастика

Z50.2   **Рехабилитация на лица, страдащи от алкохолизъм**

Z50.3   **Рехабилитация на лица, страдащи от наркомания**

Z50.4   **Психотерапия, неklasифицирана другаде**

Z50.5   **Речева терапия**

Z50.6   **Неоперативно лечение на късогледство**

Z50.7   **Трудова терапия и професионална рехабилитация, неklasифицирани другаде**

Z50.8   **Лечение, включващо други видове рехабилитационни процедури**

Рехабилитация при пушене

Обучение за начини на самообслужване, НКД

Z50.9   **Лечение, включващо рехабилитационна процедура, неуточнена**

Рехабилитация БДУ

Z51**Други видове медицинска помощ**

Не включва: последващо изследване след лечение (Z08–Z09)

Z51.0 Курс радиотерапия (поддържащ)

Z51.1 Химиотерапия по повод на новообразувание

Z51.2 Други видове химиотерапия

Поддържаща химиотерапия БДУ

Не включва: профилактична химиотерапия с цел имунизация
(Z23–Z27, Z29.–)

Z51.3 Преливане на кръв без уточнена диагноза

Z51.4 Подготвителни процедури за последващо лечение, неклассифицирани другаде

Не включва: подготвителни процедури за провеждане на диализа (Z49.0)

Z51.5 Палиативна помощ

Z51.6 Десенсибилизация към алергени

Z51.8 Друг уточнен вид медицинска помощ

Не включва: предоставяне на помощ по време на почивка (Z75.5)

Z51.9 Медицинска помощ, неуточнена

Z52**Донори на органи и тъкани**

Не включва: изследване на потенциален донор (Z00.5)

Z52.0 Донор на кръв

Z52.1 Донор на кожа

Z52.2 Донор на кост

Z52.3 Донор на костен мозък

Z52.4 Донор на бъбрек

Z52.5 Донор на роговица

Z52.6 Донор на черен дроб

Z52.7 Донор на сърце

Z52.8 Донор на друг уточнен орган или тъкан

Z52.9 Донор на неуточнен орган или тъкан
Донор БДУ

Z53 Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с неизпълнени специфични процедури

Не включва: непроведена имунизация (Z28.–)

- Z53.0 Процедура, неизпълнена поради наличието на противопоказания
- Z53.1 Процедура, неизпълнена поради отказ на болния заради убеждения или заради групов натиск
- Z53.2 Процедура, неизпълнена поради отказ на болния по други и неуточнени причини
- Z53.8 Процедура, неизпълнена по други причини
- Z53.9 Процедура, неизпълнена по неуточнена причина

Z54 Реконвалесценция

- Z54.0 Реконвалесценция след хирургична намеса
- Z54.1 Реконвалесценция след радиотерапия
- Z54.2 Реконвалесценция след химиотерапия
- Z54.3 Реконвалесценция след психотерапия
- Z54.4 Реконвалесценция след лечение на счупване
- Z54.7 Реконвалесценция след комбинирано лечение
Реконвалесценция след всякаква комбинация от методи на лечение, класифицирани в Z54.0–Z54.4
- Z54.8 Реконвалесценция след друго лечение
- Z54.9 Реконвалесценция след неуточнен вид лечение

Лица с потенциална опасност за здравето, свързана със социално-икономически и психосоциални обстоятелства
(Z55–Z65)

Z55 Проблеми, свързани с обучението и грамотността

Не включва: нарушения на психологичното развитие (F80–F89)

- Z55.0 Неграмотност или ниско ниво на грамотност

- Z55.1** Липса на способност за обучение
- Z55.2** Провал на изпити
- Z55.3** Изоставане в обучението
- Z55.4** Лоша адаптация към учебния процес, конфликти с учителите и съучениците
- Z55.8** Други проблеми, свързани с образованието и грамотността
Неадекватно обучение
- Z55.9** Проблем, свързан с обучението и грамотността, неуточнен

Z56 Проблеми, свързани с работата и безработицата

Не включва: въздействие на производствени рискови фактори (Z57.0)
проблеми, свързани с обстоятелства от жилищен и икономически характер (Z59.–)

- Z56.0** Отсъствие от работа, неуточнено
- Z56.1** Смяна на работата
- Z56.2** Опасност от загуба на работата
- Z56.3** Напрегнат работен график
- Z56.4** Конфликт с началника и колегите
- Z56.5** Неподходяща работа
Тежки условия на труд
- Z56.6** Друго физическо и психично напрежение в работата
- Z56.7** Други и неуточнени проблеми, свързани с работата

Z57 Въздействие на производствени рискови фактори

- Z57.0** Неблагоприятно въздействие на производствен шум
- Z57.1** Неблагоприятно въздействие на производствена радиация
- Z57.2** Неблагоприятно въздействие на производствен прах
- Z57.3** Неблагоприятно въздействие на други производствени замърсители на въздуха
- Z57.4** Неблагоприятно въздействие на токсични вещества, използвани в селското стопанство
Неблагоприятно въздействие на твърди, течни, газообразни и паробразни вещества

- Z57.5** Неблагоприятно въздействие на токсични вещества в други производства
Неблагоприятно въздействие на твърди, течни, газообразни и паробразни вещества
- Z57.6** Неблагоприятно въздействие на производствени екстремални температури
- Z57.7** Неблагоприятно въздействие на производствена вибрация
- Z57.8** Неблагоприятно въздействие на други рискови фактори
- Z57.9** Неблагоприятно въздействие на неуточнен рисков фактор

Z58

Проблеми, свързани с физически фактори на околната среда

Не включва: въздействие на производствени рискови фактори (Z57.–)

- Z58.0** Въздействие на шум
- Z58.1** Въздействие на замърсяване на въздуха
- Z58.2** Въздействие на замърсяване на водата
- Z58.3** Въздействие на замърсяване на почвата
- Z58.4** Въздействие на радиационно замърсяване
- Z58.5** Въздействие на друго замърсяване
- Z58.6** Неадекватно снабдяване с питейна вода
Не включва: влияние на жаждата (T73.1)
- Z58.8** Други проблеми, свързани с физически фактори на околната среда
- Z58.9** Проблем, свързан с физически фактори на околната среда, неуточнен

Z59

Проблеми, свързани с обстоятелства от жилищен и икономически характер

Не включва: неадекватно снабдяване с питейна вода (Z58.6)

- Z59.0** Липса на жилище (бездомност)
- Z59.1** Неудовлетворителни жилищни условия
Липса на отопление
Ограничение на жилищната площ

Технически недостатъци в жилището, възпрепятстващи съответните грижи

Неудовлетворително обкръжение

Не включва: проблеми, свързани с физически фактори на околната среда (Z58.–)

Z59.2 Конфликти със съседни, квартиранти, хазяи

Z59.3 Проблеми, свързани с живеене в заведения за постоянно пребиваване

Пребиваване в училищен пансион

Не включва: възпитателни заведения (Z62.2)

Z59.4 Липса на адекватна храна

Не включва: влияние на глада (T73.0)

неприемлива диета или вредни навици при приемането на храна (Z72.4)

недоимъчно хранене (E40–E46)

Z59.5 Крайна нищета

Z59.6 Ниско ниво на доход

Z59.7 Недостатъчно социално осигуряване и латерална поддръжка

Z59.8 Други проблеми, отнасящи се до икономически и жилищни условия

Невъзможност да се получи кредит

Живеене в самота

Проблеми с кредитори

Z59.9 Проблем, отнасящ се до жилищни и икономически условия, неуточнен

Z60

Проблеми, свързани със социалната адаптация

Z60.0 Проблеми, свързани с адаптацията към промяна в начина на живот

Излизане в пенсия

Синдром на самота

Z60.1 Нетипична ситуация с родителите

Проблеми, свързани с възпитанието на детето от единия родител или друг човек, който съжителства с един от биологичните родители.

Z60.2 Живеене в самота

- Z60.3** **Трудности, свързани с приемането на друга култура**
Миграция
Промени в социалния статус
- Z60.4** **Социална изолация и остракизъм**
Социална изолация и остракизъм на базата на личностни характеристики като необикновена външност, болест или поведение.
Не включва: жертва на враждебна дискриминация по расов или религиозен признак (Z60.5)
- Z60.5** **Жертва на явна дискриминация или гонение**
Преследване или дискриминация (предполагаеми или реални), основани върху принадлежността към някои групи (по цвят на кожата, религия, етнически произход и т.н.), а не заради личностни характеристики.
Не включва: социална изолация и остракизъм (Z60.4)
- Z60.8** **Други проблеми, свързани със социалната адаптация**
- Z60.9** **Проблем, свързан със социалната адаптация, неуточнен**

Z61

Проблеми, свързани с неблагоприятни жизнени събития в детството

Не включва: синдром на малтретиране (T74.–)

- Z61.0** **Загуба на любими родственици в детството**
Загуба на емоционално близки родственици като родители, брат или сестра, много близък друг или любим човек, вследствие на смърт, продължително отсъствие или отстраняване.
- Z61.1** **Откъсване на детето от дома**
Настаняване в приют, болница или друго заведение, предизвикващо психологичен стрес, или призоваване в армията за продължителен период.
- Z61.2** **Промяна на семейните взаимоотношения между родственици в детството**
Поява на ново лице в семейството в резултат на неблагоприятни за детето промени във взаимоотношенията между родственици (това може да бъде нов брак на родителите или раждане на друго дете).
- Z61.3** **Събития, водещи до намаляване на самооценката в детството**
Събития, завършващи със самооценка на детето (например неуспех в някаква работа с висока лична отговорност, откриване или излизане наяве на някои срамни или нечестни епизоди от личния или семейния живот и други фактори, даващи повод за самобичуване).
- Z61.4** **Проблеми, свързани с възможно сексуално изнасилване на детето от лице, принадлежащо към близкото обкръжение**
Проблеми, свързани с някаква форма на физически контакт между възрастен член от семейството и детето или други начини, предизвикващи сексуална възбуда и, независимо от желанието на детето, довеждащи до по-

лов акт (например докосване или манипулации с половите органи, предназначено разголване на половите органи или млечните жлези).

Z61.5 Проблеми, свързани с възможно изнасилване на детето от странично лице

Проблеми, свързани с различни манипулации с половите органи и млечните жлези, с разсъбличане, ласки и други действия с детето, имащи за цел да го склонят да извърши полов акт от лице, значително по-старо по възраст, което не е член на семейството и използва своя статус или положение, или действа против волята на детето.

Z61.6 Проблеми, свързани с възможно физическо насилие върху детето

Проблеми, свързани с инциденти, при които в миналото на детето са били нанесени травми от някого от възрастните, живеещ в дома, които изискват медицински грижи (счупвания, явни кръвонасядания), или при които детето е подложено на жестоки форми на насилие (побой с тежки или остри предмети, изгаряния или замръзване).

Z61.7 Личен стрес, прекаран в детството

Преживяване, което може да окаже влияние върху бъдещето на детето, предизвикано например от отвлечане, природни бедствия с опасност за живота, осакатяване, заплашващо безопасността или собственото възприемане, или травма, нанесена на скъп за детето човек в негово присъствие.

Z61.8 Други неблагоприятни жизнени събития в детството

Z61.9 Неблагоприятно жизнено събитие в детството, неуточнено

Z62 Други проблеми, свързани с възпитанието на детето

Не включва: синдром на малтретиране (Т74.–)

Z62.0 Неадекватност на грижата и контрола от страна на родителите

Неинформираност на родителите за онова, което детето прави и къде се намира, лош контрол върху него, липса на постоянна грижа за него и опит да се предотвратят рискови ситуации, в които то може да се окаже.

Z62.1 Излишно опекунство от страна на родителите

Система на възпитание, резултат от която е инфантилността и липсата на независимост и самостоятелност у детето.

Z62.2 Възпитаване в закрито заведение

Групово възпитание, при което отговорността на родителите в значителна степен е прехвърлена на персонала на различни видове заведения (като домове за медико-социални грижи за деца, приюти за сираци, училищно-интернати) или терапевтична помощ в течение на продължителен период от време в болница, заведение за реховалесцентни или в санаториум, когато детето се намира там дори и без единия родител.

Z62.3 Враждебно отношение и несправедливи претенции към детето
Негативно отношение на родителите към детето като личност, рязкост и постоянна раздражителност по отношение на някои моменти в поведението на детето (например постоянни обиди за различни постъпки в дома или напразно обвиняване на детето).

Z62.4 Емоционално изоставяне на децата
Тонът на разговор на родителите с детето е пренебрежителен или безразличен. Липса на интерес към детето, на чувствително отношение към трудностите му, на похвала и поддръжка, раздражителна реакция при нарушение в поведението на детето и липса на ласкаво и топло отношение към детето.

Z62.5 Други проблеми, свързани с недостатъци във възпитанието
Липса на опит за обучение и игра у детето

Z62.6 Неприемлив натиск от страна на родителите и други отрицателни фактори на възпитанието
Родителите заставят детето да прави неща, които излизат от рамките на приетите норми, не съответстват на половата му принадлежност (например обличане на момченце в момичешка рокля), на възрастта му (например изискване от детето на още недостъпна за него отговорност за постъпките му), на неговото желание или възможности.

Z62.8 Други уточнени проблеми, свързани с възпитанието на детето

Z62.9 Проблем, свързан с възпитанието на детето, неуточнен

Z63 Други проблеми, свързани с близки хора, включително семейни обстоятелства

Не включва: синдром на малтретиране (Т74.–)

проблеми, свързани с:

- неблагоприятни жизнени събития в детството (Z61.–)
- възпитанието (Z62.–)

Z63.0 Проблеми, свързани с взаимоотношенията между съпрузите или партньорите

Разногласия между съпрузите (партньорите), водещи до продължителна или изразена загуба на контрол върху взаимоотношенията, враждебност, нежелание да се разбере другия или постоянна атмосфера на грубо междупersonностно насилие (побои, скандали).

Z63.1 Проблеми във взаимоотношенията с родителите или с роднините на жената или мъжа

Z63.2 Недостатъчна семейна поддръжка

Z63.3 Отсъствие на член от семейството

- Z63.4 Изчезване и смърт на член от семейството**
Чувство на вина пред починалия
- Z63.5 Разпадане на семейството в резултат на разделяне или развод**
Отчужденост
- Z63.6 Зависим член на семейството, нуждаещ се от грижи в домашни условия**
- Z63.7 Други стресови жизнени събития, влияещи върху семейството и икономическите условия**
Безпокойство (нормално) за заболял член от семейството
Свързани със здравето проблеми в семейството
Болест или отклонение у член от семейството
Изолирано семейство
- Z63.8 Други уточнени проблеми, свързани с групата за първична поддръжка**
Разногласия в семейството БДУ
Прекомерно емоционално ниво в семейството
Неадекватни или разстроени отношения в семейството
- Z63.9 Проблем, свързан с групата за първична поддръжка, неуточнен**

Z64 Проблеми, свързани с определени психосоциални обстоятелства

- Z64.0 Проблеми, свързани с нежелана бременност**
Не включва: наблюдение върху протичането на бременността у жена, подложена на риск, дължащ се на социални проблеми (Z35.7)
- Z64.1 Проблеми, свързани с многодетство**
Не включва: наблюдение върху протичането на бременността при жена, раждала многократно (Z35.4)
- Z64.2 Търсене и използване на физически, хранителни и химични вещества, известни като вредни и опасни**
Не включва: наркотична зависимост – вж. Азбучния указател
- Z64.3 Търсене и предприемане на действия от поведенчески и психологичен характер, известни като вредни и опасни**
- Z64.4 Конфликт със съветници**
Конфликт с (със):
- лице, отговорно за подложения на проверка
  - социален работник

Z65 **Проблеми, свързани с други психосоциални обстоятелства**

Не включва: текуща травма – вж. Азбучния указател

- Z65.0** Обвинение в гражданско или углавно престъпление без вдвояване в затвор
- Z65.1** Задържане в затвор и друго принудително лишаване от свобода
- Z65.2** Проблеми, свързани с освобождаване от затвор
- Z65.3** Проблеми, свързани с други юридически обстоятелства
Арест
Настойничество на дете или грижи за издръжка
Съдебен процес
Съдебно преследване
- Z65.4** Жертва на престъпление и тероризъм
Жертва на мъчения
- Z65.5** Жертва на стихийно бедствие, военни и други враждебни действия
Не включва: жертва на открита дискриминация или гонение (Z60.5)
- Z65.8** Други уточнени проблеми, свързани с обстоятелства от психологичен характер
- Z65.9** Проблем, свързан с неуточнени обстоятелства от психологичен характер

Лица, обърнали се към здравни служби
във връзка с други обстоятелства
(Z70–Z76)

Z70 **Консултации относно сексуалните отношения, поведение и ориентация**

Не включва: консултиране по повод на контрацепция или детеродната функция (Z30–Z31)

- Z70.0** Консултиране относно отношението към сексуалните въпроси
Лице, изпитващо смущение, плахост или друго затруднение във връзка със сексуални въпроси

Z70.1 Консултиране относно сексуалното поведение или сексуалната ориентация

Пациент, загрижен поради:

- импотентност
- липса на реакция
- промискуитет
- сексуална ориентация

Z70.2 Консултиране относно сексуалното поведение и ориентация на трето лице

Съвет относно сексуалното поведение или ориентация на:

- детето
- партньора
- съпруга

Z70.3 Консултиране относно сложни проблеми, свързани със сексуалните отношения, поведение и ориентация

Z70.8 Друга консултация относно сексуалните отношения

Полово възпитание

Z70.9 Консултация по сексуални въпроси, неуточнена

Z71

Лица, обърнали се към здравни служби за получаване на други консултации и медицински съвети, некласифицирани другаде

Не включва: консултиране по повод на контрацепция или детеродната функция (Z30–Z31)
консултиране, отнасящо се до отношението към сексуалните въпроси (Z70.–)

Z71.0 Обръщане за консултация по поръчение на друго лице

Получаване на съвет или препоръки за лечение за отсъстващо трето лице

Не включва: безпокойство (нормално) за заболял член от семейството (Z63.7)

Z71.1 Оплаквания, предизвикани от страх от болест, при липса на диагностицирана болест

Предизвикващото страх състояние не е открито

Обръщане на здрав човек, предизвикано от страх от болест “Мним болен”

Не включва: медицинско наблюдение и оценка при съмнение за заболяване или патологично състояние (Z03.–)

Z71.2 Обръщане за разясняване на резултатите от изследване

Z71.3 Консултиране по въпросите на храненето и съответстващо наблюдение

Консултиране по въпросите на храненето и съответстващо наблюдение (във връзка с, със):

- БДУ
- колит
- захарен диабет
- хранителна алергия или непоносимост към храна
- гастрит
- хиперхолестеринемия
- хипогликемия
- затлъстяване

Z71.4 Консултиране и наблюдение по повод на алкохолизъм

Не включва: рехабилитация на лица, страдащи от алкохолизъм (Z50.2)

Z71.5 Консултиране и наблюдение по повод на наркомания

Не включва: рехабилитация на лица, страдащи от наркомания (Z50.3)

Z71.6 Консултиране и наблюдение по повод на тютюнопушене

Не включва: рехабилитация при тютюнопушене (Z50.8)

Z71.7 Консултиране по въпросите, свързани с болестта, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]

Z71.8 Друго уточнено консултиране

Консултация по повод на кръвно родство

Z71.9 Консултиране, неуточнено

Медицински съвет БДУ

Z72

Проблеми, свързани с начина на живот

Не включва: проблеми, свързани с (със):

- трудности за поддържане на нормален начин на живот (Z73.–)
- социално-икономически и психосоциални обстоятелства (Z55–Z65)

Z72.0 Употреба на тютюн

Не включва: зависимост от тютюн (F17.2)

Z72.1 Употреба на алкохол

Не включва: зависимост от алкохол (F10.2)

- Z72.2 Използване на наркотици**
Не включва: злоупотреба с вещества, непредизвикващи зависимост (F55)
наркотична зависимост (F11–F16, F19 с общ четвърти знак 2)
- Z72.3 Недостатъчна физическа активност**
- Z72.4 Неприемлив хранителен режим и вредни навици при хранене**
Не включва: поведенчески разстройства при хранене в детска и юношеска възраст (F98.2–F98.3)
разстройства на храненето (F50.–)
липса на адекватна храна (Z59.4)
недоимък на храненето и други разстройства при храненето (E40–E64)
- Z72.5 Сексуално поведение с висока степен на риск**
- Z72.6 Склонност към хазартни игри и облози**
Не включва: компулсивно или патологично влечение към хазартни игри (F63.0)
- Z72.8 Други проблеми, свързани с начина на живот**
Поведение, водещо до самоувреждане
- Z72.9 Проблем, свързан с начина на живот, неуточнен**
- Z73 Проблеми, свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот**
Не включва: проблеми, свързани със социално-икономически и психосоциални обстоятелства (Z55–Z65)
- Z73.0 Преумора**
Състояние на изтощаване на жизнените сили
- Z73.1 Акцентирани личностни черти**
Поведенческа структура от тип А (характеризира се с неумерена амбиция, потребност от високи постижения, нетърпимост, некомпетентност и натрапливост)
- Z73.2 Недостатъчност на почивката и отпускането**
- Z73.3 Стресово състояние, неklasифицирано другаде**
Физическо и умствено напрежение БДУ
Не включва: отнасящо се до заетост или безработица (Z56.–)
- Z73.4 Неадекватни социални навици, неklasифицирани другаде**
- Z73.5 Конфликт, свързан със социалната роля, неklasифициран другаде**

Z73.6 Ограничения на дейността, предизвикани от намаляване или загуба на трудоспособността

Не включва: зависимост от лице, осигуряващо помощ и грижа (Z74.–)

Z73.8 Други проблеми, свързани с трудности в поддържането на начина на живот

Z73.9 Проблем, свързан с трудност в поддържането на начина на живот, неуточнен

Z74

Проблеми, свързани със зависимост от лице, осигуряващо помощ и грижа

Не включва: зависимост от механизъм или друго приспособление, НКД (Z99.–)

Z74.0 Ограничаване на способността за придвижване

Прикованост към легло

Прикованост към инвалидна количка

Z74.1 Потребност от помощ при самообслужване

Z74.2 Потребност от помощ при справяне с домакинството при липса на член от семейството, способен да окаже помощ

Z74.3 Потребност от постоянно наблюдение

Z74.8 Други проблеми, свързани със зависимост от лице, осигуряващо помощ и грижа

Z74.9 Проблем, свързан със зависимост от лице, осигуряващо помощ и грижа, неуточнен

Z75

Проблеми, свързани с медицинско осигуряване и друга медицинска помощ

Z75.0 Липса на медицинска помощ в дома

Не включва: липса на друг член от семейството, способен да оказва помощ (Z74.2)

Z75.1 Лице, очакващо хоспитализация в съответното заведение за получаване на помощ

Z75.2 Друг период на очакване за изследване и назначаване на лечение

Z75.3 Липса или недостъпност на служби за медицинска помощ

Не включва: липса на място в болница (Z75.1)

Z75.4 Липса или недостъпност на други заведения, предоставящи помощ

Z75.5 **Предоставяне на помощ по време на почивка**
Осигуряване на грижа за болен, обикновено обслужван в дома, с цел предоставяне на възможност за почивка на членовете на семейството
Почивка в грижите

Z75.8 Други проблеми, свързани с медицинска помощ и други видове грижи за болен

Z75.9 Проблем, отнасящ се до медицинска помощ и други видове грижа за болен, неуточнен

Z76

Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с други обстоятелства

Z76.0 Издаване на повторна рецепта
Издаване на повторна рецепта за:

- приспособление
- лекарства
- очила

Не включва: издаване на медицинско свидетелство (Z02.7)
издаване на повторна рецепта за противозачатъчни средства (Z30.4)

Z76.1 Наблюдение на здравето на подхвърлено дете и грижа за него

Z76.2 **Наблюдение на друго здраво дете в кърмаческа и ранна детска възраст и грижа за него**
Лекарска или сестринска грижа, или наблюдение на здраво дете в следните ситуации:

- неблагоприятни социално-икономически условия в дома
- очакване за настаняване в приют или осиновяване
- заболяване на майката
- брой деца в дома, затрудняващ или изключващ осигуряването на нормални грижи

Z76.3 Здрав човек, съпровождащ болен

Z76.4 Други лица, нуждаещи се от помощта на здравни служби
Не включва: бездомни (Z59.0)

- Z76.5** Симулиране на болест [съзнателна симулация]
Лице, симулиращо болест (с очевидна мотивация)
Не включва: фиктивни нарушения (F68.1)
“вечен” болен (F68.1)
- Z76.8** Лица, обърнали се към здравни служби в други уточнени обстоятелства
- Z76.9** Лице, обърнало се към здравни служби в неуточнени обстоятелства

Лица с потенциална опасност за здравето, свързана с личната и семейната анамнеза и определени състояния, влияещи върху здравето (Z80–Z99)

Не включва: последващо изследване (Z08–Z09)
последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)
случаи, когато семейната или личната анамнеза са причина за провеждане на специален скрининг или друго изследване, или преглед (Z00–Z13)
случаи, когато опасността от увреждане на плода е основание за наблюдение или провеждане на съответни действия по време на бременността (O35.–)

Z80 В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание

- Z80.0** В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание на стомашночревния тракт
Състояния, класифицирани в рубриците C15–C26
- Z80.1** В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб
Състояния, класифицирани в рубриците C33–C34
- Z80.2** В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание на други дихателни органи и на гръдния кош
Състояния, класифицирани в рубриците C30–C32, C37–C39
- Z80.3** В семейната анамнеза има злокачествено новообразувание на млечната жлеза
Състояния, класифицирани в рубриката C50.–

- Z80.4** В семейната анамнеза има злокачествено новообразуване на половите органи
Състояния, класифицирани в рубриците C51–C63
- Z80.5** В семейната анамнеза има злокачествено новообразуване на пикочните органи
Състояния, класифицирани в рубриците C64–C68
- Z80.6** В семейната анамнеза има левкемия
Състояния, класифицирани в рубриците C91–C95
- Z80.7** В семейната анамнеза има други новообразувания на лимфоидната, кръвотворната и сродните им тъкани
Състояния, класифицирани в рубриците C81–C90, C96.–
- Z80.8** В семейната анамнеза има злокачествени новообразувания на други органи или системи
Състояния, класифицирани в рубриците C00–C14, C40–C49, C69–C79, C97
- Z80.9** В семейната анамнеза има злокачествено новообразуване, не-уточнено
Състояния, класифицирани в рубриката C80

Z81

В семейната анамнеза има психични и поведенчески разстройства

- Z81.0** В семейната анамнеза има умствена изостаналост
Състояния, класифицирани в рубриците F70–F79
- Z81.1** В семейната анамнеза има алкохолна зависимост
Състояния, класифицирани в рубриката F10.–
- Z81.2** В семейната анамнеза има тютюнопушене
Състояния, класифицирани в рубриката F17.–
- Z81.3** В семейната анамнеза има злоупотреба с психоактивни лекарствени средства
Състояния, класифицирани в рубриците F11–F16, F18–F19
- Z81.4** В семейната анамнеза има злоупотреба с други средства, предизвикващи зависимост
Състояния, класифицирани в рубриката F55
- Z81.8** В семейната анамнеза има други психични и поведенчески разстройства
Състояния, класифицирани в рубриците F00–F99

Z82

В семейната анамнеза има някои болести, намаляващи трудоспособността и хронични болести, водещи до инвалидност

- Z82.0** В семейната анамнеза има епилепсия и други болести на нервната система
Състояния, класифицирани в рубриците G00–G99
- Z82.1** В семейната анамнеза има слепота и загуба на зрението
Състояния, класифицирани в рубриката H54.–
- Z82.2** В семейната анамнеза има глухота и загуба на слуха
Състояния, класифицирани в рубриците H90–H91
- Z82.3** В семейната анамнеза има инсулт
Състояния, класифицирани в рубриците I60–I64
- Z82.4** В семейната анамнеза има исхемична болест на сърцето и други болести на сърдечно-съдовата система
Състояния, класифицирани в рубриците I00–I52, I65–I99
- Z82.5** В семейната анамнеза има астма и други хронични болести на долните дихателни пътища
Състояния, класифицирани в рубриците I40–I47
- Z82.6** В семейната анамнеза има артрит и други болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан
Състояния, класифицирани в рубриците M00–M99
- Z82.7** В семейната анамнеза има вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации
Състояния, класифицирани в рубриците Q00–Q99
- Z82.8** В семейната анамнеза има други състояния, намаляващи трудоспособността и хронични заболявания, водещи до инвалидност, неклассифицирани другаде

Z83

В семейната анамнеза има други специфични нарушения

Не включва: контакт с болен или възможност от заразяване с инфекциозно заболяване в семейството (Z20.–)

- Z83.0** В семейната анамнеза има болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]
Състояния, класифицирани в рубриците B20–B24

Z83.1 В семейната анамнеза има други инфекциозни и паразитни болести

Състояния, класифицирани в рубриците A00–B19, B25–B94, B99

Z83.2 В семейната анамнеза има болести на кръвта и кръвотворните органи и някои нарушения, включващи имунния механизъм

Състояния, класифицирани в рубриците D50–D89

Z83.3 В семейната анамнеза има захарен диабет

Състояния, класифицирани в рубриците E10–E14

Z83.4 В семейната анамнеза има други болести на ендокринната система и разстройства на обмяната на веществата

Състояния, класифицирани в рубриците E00–E07, E15–E90

Z83.5 В семейната анамнеза има болести на окото и ухото

Състояния, класифицирани в рубриците H00–H53, H55–H83, H92–H95

Не включва: в семейната анамнеза има:

- слепота и загуба на зрението (Z82.1)
- глухота и загуба на слуха (Z82.2)

Z83.6 В семейната анамнеза има болести на дихателната система

Състояния, класифицирани в рубриците J00–J39, J60–J99

Не включва: в семейната анамнеза има хронични заболявания на долните дихателни пътища (Z82.5)

Z83.7 В семейната анамнеза има болести на храносмилателната система

Състояния, класифицирани в рубриците K00–K93

Z84

В семейната анамнеза има други патологични състояния

Z84.0 В семейната анамнеза има болести на кожата и подкожната тъкан

Състояния, класифицирани в рубриците L00–L99

Z84.1 В семейната анамнеза има нарушения на бъбрека и уретера

Състояния, класифицирани в рубриците N00–N29

Z84.2 В семейната анамнеза има други болести на пикочо-половата система

Състояния, класифицирани в рубриците N30–N99

Z84.3 В семейната анамнеза има кръвно родство

Z84.8 В семейната анамнеза има други уточнени състояния

Z85**В личната анамнеза има злокачествено новообразувание**

Не включва: последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)
последващо изследване след лечение на злокачествено новообразувание (Z08.–)

- Z85.0 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на стомашночревния тракт**
Състояния, класифицирани в рубриците C15–C26
- Z85.1 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб**
Състояния, класифицирани в рубриците C33–C34
- Z85.2 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на други дихателни органи и гръдния кош**
Състояния, класифицирани в рубриците C30–C32, C37–C39
- Z85.3 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на млечната жлеза**
Състояния, класифицирани в рубриката C50.–
- Z85.4 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на половите органи**
Състояния, класифицирани в рубриците C51–C63
- Z85.5 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на пикочните органи**
Състояния, класифицирани в рубриците C64–C68
- Z85.6 В личната анамнеза има левкемия**
Състояния, класифицирани в рубриците C91–C95
- Z85.7 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на лимфоидната, кръвотворната и сродните им тъкани**
Състояния, класифицирани в рубриците C81–C90, C96.–
- Z85.8 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание на други органи и системи**
Състояния, класифицирани в рубриците C00–C14, C40–C49, C69–C79, C97
- Z85.9 В личната анамнеза има злокачествено новообразувание, не-уточнено**
Състояния, класифицирани в рубриката C80

Z86**В личната анамнеза има някои други болести**

Не включва: последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)

Z86.0 В личната анамнеза има други новообразувания

Състояния, класифицирани в рубриците D00–D48

Не включва: злокачествени новообразувания (Z85.–)

Z86.1 В личната анамнеза има инфекциозни и паразитни болести

Състояния, класифицирани в рубриците A00–B89, B99

Не включва: последици от инфекциозни и паразитни болести (B90–B94)

Z86.2 В личната анамнеза има болести на кръвта и кръвотворните органи и някои нарушения, включващи имунния механизъм

Състояния, класифицирани в рубриците D50–D89

Z86.3 В личната анамнеза има болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата

Състояния, класифицирани в рубриците E00–E90

Z86.4 В личната анамнеза има злоупотреба с психоактивни вещества

Състояния, класифицирани в рубриците F10–F19

Не включва: текуща зависимост (F10–F19 с общ четвърти знак .2)

проблеми, свързани с употребата на:

- алкохол (Z72.1)
- наркотици (Z72.2)
- тютюн (Z72.0)

Z86.5 В личната анамнеза има други психични и поведенчески разстройства

Състояния, класифицирани в рубриците F00–F09, F20–F99

Z86.6 В личната анамнеза има болести на нервната система и сетивните органи

Състояния, класифицирани в рубриците G00–G99, H00–H95

Z86.7 В личната анамнеза има болести на органите на кръвообращението

Състояния, класифицирани в рубриците I00–I99

Не включва: прекаран инфаркт на миокарда (I25.2)

постинфарктен синдром (I24.1)

последици от мозъчносъдова болест (I69.–)

Z87**В личната анамнеза има други болести и патологични състояния**

Не включва: последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)

- Z87.0** В личната анамнеза има болести на дихателните органи
Състояния, класифицирани в рубриците J00–J99
- Z87.1** В личната анамнеза има болести на храносмилателните органи
Състояния, класифицирани в рубриците K00–K93
- Z87.2** В личната анамнеза има болести на кожата и подкожната тъкан
Състояния, класифицирани в рубриците L00–L99
- Z87.3** В личната анамнеза има болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан
Състояния, класифицирани в рубриците M00–M99
- Z87.4** В личната анамнеза има болести на пикочо-половата система
Състояния, класифицирани в рубриците N00–N99
- Z87.5** В личната анамнеза има усложнения на бременността, раждането и послеродовия период
Състояния, класифицирани в рубриците O00–O99
В личната анамнеза има трофобластична болест
Не включва: хабитуален аборт (N96)
наблюдение върху протичането на бременността у жена с неблагоприятна акушерска анамнеза (Z35.–)
- Z87.6** В личната анамнеза има някои състояния, възникващи в перинаталния период
Състояния, класифицирани в рубриците P00–P96
- Z87.7** В личната анамнеза има вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации
Състояния, класифицирани в рубриците Q00–Q99
- Z87.8** В личната анамнеза има други уточнени състояния
Състояния, класифицирани в рубриците S00–T98

Z88**В личната анамнеза има алергия към лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества**

- Z88.0** В личната анамнеза има алергия към пеницилин

- Z88.1 В личната анамнеза има алергия към други антибиотици
- Z88.2 В личната анамнеза има алергия към сулфонамидни препарати
- Z88.3 В личната анамнеза има алергия към други противоифекциозни средства
- Z88.4 В личната анамнеза има алергия към анестезиращо средство
- Z88.5 В личната анамнеза има алергия към наркотично средство
- Z88.6 В личната анамнеза има алергия към аналгетично средство
- Z88.7 В личната анамнеза има алергия към серум или ваксина
- Z88.8 В личната анамнеза има алергия към други лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества
- Z88.9 В личната анамнеза има алергия към неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества

Z89

Придобита липса на крайник

Включва: загуба на крайник:

- следоперативна
- посттравматична

Не включва: придобита деформация на крайници (M20–M21)
вродена липса на крайници (Q71–Q73)

- Z89.0 Придобита липса на пръст (пръсти), включително палец, едностранно
- Z89.1 Придобита липса на китка и длан
- Z89.2 Придобита липса на горен крайник над китката
Ръка БДУ
- Z89.3 Придобита липса на двата горни крайника (на всяко ниво)
Придобита липса на пръст (пръсти), двустранно
- Z89.4 Придобита липса на стъпало и глезенна става
Придобита липса на пръст (пръсти) на крака
- Z89.5 Придобита липса на крак над или под коляното
- Z89.6 Придобита липса на крак над коляното
Крак БДУ
- Z89.7 Придобита липса на двата долни крайника (на всяко ниво, с изключение само на пръстите)
- Z89.8 Придобита липса на горни и долни крайници (на всяко ниво)

Z89.9 Придобита липса на крайник, неуточнена

Z90 Придобита липса на органи, неклассифицирана другаде

Включва: следоперативна или посттравматична загуба на част от тялото, НКД

Не включва: вродена липса на органи – вж. Алфавитният указател следоперативна липса на:

- ендокринни жлези (E89.–)
- далак (D73.0)

Z90.0 Придобита липса на част от главата или шията

Око

Гърло

Нос

Не включва: зъби (K08.1)

Z90.1 Придобита липса на млечна жлеза (млечни жлези)

Z90.2 Придобита липса на бял дроб (или част от него)

Z90.3 Придобита липса на част от стомаха

Z90.4 Придобита липса на други части от храносмилателния тракт

Z90.5 Придобита липса на бъбрек

Z90.6 Придобита липса на други части от пикочните пътища

Z90.7 Придобита липса на полов орган (органи)

Z90.8 Придобита липса на друг орган

Z91 В личната анамнеза има наличие на рискови фактори, неклассифицирани другаде

Не включва: въздействие на замърсяване и други проблеми, отнасящи се до физически фактори на околната среда (Z58.–)

въздействие на производствени рискови фактори (Z57.–)

в личната анамнеза има злоупотреба с психоактивни вещества (Z86.4)

Z91.0 В личната анамнеза има алергия към други вещества, освен лекарствени средства и биологични вещества

Не включва: в личната анамнеза има алергия към лекарствени средства и биологични вещества (Z88.–)

- Z91.1** В личната анамнеза има неизпълнение на лечебни процедури и несъблюдаване на режима
- Z91.2** В личната анамнеза има неудовлетворително спазване на личната хигиена
- Z91.3** В личната анамнеза има нарушение на режима сън-бодърстване
Не включва: нарушения на съня (G47.-)
- Z91.4** В личната анамнеза има психологична травма, неклассифицирана другаде
- Z91.5** В личната анамнеза има самоувреждане
Парасуицид
Самоотравяне
Опит за самоубийство
- Z91.6** В личната анамнеза има друга физическа травма
- Z91.8** В личната анамнеза има други уточнени рискови фактори, неклассифицирани другаде
Злоупотреба БДУ
Лошо лечение БДУ

Z92

В личната анамнеза има лечение

- Z92.0** В личната анамнеза има прилагане на противозачатъчни средства
Не включва: консултиране или текуща практика на прилагане на противозачатъчни средства (Z30.-)
наличие на (вътрематочно) противозачатъчно средство (Z97.5)
- Z92.1** В личната анамнеза има продължително (текущо) прилагане на антикоагуланти
- Z92.2** В личната анамнеза има продължително (текущо) прилагане на други медикаментозни средства
Аспирин
- Z92.3** В личната анамнеза има облъчване
Облъчване с лечебна цел
Не включва: въздействие на излъчвания от околната физическа среда (Z58.4)
въздействие на радиация в производството (Z57.1)

Z92.4 В личната анамнеза има сериозна операция, некласифицирана другаде

Не включва: наличие на изкуствен отвор (Z93.–)
следоперативни състояния (Z98.–)
наличие на функционални импланти и трансплантати (Z95–Z96)
наличие на трансплантирани органи или тъкани (Z94.–)

Z92.5 В личната анамнеза има рехабилитационни процедури

Z92.8 В личната анамнеза има други видове лечение

Z92.9 В личната анамнеза има медицинско лечение, неуточнено

Z93

Състояние, свързано с наличие на изкуствен отвор

Не включва: изкуствен отвор, изискващ внимание или грижа (Z43.–)
усложнение на външна стома (J95.0, K91.4, N99.5)

Z93.0 Наличие на трахеостома

Z93.1 Наличие на гастростома

Z93.2 Наличие на илеостома

Z93.3 Наличие на колостома

Z93.4 Наличие на друг изкуствен отвор на стомашночревния тракт

Z93.5 Наличие на цистостома

Z93.6 Наличие на изкуствени отвори на пикочните пътища

Нефростома
Уретростома
Уретеростома

Z93.8 Наличие на друг изкуствен отвор

Z93.9 Наличие на изкуствен отвор, неуточнен

Z94

Наличие на трансплантирани органи и тъкани

Включва: орган или тъкан, заместени с хетеро- или хомо-трансплантат

Не включва: усложнения, свързани с трансплантиран орган или тъкан – виж Азбучния указател

наличие на:

- съдов трансплантат (Z95.–)
- изкуствена сърдечна клапа (Z95.3)

- Z94.0**   **Наличие на трансплантиран бъбрек**
- Z94.1**   **Наличие на трансплантирано сърце**
Не включва: състояние, свързано с наличие на изкуствена сърдечна клапа (Z95.2–Z95.4)
- Z94.2**   **Наличие на трансплантиран бял дроб**
- Z94.3**   **Наличие на трансплантирани сърце и бял дроб**
- Z94.4**   **Наличие на трансплантиран черен дроб**
- Z94.5**   **Наличие на трансплантирана кожа**
Наличие на автогенен кожен трансплантат
- Z94.6**   **Наличие на трансплантирана кост**
- Z94.7**   **Наличие на трансплантирана роговица**
- Z94.8**   **Наличие на други трансплантирани органи и тъкани**
Костен мозък
Черво
Задстомашна жлеза
- Z94.9**   **Наличие на трансплантиран орган или тъкан, неуточнен**

Z95

Наличие на сърдечни и съдови имплантати и трансплантати

Не включва: усложнения във връзка със сърдечни и съдови устройства, имплантати и трансплантати (T82.–)

- Z95.0**   **Наличие на кардиостимулатор**
Не включва: поставяне и регулиране на кардиостимулатор (Z45.0)
- Z95.1**   **Наличие на аортнокоронарен шънтов трансплантат**
- Z95.2**   **Наличие на протеза на сърдечна клапа**
- Z95.3**   **Наличие на ксеногенна сърдечна клапа**
- Z95.4**   **Наличие на друг заместител на сърдечна клапа**
- Z95.5**   **Наличие на коронарен ангиопластичен имплантат и трансплантат**
Наличие на протеза на коронарната артерия
Състояние след коронарна ангиопластика БДУ
- Z95.8**   **Наличие на други сърдечни и съдови имплантати и трансплантати**
Наличие на интраваскуларна протеза, НКД
Състояние след периферна ангиопластика БДУ

Z95.9   **Наличие на сърдечен имплантат и трансплантат, неуточнени**

Z96

Наличие на други функционални имплантати

Не включва: усложнения във връзка с вътрешни протезни устройства, имплантати и частици (Т82–Т85)
                         проба и ажустиране на протеза и друго устройство (Z44–Z46)

Z96.0   **Наличие на пикочо-полови имплантати**

Z96.1   **Наличие на интраокуларни лещи**

Псевдофакия

Z96.2   **Наличие на отологични и аудиологични имплантати**

Костнопровеждащо слухово приспособление

Кохлеарен имплантат

Имплантат на евстахиевата тръба

Имплантат в отвора на барабанната мембрана

Заместник на стремето

Z96.3   **Наличие на изкуствен ларинкс**

Z96.4   **Наличие на имплантати на ендокринни жлези**

Устройство за подаване на инсулин

Z96.5   **Наличие на имплантати на зъби и челюсти**

Z96.6   **Наличие на ортопедични имплантати на стави**

Заместване на става на пръст

Заместване на тазобедрена става (частично) (пълно)

Z96.7   **Наличие на имплантати на други кости и сухожилия**

Черепна пластина

Z96.8   **Наличие на друг уточнен функционален имплантат**

Z96.9   **Наличие на функционален имплантат, неуточнен**

Z97

Наличие на други устройства

Не включва: усложнения във връзка с вътрешни протезни устройства, имплантати и трансплантати (Т82–Т85)
                         проба и ажустиране на протеза и друго устройство (Z44–Z46)
                         наличие на устройство за дренаж на гръбначномозъчна течност (Z98.2)

Z97.0   **Наличие на изкуствено око**

- Z97.1 **Наличие на изкуствен крайник (пълно) (частично)**
- Z97.2 **Наличие на зъбна протеза**
- Z97.3 **Наличие на очила и контактни лещи**
- Z97.4 **Наличие на външен слухов апарат**
- Z97.5 **Наличие на (вътрематочно) контрацептивно средство**
Не включва: контрол, повторно въвеждане или отстраняване на контрацептивно средство (Z30.5)
 въвеждане на контрацептивно средство (Z30.1)
- Z97.8 **Наличие на друго уточнено устройство**

Z98 Други следхирургични състояния

- Не включва:* последваща медицинска помощ и състояние на оздравяване (Z42–Z51, Z54.–)
 следоперативни и следпроцедурни усложнения – виж Азбучния указател
- Z98.0 **Състояние, свързано със създаването на чревна анастомоза**
- Z98.1 **Състояние, свързано с артродеза**
- Z98.2 **Състояние, свързано с дренажно устройство за гръбначномозъчна течност**
- Z98.8 **Други уточнени следхирургични състояния**

Z99 Зависимост от поддържащи жизнената дейност механизми и устройства, неklasифицирана другаде

- Z99.0 **Зависимост от аспиратор**
- Z99.1 **Зависимост от респиратор**
- Z99.2 **Зависимост от бъбречна диализа**
 Наличие на артериовенозен шънт за диализа
 Състояние на бъбречна диализа
Не включва: подготовка за диализа, провеждане или курс (Z49.–)
- Z99.3 **Зависимост от стол на колела**
- Z99.8 **Зависимост от други спомагателни механизми и устройства**
- Z99.9 **Зависимост от поддържащи жизнената дейност механизми и устройства, неуточнена**

Специални списъци за статистическа разработка на данните за смъртността и заболяемостта

Забележка: Приложените списъци за статистическа разработка на данните са приети на Световната асамблея по здравеопазване през 1990 г. Точното описание и поясненията за използването им са представени в т. 2 (ръководство с инструкции).

Списък 1 за статистическа разработка на данните за смъртността (103 причини)

Обща смъртност Кратък списък

1-001 Някои инфекциозни и паразитни болести	A00–B99
1-002 Холера	A00
1-003 Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход	A09
1-004 Други чревни инфекции	A01–A08
1-005 Туберкулоза на дихателните органи	A15–A16
1-006 Други форми на туберкулоза	A17–A19
1-007 Чума	A20
1-008 Тетанус	A33–A35
1-009 Дифтерия	A36
1-010 Коклюш	A37
1-011 Менингококова инфекция	A39
1-012 Септицемия	A40–A41
1-013 Инфекции, предавани предимно по полов път	A50–A64
1-014 Остър полиомиелит	A80
1-015 Бяс	A82
1-016 Жълта треска	A95
1-017 Други вирусни трески и вирусни хеморагични трески, предавани от членестоноги	A90–A94, A96–A99
1-018 Брусница	B05
1-019 Вирусен хепатит	B15–B19
1-020 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	B20–B24

1-021	Малария	B50–B54
1-022	Лайшманиоза	B55
1-023	Трипанозомоза	B56–B57
1-024	Шистозомоза [билхарциоза]	B65
1-025	Някои инфекциозни и паразитни болести	A21–A32, A38, A42–A49, A65–A79, A81, A83–A89, B00–B04, B06–B09, B25–B49, B58–B64, B66–B94, B99
1-026	Новообразувания	C00–D48
1-027	Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса	C00–C14
1-028	Злокачествено новообразувание на хранопровода	C15
1-029	Злокачествено новообразувание на стомаха	C16
1-030	Злокачествено новообразувание на сигмата, ректума и ануса	C18–C21
1-031	Злокачествено новообразувание на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища	C22
1-032	Злокачествено новообразувание на панкреаса	C25
1-033	Злокачествено новообразувание на ларинкса	C32
1-034	Злокачествено новообразувание на трахеята, бронхите и белия дроб	C33–C34
1-035	Злокачествен меланом на кожата	C43
1-036	Злокачествено новообразувание на млечната жлеза	C50
1-037	Злокачествено новообразувание на шийката на матката	C53
1-038	Злокачествено новообразувание на други и неуточнени части на матката	C45–C55
1-039	Злокачествено новообразувание на яйчника	C56
1-040	Злокачествено новообразувание на простатата	C61
1-041	Злокачествено новообразувание на пикочния мехур	C67
1-042	Злокачествено новообразувание на мозъчните обвивки, главния мозък и други части на централната нервна система	C70–C72
1-043	Нехочкинов лимфом	C82–C85
1-044	Множествен миелом и злокачествени плазмоклетъчни новообразувания	C90
1-045	Левкемия	C91–C95

1–046	Други злокачествени новообразувания	C17, C23–C24, C26–C31, C37–C41, C44–C49, C51–C52, C57–C60, C62–C66, C68–C69, C73–C81, C88, C96–C97
1–047	Други новообразувания	D00–D48
1–048	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D50–D89
1–049	Анемии	D50–D64
1–050	Други болести на кръвта и кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D65–D89
1–051	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	E00–E88
1–052	Захарен диабет	E10–E14
1–053	Недоимъчно хранене	E40–E46
1–054	Други болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	E00–E07, E15–E34, E50–E88
1–055	Психични и поведенчески разстройства	F01–F99
1–056	Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества	F10–F19
1–057	Други психични и поведенчески разстройства	F01–F09, F20–F99
1–058	Болести на нервната система	G00–G98
1–059	Менингит	G00, G03
1–060	Болест на Алцхаймер	G30
1–061	Други болести на нервната система	G04–G25, G31–G98
1–062	Болести на окото и придатъците му	H00–H57
1–063	Болести на ухото и мастоидния израстък	H60–H93
1–064	Болести на органите на кръвообращението	I00–I99
1–065	Остра ревматична треска и хронични ревматични болести на сърцето	I00–I09
1–066	Хипертонични болести	I10–I13
1–067	Исхемични болести на сърцето	I20–I25
1–068	Други болести на сърцето	I26–I51
1–069	Мозъчносъдови болести	I60–I69

1-070	Атеросклероза	I70
1-071	Други болести на органите на кръвообращението	I71-I99
1-072	Болести на дихателната система	J00-J98
1-073	Грип	J10-J11
1-074	Пневмония	J12-J18
1-075	Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	J20-J22
1-076	Хронични болести на долните дихателни пътища	J40-J47
1-077	Други болести на дихателната система	J00-J06, J30-J39, J60-J98
1-078	Болести на храносмилателната система	K00-K92
1-079	Язва на стомаха и дванадесетопръстника	K25-K27
1-080	Болести на черния дроб	K70-K76
1-081	Други болести на храносмилателната система	K00-K22, K28-K66, K80-K92
1-082	Болести на кожата и подкожната тъкан	L00-L98
1-083	Болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан	M00-M99
1-084	Болести на пикочо-половата система	N00-N98
1-085	Гломерулни и тубулоинтерстициални болести на бъбреците	N00-N15
1-086	Други болести на пикочо-половата система	N17-N98
1-087	Бременност, раждане и послеродов период	O00-O99
1-088	Бременност, завършваща с аборт	O00-O07
1-089	Други непосредствени причини за смърт на бременна и родилка	O10-O92
1-090	Непреки причини за смърт на бременна и родилка	O98-O99
1-091	Други усложнения на бременността, раждането и послеродовия период	O95-O97
1-092	Някои състояния, възникващи в перинаталния период	P00-P96
1-093	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	Q00-Q99
1-094	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	R00-R99
1-095	Външни причини на заболяемост и смъртност	V01-Y89
1-096	Транспортни злополуки	V01-V99
1-097	Падания	W00-W19
1-098	Случайно удавяне и потъване във вода	W65-W74
1-099	Въздействие на дим, огън и пламък	X00-X09

1–100	Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества	X40–X49
1–101	Умишлено самонараняване	X60–X84
1–102	Нападение	X85–Y09
1–103	Всички други външни причини за смърт	W20–W64, W75–W99, X10–X39, X50–X59, Y10–Y89

Списък 2 за статистическа разработка на данните за смъртността (80 причини)

Обща смъртност

Списък с избрани причини

2–001	Холера	A00
2–002	Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход	A09
2–003	Други чревни инфекции	A01–A08
2–004	Туберкулоза на дихателните органи	A15–A16
2–005	Други форми на туберкулоза	A17–A19
2–006	Чума	A20
2–007	Тетанус	A33–A35
2–008	Дифтерия	A36
2–009	Коклюш	A37
2–010	Менингококова инфекция	A39
2–011	Септицемия	A40–A41
2–012	Инфекции, предавани предимно по полов път	A50–A64
2–013	Остър полиомиелит	A80
2–014	Бяс	A82
2–015	Жълта треска	A95
2–016	Други вирусни трески и вирусни хеморагични трески, предавани от членестоноги	A90–A94, A96–A99
2–017	Брусница	B05
2–018	Вирусен хепатит	B15–B19
2–019	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	B20–B24

2-020	Малария	B50–B54
2-021	Лайшманиоза	B55
2-022	Трипанозомоза	B56–B57
2-023	Шистозомоза [билхарциоза]	B65
2-024	Други инфекциозни и паразитни болести	A21–A32, A38, A42–A49, A65–A79, A81, A83–A89, B00–B04, B06–B09, B25–B49, B58–B64, B66–B94, B99
2-025	Злокачествено новообразување на устните, устната кухина и фаринкса	C00–C14
2-026	Злокачествено новообразување на хранопровода	C15
2-027	Злокачествено новообразување на стомаха	C16
2-028	Злокачествено новообразување на сигмата, ректума и ануса	C18–C21
2-029	Злокачествено новообразување на черният дроб и интрахепаталните жлъчни пътища	C22
2-030	Злокачествено новообразување на панкреаса	C25
2-031	Злокачествено новообразување на ларинкса	C32
2-032	Злокачествено новообразување на трахејата, bronхите и белият дроб	C33–C34
2-033	Злокачествен меланом на кожата	C43
2-034	Злокачествено новообразување на млечната жлеза	C50
2-035	Злокачествено новообразување на шийката на матката	C53
2-036	Злокачествено новообразување на други и неуточнени части на матката	C54–C55
2-037	Злокачествено новообразување на яйчника	C56
2-038	Злокачествено новообразување на простатата	C61
2-039	Злокачествено новообразување на пикочниот мехур	C67
2-040	Злокачествено новообразување на мозъчните обвивки, главниот мозък и други части на централната нервна система	C70–C72
2-041	Нехочкинов лимфом	C82–C85
2-042	Множествен миелом и злокачествени плазмноклетъчни новообразувања	C90
2-043	Левкемија	C91–C95

2-044	Други злокачествени новообразувания	C17, C23-C24, C26-C31, C37-C41, C44-C49, C51-C52, C57-C60, C62-C66, C68-C69, C73-C81, C88, C96-C97
2-045	Анемии	D50-D64
2-046	Захарен диабет	E10-E14
2-047	Недоимъчно хранене	E40-E46
2-048	Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества	F10-F19
2-049	Менингит	G00-G03
2-050	Болест на Алцхаймер	G30
2-051	Остра ревматична треска и хронични ревматични болести на сърцето	I00-I09
2-052	Хипертонични болести	I10-I13
2-053	Исхемични болести на сърцето	I20-I25
2-054	Други болести на сърцето	I26-I51
2-055	Мозъчносъдови болести	I60-I69
2-056	Атеросклероза	I70
2-057	Други болести на органите на кръвообращението	I71-I99
2-058	Грип	J10-J11
2-059	Пневмония	J12-J18
2-060	Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	J20-J22
2-061	Хронични болести на долните дихателни пътища	J40-J47
2-062	Други болести на дихателната система	J00-J06, J30-J39, J60-J98
2-063	Язва на стомаха и дванадесетопръстника	K25-K27
2-064	Болести на черния дроб	K70-K76
2-065	Гломерулни и тубулоинтерстициални болести на бъбреците	N00-N15
2-066	Бременност, завършваща с аборт	O00-O07
2-067	Други непосредствени причини за смърт на бременна и родилка	O10-O92
2-068	Непреки причини за смърт на бременна и родилка	O98-O99
2-069	Някои състояния, възникващи в перинаталния период	P00-P96

2-070	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	Q00-Q99
2-071	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	R00-R99
2-072	Всички други болести	D00-D48, D65-D89, E00-E07, E15-E34, E50-E88, F01-F09, F20-F99, G04-G25, G31-G98, H00-H93, K00-K22, K28-K66, K80-K92, L00-L98, M00-M99, N17-N98, O95-O97
2-073	Транспортни злополуки	V01-V99
2-074	Падания	W00-W19
2-075	Случайно удавяне и потъване във вода	W65-W74
2-076	Въздействие на дим, огън и пламък	X00-X09
2-077	Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества	X40-X49
2-078	Умишлено самоанаряване	X60-X84
2-079	Нападение	X85-Y09
2-080	Всички други външни причини за смърт	W20-W64, W75-W99, X10-X39, X50-X59, Y10-Y89

Списък 3 за статистическа разработка на данните за смъртността (67 причини)

Кърмаческа и детска смъртност Кратък списък

3-001 Някои инфекциозни и паразитни болести	A00-B99
3-002 Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход	A09
3-003 Други чревни инфекции	A00-A08
3-004 Туберкулоза	A15-A19
3-005 Тетанус	A33, A35
3-006 Дифтерия	A36
3-007 Коклюш	A37
3-008 Менингококова инфекция	A39
3-009 Септицемия	A40-A41
3-010 Остър полиомиелит	A80
3-011 Брусница	B05
3-012 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	B20-B24
3-013 Други вирусни болести	A81-B04, B06-B19, B25-B34 B50-B54
3-014 Малария	B50-B54
3-015 Други инфекциозни и паразитни болести	A20-A32, A38, A42-A79, B35-B49, B55-B94, B99
3-016 Новообразувания	C00-D48
3-017 Левкемия	C91-C95
3-018 Други злокачествени новообразувания	C00-C90, C96-C97
3-019 Други новообразувания	D00-D48
3-020 Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D50-D89
3-021 Анемии	D50-D64
3-022 Други болести на кръвта и кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D65-D89
3-023 Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	E00-E88

3-024	Недоимъчно хранене	E40–E64
3-025	Други болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	E00–E34, E65–E88
3-026	Болести на нервната система	G00–G98
3-027	Менингит	G00, G03
3-028	Други болести на нервната система	G04–G98
3-029	Болести на ухото и мастоидния израстък	H60–H93
3-030	Болести на органите на кръвообращението	I00–I99
3-031	Болести на дихателната система	J00–J98
3-032	Пневмония	J12–J18
3-033	Други остри респираторни болести	J00–J11, J20–J22
3-034	Други болести на дихателната система	J30–J98
3-035	Болести на храносмилателната система	K00–K92
3-036	Болести на пикочо–половата система	N00–N98
3-037	Някои състояния, възникващи в перинаталния период	P00–P96
3-038	Увреждания на плода и новороденото от патологични състояния на майката и усложнения на бременността, раждането и родоразрешаването	P00–P04
3-039	Патологични състояния, свързани с продължителността на бременността и феталния растеж	P05–P08
3-040	Родова травма	P10–P15
3-041	Вътреутробна хипоксия и асфиксия по време на раждането	P20–P21
3-042	Респираторен дистрес у новороденото	P22
3-043	Вродена пневмония	P23
3-044	Други респираторни нарушения при новороденото	P24–P28
3-045	Неонатален бактериален сепсис	P36
3-046	Неонатален омфалит с необилно или липсващо кървене	P38
3-047	Хеморагични и хематологични нарушения на плода и новороденото	P50–P61
3-048	Други състояния, възникващи в перинаталния период	P29, P35, P37, P39, P70–P96
3-049	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	Q00–Q99
3-050	Вродена хидроцефалия и spina bifida	Q03, Q05
3-051	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на нервната система	Q00–Q02, Q04, Q06–Q07

3-052	Вродени аномалии [пороци на развитието] на сърцето	Q20-Q24
3-053	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на системата на кръвообращението	Q25-Q28
3-054	Синдром на Dawn и други хромозомни аберации	Q90-Q99
3-055	Други вродени аномалии	Q10-Q18, Q30-Q89
3-056	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	R00-R99
3-057	Внезапна смърт на кърмаче	R95
3-058	Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	R00-R94, R96-R99
3-059	Всички други болести	F01-F99, H00-H59, L00-L98, M00-M99
3-060	Външни причини за заболяемост и смъртност	V01-Y89
3-061	Транспортни злополуки	V01-V99
3-062	Случайно удавяне и потъване във вода	W65-W74
3-063	Други злополуки със заплахата за дишането	W75-W84
3-064	Въздействие на дим, огън и пламък	X00-X09
3-065	Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества	X40-X49
3-066	Нападение	X85-Y09
3-067	Всички други външни причини за смърт	W00-W64, W85-W99, X10-X39, X50-X84, Y10-Y89

Списък 4 за статистическа разработка на данните за смъртността (51 причини)

Кърмаческа и детска смъртност

Списък с избрани причини

4-001	Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход	A09
4-002	Други чревни инфекции	A00-A08
4-003	Туберкулоза	A15-A19

4-004	Тетанус	A33, A35
4-005	Дифтерия	A36
4-006	Коклюш	A37
4-007	Менингококова инфекция	A39
4-008	Септицемия	A40-A41
4-009	Остър полиомиелит	A80
4-010	Брусница	B05
4-011	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	B20-B24
4-012	Други вирусни болести	A81-B04, B06-B19, B25-B34
4-013	Малария	B50-B54
4-014	Други инфекциозни и паразитни болести	A20-A32, A38, A42-A79, B35-B49, B55-B94, B99
4-015	Левкемия	C91-C95
4-016	Други злокачествени новообразувания	C00-C90, C96-C97
4-017	Анемии	D50-D64
4-018	Други болести на кръвта и кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D65-D89
4-019	Недоимъчно хранене	E40-E64
4-020	Менингит	G00, G03
4-021	Други болести на нервната система	G04-G98
4-022	Пневмония	J12-J18
4-023	Други остри респираторни инфекции	J00-J11, J20-J22
4-024	Болести на храносмилателната система	K00-K92
4-025	Увреждания на плода и новороденото от патологични състояния на майката и усложнения на бременността, раждането и родоразрешаването	P00-P04
4-026	Патологични състояния, свързани с продължителността на бременността и феталния растеж	P05-P08
4-027	Родова травма	P10-P15
4-028	Вътреутробна хипоксия и асфиксия по време на раждането	P20-P21
4-029	Респираторен дистрес у новороденото	P22
4-030	Вродена пневмония	P23
4-031	Други респираторни нарушения у новороденото	P24-P28

4-032	Неонатален бактериален сепсис	P36
4-033	Неонатален омфалит с необилно или липсващо кървене	P38
4-034	Хеморагични и хематологични нарушения на плода и новороденото	P50–P61
4-035	Други състояния, възникващи в перинаталния период	P29, P35, P37, P39, P70–P96
4-036	Вродена хидроцефалия и spina bifida	Q03, Q05
4-037	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на нервната система	Q00–Q02, Q04, Q06–Q07
4-038	Вродени аномалии [пороци на развитието] на сърцето	Q20–Q24
4-039	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на системата на кръвообращението	Q25–Q28
4-040	Синдром на Down и други хромозомни аберации	Q90–Q99
4-041	Други вродени аномалии	Q10–Q18, Q30–Q89
4-042	Внезапна смърт на кърмаче	R95
4-043	Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	R00–R94, R96–R99
4-044	Други болести	D00–D48, E00–E34, E65–E88, F01–F99, H00–H95, I00–I99, J30–J98, L00–L98, M00–M99, N00–N98
4-045	Транспортни злополуки	V01–V99
4-046	Случайно удавяне и потъване във вода	W65–W74
4-047	Случайно задушаване	W75–W84
4-048	Въздействие на дим, огън и пламък	X00–X09
4-049	Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества	X40–X49
4-050	Нападение	X85–Y09
4-051	Всички други външни причини	W00–W64, W85–W99, X10–X39, X50–X84, Y10–Y89

Списък за статистическа разработка
на данните за заболяемостта
(298 причини)

001	Холера	A00
002	Тиф и паратиф	A01
003	Шигелоза	A03
004	Амебиаза	A06
005	Диария и гастроентерит с предполагаем инфекциозен произход	A09
006	Други чревни инфекции	A02, A04–A05, A07–A08
007	Туберкулоза на дихателните органи	A15–A16
008	Други форми на туберкулоза	A17–A19
009	Чума	A20
010	Бруцелоза	A23
011	Проказа	A30
012	Тетанус на новородено	A33
013	Други форми на тетанус	A34–A35
014	Дифтерия	A36
015	Коклюш	A37
016	Менингококова инфекция	A39
017	Септицемия	A40–A41
018	Други бактериални болести	A21–A22, A24–A28, A31–A32, A38, A42–A49
019	Вроден сифилис	A50
020	Ранен сифилис	A51
021	Други форми на сифилис	A52–A53
022	Гонококова инфекция	A54
023	Хламидийни болести, предавани по полов път	A55–A56
024	Други инфекции, предавани предимно по полов път	A57–A64
025	Възвратни трески	A68
026	Трахома	A71
027	Петнист тиф	A75
028	Остър полиомиелит	A80
029	Бяс	A82
030	Вирусен енцефалит	A83–A86
031	Жълта треска	A95

032	Други вирусни трески и вирусни хеморагични трески, предавани от членестоноги	A90–A94, A96–A99
033	Херпес-вирусни инфекции [herpes simplex]	B00
034	Varicella и herpes zoster	B01–B02
035	Брусница	B05
036	Рубеола	B06
037	Остър хепатит В	B16
038	Други вирусни хепатити	B15, B17–B19
039	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	B20–B24
040	Епидемичен паротит	B26
041	Други вирусни болести	A81, A87–A89, B03–B04, B07–B09, B25, B27–B34
042	Микози	B35–B49
043	Малария	B50–B54
044	Лайшманиоза	B55
045	Трипанозомоза	B56–B57
046	Шистозомоза [билхарциоза]	B65
047	Други трематодози	B66
048	Ехинококоза	B67
049	Дракунулоза	B72
050	Онхоцеркоза	B73
051	Филарияза	B74
052	Анкилостомидоза	B76
053	Други хелминтози	B68–B71, B75, B77–B83
054	Последици от туберкулоза	B90
055	Последици от полиомиелит	B91
056	Последици от проказа	B92
057	Други инфекциозни и паразитни болести	A65–A67, A69–A70, A74, A77–A79, B58–B64, B85–B89, B94, B99
058	Злокачествени новообразувания на устните, устната кухина и фаринкса	C00–C14
059	Злокачествено новообразование на хранопровода	C15
060	Злокачествено новообразование на стомаха	C16
061	Злокачествено новообразование на дебелото черво	C18

062	Злокачествено новообразуване на ректосигмоидалната област, ректума, ануса и аналния канал	C19–C21
063	Злокачествено новообразуване на черния дроб и интрахепаталните жлъчни пътища	C22
064	Злокачествено новообразуване на панкреаса	C25
065	Други злокачествени новообразувания на храносмилателните органи	C17, C23–C24, C26
066	Злокачествено новообразуване на ларинкса	C32
067	Злокачествено новообразуване на трахеята, бронхите и белия дроб	C33–C34
068	Други злокачествени новообразувания на дихателните органи и гръдния кош	C30–C31, C37–C39
069	Злокачествено новообразуване на костите и ставните хрущяли	C40–C41
070	Злокачествен меланом на кожата	C43
071	Други злокачествени новообразувания на кожата	C44
072	Злокачествени новообразувания на мезотелиалната и меките тъкани	C45–C49
073	Злокачествено новообразуване на млечната жлеза	C50
074	Злокачествено новообразуване на шийката на матката	C53
075	Злокачествено новообразуване на други и неуточнени части на матката	C54–C55
076	Други злокачествени новообразувания на женските полови органи	C51–C52, C56–C58
077	Злокачествено новообразуване на простатата	C61
078	Други злокачествени новообразувания на мъжките полови органи	C60, C62–C63
079	Злокачествено новообразуване на пикочния мехур	C67
080	Други злокачествени новообразувания на пикочните органи	C64–C66, C68
081	Злокачествено новообразуване на окото и придатъците му	C69
082	Злокачествено новообразуване на главния мозък	C71
083	Злокачествено новообразуване на други отдели на централната нервна система	C70, C72
084	Злокачествено новообразуване на други, неточно обозначени, вторични, неуточнени и множествени локализации	C73–C80, C97
085	Болест на Hodgkin	C81

086	Нехочкинов лимфом	C82–C85
087	Левкемия	C91–C95
088	Други злокачествени новообразувания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани	C88–C90, C96
089	Карцином <i>in situ</i> на шийката на матката	D06
090	Доброкачествено новообразувание на кожата	D22–D23
091	Доброкачествено новообразувание на млечната жлеза	D24
092	Лейомиом на матката	D25
093	Доброкачествено новообразувание на яйчника	D27
094	Доброкачествено новообразувание на пикочните органи	D30
095	Доброкачествено новообразувание на главния мозък и други отдели от централната нервна система	D33
096	Други доброкачествени новообразувания и новообразувания <i>in situ</i> с неопределен или неизвестен характер	D00–D05, D07–D21, D26, D28–D29, D31–D32, D34–D48
097	Желязонедоимъчна анемия	D50
098	Други анемии	D51–D64
099	Хеморагични състояния и други болести на кръвта и кръвотворните органи	D65–D77
100	Отделни нарушения, включващи имунния механизъм	D80–D89
101	Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък	E00–E02
102	Тиреотоксикоза	E05
103	Други болести на щитовидната жлеза	E03–E04, E06–E07
104	Захарен диабет	E10–E14
105	Недоимъчно хранене	E40–E46
106	Недоимък на витамин А	E50
107	Недоимък на други витамини	E51–E56
108	Последици от недохранване и друг хранителен недоимък	E64
109	Затлъстяване	E66
110	Намаляване обема на течностите [хиповолемия]	E86
111	Други болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	E15–E35, E58–E63, E65, E67–E85, E87–E90
112	Деменция	F00–F03
113	Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на алкохол	F10

114	Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества	F11–F19
115	Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства	F20–F29
116	Разстройства на настроението [афективни разстройства]	F30–F39
117	Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства	F40–F48
118	Умствена изостаналост	F70–F79
119	Други психични и поведенчески разстройства	F04–F09, F50–F69, F80–F99
120	Възпалителни болести на централната нервна система	G00–G09
121	Болест на Паркинсон	G20
122	Болест на Алцхаймер	G30
123	Множествена склероза	G35
124	Епилепсия	G40–G41
125	Мигрена и други синдроми на главоболие	G43–G44
126	Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми	G45
127	Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси	G50–G59
128	Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми	G80–G83
129	Други болести на нервната система	G10–G13, G21–G26, G31–G32, G36–G37, G46–G47, G60–G73, G90–G99
130	Възпаления на клепача	H00–H01
131	Конюнктивит и други болести на конюнктивата	H10–H13
132	Кератит и други болести на склерата и роговицата	H15–H19
133	Катаракта и други болести на лещата	H25–H28
134	Отлепване и разкъсване на ретината	H33
135	Глаукома	H40–H42
136	Страбизъм	H49–H50
137	Нарушения на рефракцията и акомодацията	H52
138	Слепота и намалено зрение	H54
139	Други болести на окото и придатъците му	H02–H06, H20–H22, H30–H32, H34–H36, H43–H48, H51, H53, H55–H59

140	Отит на средното ухо и други болести на средното ухо и мастоидния израстък	H65–H75
141	Глухота	H90–H91
142	Други болести на ухото и мастоидния израстък	H60–H62, H80–H83, H92–H95
143	Остра ревматична треска	I00–I02
144	Хронични ревматични болести на сърцето	I05–I09
145	Есенциална [първична] хипертония	I10
146	Други форми на хипертония	I11–I15
147	Остър инфаркт на миокарда	I21–I22
148	Други форми на исхемична болест на сърцето	I20, I23–I25
149	Белодробен емболизъм	I26
150	Проводни нарушения и аритмии	I44–I49
151	Сърдечна недостатъчност	I50
152	Други болести на сърцето	I27–I43, I51–I52
153	Вътремозъчен кръвоизлив	I60–I62
154	Мозъчен инфаркт	I63
155	Инсулт, неуточнен като кръвоизлив или инфаркт	I64
156	Други мозъчносъдови болести	I65–I69
157	Атеросклероза	I70
158	Други болести на периферните съдове	I73
159	Артериална емболия и тромбоза	I74
160	Други болести на артериите, артериолите и капилярите	I71–I72, I77–I79
161	Флебит, тромбофлебит, емболия и тромбоза на вени	I80–I82
162	Варикозни вени на долните крайници	I83
163	Хемороиди	I84
164	Други болести на органите на кръвообращението	I85–I99
165	Остър фарингит и остър тонзилит	J02–J03
166	Остър ларингит и трахеит	J04
167	Други остри респираторни инфекции на горните дихателни пътища	J00–J01, J05–J06
168	Грип	J10–J11
169	Пневмония	J12–J18
170	Остър бронхит и остър бронхиолит	J20–J21
171	Хроничен синусит	J32
172	Други болести на носа и носните синуси	J30–J31, J33–J34
173	Хронични болести на тонзилите и аденоидите	J35
174	Други болести на горните дихателни пътища	J36–J39

175	Бронхит, емфизем и други хронични обструктивни болести на белия дроб	J40–J44
176	Астма	J45–J46
177	Бронхиектатична болест	J47
178	Пневмокониоза	J60–J65
179	Други болести на дихателните органи	J22, J66–J99
180	Зъбен кариес	K02
181	Други изменения на зъбите и опорния им апарат	K00–K01, K03–K08
182	Други болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите	K09–K14
183	Язва на стомаха и дванадесетопръстника	K25–K27
184	Гастрит и дуоденит	K29
185	Други болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника	K20–K23, K28, K30–K31
186	Болести на апендикса	K35–K38
187	Ингвинална херния	K40
188	Други хернии	K41–K46
189	Болест на Crohn и улцерозен колит	K50–K51
190	Паралитичен илеус и непроходимост на червата, без херния	K56
191	Дивертикули на червата	K57
192	Други болести на червата и перитонеума	K52–K55, K58–K67
193	Алкохолна болест на черния дроб	K70
194	Други болести на черния дроб	K71–K77
195	Жлъчнокаменна болест [холелитиаза] и холецистит	K80–K81
196	Остър панкреатит и други болести на задстомашната жлеза	K85–K86
197	Други болести на храносмилателните органи	K82–K83, K87–K93
198	Инфекции на кожата и подкожната тъкан	L00–L08
199	Други болести на кожата и подкожната тъкан	L10–L99
200	Ревматоиден артрит и други възпалителни полиартропатии	M05–M14
201	Артрози	M15–M19
202	Придобити деформации на крайниците	M20–M21
203	Други изменения на ставите	M00–M03, M22–M25
204	Системни увреждания на съединителната тъкан	M30–M36
205	Увреждания на междупрешленните дискове в шийния и други отдели	M50–M51
206	Други дорзопатии	M40–M49, M53–M54

207	Болести на меките тъкани	M60–M79
208	Нарушения на плътността и структурата на костта	M80–M85
209	Остеомиелит	M86
210	Други болести по костно-мускулната система и съединителната тъкан	M87–M99
211	Остър и бързо прогресиращ нефритен синдром	N00–N01
212	Други гломерулни болести	N02–N08
213	Тубулоинтерстициални болести на бъбреците	N10–N16
214	Бъбречна недостатъчност	N17–N19
215	Бъбречнокаменна болест	N20–N23
216	Цистит	N30
217	Други болести на пикочната система	N25–N29, N31–N39
218	Хиперплазия на простатата	N40
219	Други болести на простатата	N41–N42
220	Хидроцеле и сперматоцеле	N43
221	Изобилен препуциум, фимоза и парафимоза	N47
222	Други болести на мъжките полови органи	N44–N46, N48–N51
223	Болести на млечните жлези	N60–N64
224	Салпингит и оофорит	N70
225	Възпалителна болест на шийката на матката	N72
226	Други възпалителни болести на женските тазови органи	N71, N73–N77
227	Ендометриоза	N80
228	Пролапс на женските полови органи	N81
229	Невъзпалителни болести на яйчника, маточната тръба и широката връзка на матката	N83
230	Нарушения на менструацията	N91–N92
231	Нарушения на менопаузата и други нарушения в периода около менопаузата	N95
232	Безплодие при жената	N97
233	Други болести на пикочо-половата система	N82, N84–N90, N93–N94, N96, N98–N99
234	Спонтанен аборт	O03
235	Терапевтичен аборт	O04
236	Други видове бременност, завършващи с аборт	O00–O02, O05–O08
237	Отоци, протеинурия и хипертонични усложнения по време на бременността, раждането и послеродовия период	O10–O16
238	Предлежаща плацента, преждевременно отлепване на плацентата и кръвотечение преди раждането	O44–O46

239	Други състояния на плода, околоплодния мехур и възможни усложнения в хода на родоразрешаването, изискващи медицински грижи	O30–O43 O47–O48
240	Затруднено раждане	O64–O66
241	Послеродово кръвотечение	O72
242	Други усложнения на бременността и раждането	O20–O29, O60–O63, O67–O71, O73–O75, O81–O84
243	Спонтанно раждане при едноплодна бременност	O80
244	Усложнения, свързани с послеродовия период и други акушерски състояния, неклассифицирани другаде	O85–O99
245	Увреждания на плода и новороденото от патологични състояния на майката и усложнения на бременността, раждането и родоразрешаването	P00–P04
246	Забавен фетален растеж, хипотрофия на плода и разстройства, свързани със съкращаване срока на бременността и ниско тегло при раждане	P05–P07
247	Родова травма	P10–P15
248	Вътреутробна хипоксия и асфиксия по време на раждането	P20–P21
249	Други респираторни състояния, възникващи в перинаталния период	P22–P28
250	Вродени инфекциозни и паразитни болести	P35–P37
251	Други инфекциозни болести, специфични за перинаталния период	P38–P39
252	Хемолитична болест на плода и новороденото	P55
253	Други състояния, възникващи в перинаталния период	P08, P29, P50–P54, P56–P96
254	Spina bifida	Q05
255	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на нервната система	Q00–Q04, Q06–Q07
256	Вродени аномалии [пороци на развитието] на системата на кръвообращението	Q20–Q28
257	Цепка на устната и небцето [заешка устна и вълча уста]	Q35–Q37
258	Вродена липса, атрезия и стеноза на тънкото черво	Q41
259	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на храносмилателните органи	Q38–Q40, Q42–Q45

260	Недесцендира̀л тестис	Q53
261	Други вродени аномалии [пороци на развитието] на пикочната система	Q50–Q52, Q54–Q64
262	Вродени деформации на бедрото	Q65
263	Вродени деформации на стъпалото	Q66
264	Други вродени аномалии [пороци на развитието] и деформации на костно-мускулната система	Q67–Q79
265	Други вродени аномалии [пороци на развитието]	Q10–Q18, Q30–Q34, Q80–Q89
266	Хромозомни аберации, неклассифицирани друга̀де	Q90–Q99
267	Болки в областта на корема и та̀за	R10
268	Треска с неясен произход	R50
269	Старост	R54
270	Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани друга̀де	R00–R09, R11–R49, R51–R53, R55–R99
271	Счупване на черепа и лицевите кости	S02
272	Счупване на шия̀та, гръ̀дния кош или та̀за	S12, S22, S32, T08
273	Счупване на бедрената кост	S72
274	Счупвания на други кости на крайниците	S42, S52, S62, S82, S92, T10, T12
275	Счупвания, засягащи няколко области на тя̀лото	T02
276	Навяхвания, разтягания и пренапрежение на уточнени и няколко части от тя̀лото	S03, S13, S23, S33, S43, S53, S63, S73, S83, S93, T03
277	Травма на окото и очната кухина	S05
278	Вътречерепна травма	S06
279	Травми на други вътрешни органи	S26–S27, S36–S37
280	Смачкване и травматични ампутации на уточнени и няколко части от тя̀лото	S07–S08, S17–S18, S28, S38, S47–S48, S57–S58, S67–S68, S77–S78, S87–S88, S97–S98, T04–T05
281	Други видове травми уточнени, неуточнени и на няколко части от тя̀лото	S00–S01, S04, S09–S11, S14–S16, S19–S21, S24–S25, S29–S31, S34–S35, S39–S41, S44–S46, S49–S51, S54–S56, S59–S61, S64–S66, S69–S71, S74–S76,

		S79–S81, S84–S86, S89–S91, S94–S96, S99, T00–T01, T06–T07, T09, T11, T13–T14
282	Последици от попадане на чуждо тяло през естествени отвори	T15–T19
283	Термични и химични изгаряния	T20–T32
284	Отравяния с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества	T36–T50
285	Токсично действие на вещества с предимно немедицинско предназначение	T51–T65
286	Синдром на малтретиране	T74
287	Други и неуточнени въздействия на външни причини	T33–T35, T66–T73, T75–T78
288	Някои ранни усложнения на травми и усложнения, предизвикани от терапевтични и хирургични намеси, неklasифицирани другаде	T79–T88
289	Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини	T90–T98
290	Лица, обърнали се към здравни служби за медицински преглед и изследване	Z00–Z13
291	Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит [HIV]	Z21
292	Лица с друга потенциална опасност за здравето, свързана с инфекциозни болести	Z20, Z22–Z29
293	Наблюдение върху прилагането на противозачатъчни средства	Z30
294	Аntenatalен скрининг и други методи за наблюдение на протичането на бременността	Z34–Z36
295	Живородени деца според мястото на раждане	Z38
296	Послеродова помощ и изследване	Z39
297	Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с необходимостта от провеждане на специфични процедури и получаване на медицинска помощ	Z40–Z54
298	Лица, обърнали се към здравни служби във връзка с други обстоятелства	Z31–Z33, Z37, Z55–Z99

Смъртност: основни принципи на медицинското свидетелство за смърт и правила за кодиране

Статистиката на смъртността е един от основните източници на медицинска информация и в много страни тя дава възможност да се получат най-точни данни за здравето на населението.

1. Причини за смърт

През 1967 г. Двадесетата сесия на Световната асамблея по здравеопазване даде следното определение за причините, довели до смърт: “всички онези болести, патологични състояния или травми, които са довели до настъпване на смърт или са способствали за нейното настъпване, а също така и обстоятелствата, довели до нещастен случай или до акт на насилие, предизвикали всякакви такива травми”. Това определение беше формулирано с цел да се осигури регистрирането на цялата информация, свързана със смъртта, и лицето, което попълва смъртния акт, да не избира при записването едни състояния, а да изключва други по собствена преценка. Това определение не предвижда в смъртния акт да се включват симптомите и явленията, съпровождащи настъпването на смъртта (механизма на смъртта), като сърдечна или дихателна недостатъчност.

Когато в свидетелството за смърт е посочена само една причина за смърт, то тя се взема за статистическа разработка. Когато са посочени повече причини за настъпването на смъртта, изборът трябва да се направи в съответствие с правилата, които са посочени в точка 5. Тези правила са основани на концепцията за първоначалната причина за смърт.

2. Първоначална причина за смърт

На Международната конференция по повод Шестата ревизия на Международната класификация на болестите беше постигната договореност, че в първичните статистически разработки за причината, довела до смърт, следва да се използва терминът “първоначална причина за смърт”. От гледна точка на предотвратяване на смъртта е необходимо да се прекъсне редицата от болестни процеси или на даден етап да се окаже медицинска помощ. Най-ефективната мярка в рамките на общественото здравеопазване се със-

тои в това, да се попречи на възможната причина да прояви своето действие. За тази цел първоначалната причина за смърт беше определена като “а) болест или травма, предизвикваща редица болестни процеси, непосредствено водещи до смърт, или б) обстоятелства, довели до нещастен случай или акт на насилие, които са предизвикали смъртоносна травма”.

3. Международна форма на медицинско свидетелство за причината за смърт (смъртен акт)

Повсеместното използване на изложения по-горе принцип се осигурява с използването на определена форма на медицинско свидетелство, препоръчана от Световната асамблея по здравеопазване. Лекарят, който подписва медицинското свидетелство за смърт, трябва да определи кое точно болестно състояние е довело до непосредственото настъпване на смъртта и да установи предшестващите състояния, способствали за възникването на дадена причина.

Медицинското свидетелство за смърт, поместено по-долу, трябва да улесни избора на първоначалната причина за смърт в случаите, когато едновременно са посочени две или повече причини. В част I на медицинското свидетелство за смърт следва да се посочва редицата от събития, довели непосредствено до настъпване на смъртта, а в част II – състоянията, способстващи за настъпването на смъртта, но несвързани с основната причина, довела до нея.

Четиридесет и третата сесия на Световната асамблея по здравеопазване през 1990 г. при препоръка, че там, където е необходимо, отделните страни могат да използват допълнителен ред (d) в част I на медицинското свидетелство за смърт. Страните могат да продължават да използват свидетелството само с три реда в част I тогава, когато четвъртият ред е излишен, или в онези случаи, когато съществуват юридически или други спънки при използването на смъртния акт, което е посочено по-долу.

**Международна форма на медицинско свидетелство
за причината за смърт**

Причина за смъртта	Приблизителен период от време между началото на патологичния процес и смъртта
<p>I</p> <p>Болест или състояние, непосредствено довели до смърт*</p> <p>Предшестващи причини</p> <p>Патологични състояния, ако е имало такива, които са довели до възникване на по-горе посочената причина; основната причина за смъртта се посочва на последно място</p>	<p>a)..... предизвикана (или дължаща се на)</p> <p>b)..... предизвикана (или дължаща се на)</p> <p>c)..... предизвикана (или дължаща се на)</p> <p>d).....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>II</p> <p>Други важни състояния, способстващи за настъпването на смърт, които не са свързани с болестта или патологичното състояние, довели до нея</p> <p>*Тук не се включват симптомите и явленията, съпровождащи настъпването на смъртта (механизма на смъртта), като сърдечна недостатъчност, нарушаване на дишането и т.н. Включват се болести, травми и усложнения, довели до смъртта.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>

Състоянието, записано на най-долния попълнен ред на част I на медицинското свидетелство за смърт, обикновено е първоначалната причина за настъпване на смъртта, използвана за статистическите разработки. В редица случаи процедурите, описани в точките 4–5, довеждат до избиране на друго състояние като първоначална причина за настъпване на смърт. За да се разграничат тези две ситуации, изразът “*предшестваща изходна причина*” (изходна причина) трябва да се използва по отношение на състоянието, което е записано на най-долния запълнен ред на част I на медицинското свидетелство за смърт, а изразът “*първоначална причина за смъртта*” трябва да се използва за означаване на причината, която е взета за статистическата разработка.

Ако във веригата болестни процеси е имало място само едно явление, достатъчно е да се запише в подточка а) в част I на медицинското свидетелство за смърт. Ако е имало място за повече от едно явление в тази верига, непосредствената причина за смъртта се записва в подточка а), а изходната предшестваща причина трябва да се запише последна, като се посочи всяка междинна причина в подточка б) или в подточки б) и с). Например медицинското свидетелство за смърт, съдържащо четири явления във веригата от събития, довели непосредствено до настъпването на смърт, трябва да се попълва по следния начин:

- а) Емболия на белодробната артерия
- б) Патологично счупване
- с) Вторичен рак на бедрената кост
- д) Рак на млечната жлеза.

В част II на медицинското свидетелство за смърт се записва всяко друго важно състояние, което е повлияло върху леталния изход, но което не е било свързано с болестта или състоянието, довели непосредствено до настъпването на смърт.

След думите “предизвикана (или дължаща се на)” трябва да бъдат посочени не само пряката причина за патологичния процес, но също така и косвените причини, например когато предшестващото състояние е подготвило почвата за възникване на непосредствената причина, предизвиквайки увреждане на тъканите или нарушаване на функциите, дори много време преди настъпването на смъртта.

Посочването на приблизителния интервал (минути, часове, дни, седмици, месеци, години) между началото на всеки патологичен процес и датата на смъртта помага на лекаря, който попълва медицинското свидетелство за смърт, да установи редицата от събития, довели до смърт. Тази информация също помага на шифровчика да избере правилния код.

През 1990 г. Световната асамблея по здравеопазване препоръча страните-членки да разгледат въпроса за това, в смъртния акт да бъдат включени точки, които засягат текущата бременност и бременността в продължение на годината, предшестваща смъртта.

4. Процедура за избор на първоначалната причина за смърт за статистическа разработка на данните за смъртността

В случай, когато е посочена само една причина за смъртта, то тя се използва за статистическата разработка.

Ако е посочена повече от една причина за смърт, първата стъпка в избора на основната причина е определянето на изходната предшестваща причина, посочена на долния ред в част I на смъртния акт, по пътя на общия

принцип или правилата за избор 1, 2 и 3.

При определени обстоятелства Международната класификация на болестите допуска замяната на изходната причина с друга, по-подходяща начална причина за статистическата разработка на данните. Например съществуват редица рубрики за означаване на комбинация от състояния, или може да бъде предпочетено друго състояние, посочено в свидетелството, по силата на първостепенни епидемиологични причини.

Във връзка с това, следващата стъпка е да се вземе решение дали да се прилага едно или няколко от правилата за модификация (правила А–Ж, виж точка 9), които имат отношение към по-горе споменатите ситуации. Кодовият номер, даден на първоначалната причина за смърт, се използва при статистическата разработка.

В случаите, когато изходната предшестваща причина е травма или друго следствие от въздействието на външен фактор, класифицирано в клас XIX, в качеството на първоначална причина, довела до смърт, за статистическата разработка трябва да се избере обстоятелството, което е довело до възникването на това патологично състояние, и то да се кодира в рубриците V01–Y89. Кодът, с който се означава дадена травма или последиците от въздействието на външен фактор, може да бъде използван като допълнителен код.

5. Правила за избор на изходна предшестваща причина за смърт

Последователност

Думата “последователност” се отнася за две или повече състояния, записани на следващите един след друг редове в част I на медицинското свидетелство за смърт, при което всяко състояние е вероятна причина за възникване на другото състояние, посочено един ред по-горе.

Пример 1:   I   a) Кръвоизлив от варикозни вени на хранопровода
                              b) Портална хипертония
                              c) Цироза на черния дроб
                              d) Хепатит В

Ако на един ред в медицинското свидетелство за смърт са посочени повече от една причини, довели до смърт, могат да се запишат няколко логически последователни причини. В примера, даден по-долу, са дадени четири поредни причини.

Пример 2:   II   a) Кома
                              b) Инфаркт на миокарда и остро нарушение на мозъчно-кръвообращение

с) Атеросклероза Хипертония

Поредността изглежда по следния начин:

- Атеросклероза (довела до) инфаркт (който е довел до) кома на миокарда
- Атеросклероза (довела до) остро нарушение на мозъчното кръвообращение (което е довело до) кома
- Хипертония (довела до) инфаркт на миокарда (който е довел до) кома
- Хипертония (довела до) остро нарушение на мозъчното кръвообращение (което е довело до) кома

Общ принцип

Общият принцип гласи, че в случаите, когато в медицинското свидетелство за смърт се посочва повече от едно патологично състояние, в качеството на изходна предшестваша причина за настъпване на смъртта се избира състоянието, което единствено е записано на най-долния запълнен ред в част I, само в случаите, когато то може да доведе до възникване на всички онези състояния, които са записани в медицинското свидетелство по-горе от него.

Правила за избор

Правило 1. Ако Общият принцип е неприложим и е записана последователност, завършваща със състоянието, посочено в свидетелството на първо място, се избира изходната причина от този последователен ред. При наличие на повече от една последователност, завършваща със състоянието, което е посочено в свидетелството на първо място, се избира за първоначална причина първият от споменатите последователни редове.

Правило 2. Ако не е посочена последователността, завършваща със състоянието, посочено в смъртния акт на първо място, се избира това първо посочено състояние.

Правило 3. Ако състоянието, което е избрано съгласно Общия принцип или според правилата 1 и 2, явно е следствие на друго състояние, посочено в част I или II, се избира това първично състояние.

6. Някои съображения по правилата за избор

В правилно попълненото медицинско свидетелство за настъпване на смърт, изходната предшестваща причина трябва да бъде представена с една диагноза на долния попълнен ред на част I, а състоянията, възникнали като следствие от тази първопричина (ако те са намерили място), трябва да бъдат записани по-горе, по едно на всеки ред, във възходяща линия, в съответствие с причинната последователност.

Пример 3: I a) Уремия
b) Хидронефроза
c) Задържане на урина
d) Хипертрофия на простатната жлеза

Пример 4: I a) Бронхопневмония
b) Хроничен бронхит
II Хроничен миокардит

По такъв начин към правилно попълненото свидетелство ще приложим Общия принцип. Дори ако документът не е бил попълнен правилно, Общият принцип все пак може да бъде приложен тогава, когато състоянието, което единствено е посочено на най-долния попълнен ред в част I на медицинското свидетелството за смърт, може да се вземе за причина, предизвикала всички други състояния, посочени по-горе, даже ако патологичните състояния, посочени по-горе от него, не са записани в правилна причинна последователност.

Пример 5: I a) Генерализирани метастази
b) Бронхопневмония
c) Рак на белия дроб

Общият принцип не трябва да се прилага в случай, че на долния попълнен ред на част I е посочено повече от едно патологично състояние или посоченото състояние не е могло да доведе до всички патологични състояния, посочени по-горе. Принципът на приемливост на различните последователности е посочен в края на дадената точка, но трябва да се има предвид, че заключението на медицинския работник, попълващ свидетелството, отразява информираното мнение за състоянията, довели до смърт и за връзката между тях, и, че това мнение не трябва да се пренебрегва с лекота.

В случаите, когато Общият принцип не може да бъде приложен от лицето, което попълва свидетелството, трябва да се получат, когато това е възможно, разяснения за написаното в документа, тъй като правилата за избор на първоначална причина до известна степен допускат произволно тълкуване и не винаги водят до задоволителен избор на първопричината. Ако е невъзможно да се получат допълнителни сведения, трябва да се прилага правилото на избор. Правило 1 е приложимо само в случаите, когато е предста-

вена последователността, завършваща със състоянието, посочено в медицинското свидетелство за смърт като първо. Ако такава последователност липсва, се прилага правило 2 и се избира състоянието, посочено на първо място.

Състоянието, което е избрано в съответствие с по-горе посочените правила, може все пак да се яви очевидно следствие на друго състояние, което не е посочено в съответната причинна връзка с избраното състояние, например ако то е записано в част II или на същия ред в част I. Ако това е така, се прилага правило 3 и се избира първичното предшестващо състояние. Това обаче се прави само тогава, когато липсват съмнения относно причинната връзка между тези две състояния; не е достатъчно, че причинната връзка между тях би могла да се установи, ако лицето, попълващо свидетелството, е направило съответните записи.

7. Примери за използването на Общия принцип и правилата за избор

Общ принцип

В случаите, когато в свидетелството е посочено повече от едно патологично състояние, се избира състоянието, което единствено е записано на долния ред в част I, само ако то би могло да доведе до всички състояния, записани по-горе.

Пример 6: I a) Абсцес на белия дроб
b) Лобарна пневмония

Избира се лобарна пневмония, неуточнена (J18.1).

Пример 7: I a) Чернодробна недостатъчност
b) Запушване на жлъчните пътища
c) Рак на главата на панкреаса

Избира се рак на главата на панкреаса (C25.0).

Пример 8: I a) Кръвоизлив в мозъка
b) Хипертония
c) Хроничен пиелонефрит
d) Аденом на простатата

Избира се аденом на простатата (N40).

Пример 9: I a) Травматичен шок
b) Множество счупвания
c) Сблъскване на пешеходец с тежкотоварен автомобил (пътна злополука)

Избира се сблъскване на пешеходец с тежкотоварен автомобил (V04.1).

Пример 10: I а) Бронхопневмония
II Вторична анемия и хронична лимфоцитна левкемия
Избира се бронхопневмония. Все пак, може да се приложи и правило 3 (виж пример 26).

Правило 1

Ако Общият принцип е неприложим и е записана последователност, завършваща със състоянието, което е посочено в свидетелството на първо място, се избира изходната причина на тази последователност. При наличието на повече от едно последователно изброяване, завършващо със състоянието, което е посочено в свидетелството на първо място, се избира за изходна причина първата от посочените последователности.

Пример 11: I а) Бронхопневмония
b) Мозъчен инфаркт и хипертонична болест на сърцето
Избира се мозъчен инфаркт, неуточнен (I63.9). В дадения случай има две последователности, които са довели до възникване на състоянието, което е посочено в свидетелството като първо: бронхопневмония, дължаща се на мозъчен инфаркт и бронхопневмония, дължаща се на хипертонична болест на сърцето. Избира се като изходна причина последователността, посочена на първо място.

Пример 12: I а) Варикозно разширение на вените на хранопровода и продължителна сърдечна недостатъчност
b) Хронична ревматична болест на сърцето и цироза на черния дроб
Избира се друга и неуточнена цироза на черния дроб (K74.6.). Последователността, която завършва с възникване на състоянието, посочено в свидетелството на първо място – това е варикозното разширение на вените на хранопровода, предизвикано от цироза на черния дроб.

Пример 13: I а) Остър инфаркт на миокарда
b) Атеросклероза на сърцето
c) Грип
Избира се атеросклероза на сърцето. Регистрираната последователност на събитията, която завършва със състоянието, което е посочено в свидетелството на първо място, е острият инфаркт на миокарда, дължащ се на атеросклероза на сърцето. Приложимо е и правилото за модификация В; виж пример 45.

Пример 14: I а) Перикардит
b) Уремия и пневмония
Избира се уремия. Има две последователни състояния, които са довели до възникване на състоянието, посочено в свидетелството на първо място: перикардит, предизвикан от уремия, и перикардит, предизвикан от пневмония. Избира се за изходна причина първата последователност на състоянията. Приложимо е и правилото за модификация Г; виж пример 60.

Пример 15: I а) Мозъчен инсулт и продължителна пневмония
b) Хипертония и диабет
c) Атеросклероза
Избира се атеросклероза. Има две последователни състояния, които са довели до възникване на състоянието, посочено в свидетелството на първо място: мозъчен инсулт, дължащ се на хипертония, предизвикана от атеросклероза, и мозъчен инсулт, предизвикан от диабет. Избира се за изходна причина първото от споменатите последователни състояния. Приложимо е и правилото за модификация В; виж пример 46.

Правило 2

Ако не е посочена последователност на състоянията, която завършва със състоянието, посочено в свидетелството на първо място, се избира това първо състояние.

Пример 16: I а) Пернициозна анемия и гангрена на стъпалото
b) Атеросклероза
Избира се пернициозна анемия (D51.0). Не е посочена последователност на състоянията, която да е предизвикала възникването на състоянието, посочено в свидетелството на първо място.

Пример 17: I а) Ревматична болест и атеросклероза на сърцето
Избира се ревматична болест на сърцето, неуточнена (I09.9). В дадения случай липсва последователност на състоянията; и двете състояния се намират на един и същ ред.

Пример 18: I а) Кистозна фиброза на задстомашната жлеза
b) Бронхит и бронхиектазия
Избира се кистозна фиброза на задстомашната жлеза, неуточнена (E84.9). В дадения случай липсва последователност на събитията.

Пример 19: I а) Старост и продължителна пневмония
b) Ревматоиден артрит

Избира се старост. Тук е посочена последователност на събитията: продължителна пневмония, предизвикана от ревматоиден артрит, но тази последователност не завършва със състоянието, посочено в свидетелството на първо място. Приложимо е и правилото за модификация А; виж пример 33.

Пример 20: I а) Бурсит и язвен колит

Избира се бурсит. В дадения случай не е посочена последователност на събитията. Приложимо е и правилото за модификация Б; виж пример 41.

Пример 21: I а) Остър нефрит, скарлатина

Избира се остър нефрит. В дадения случай не е посочена последователност на събитията. Приложимо е и правило 3; виж пример 28.

Правило 3

Ако състоянието, което е избрано по Общия принцип или според правила 1 и 2, явно е пряко следствие от друго състояние, посочено в част I или II, се избира това първично състояние.

Предполагаеми преки последици от друго състояние

Саркомът на Kaposi, туморът на Burkitt и всяко друго злокачествено новообразуване на лимфните, кръвотворните и сродните им тъкани, които са класифицирани в рубриците С46.– или С81–С96, трябва да се разглеждат като преки последици от HIV-инфекции в случаите, когато е посочена тази болест. Едновременно с това обаче, такова предположение не трябва да се прави относно другите видове злокачествени новообразувания.

Всички инфекциозни болести, които са класифицирани в рубриците А00–В19, В25–В49, В58–В64, В99 или J12–J18, трябва да се разглеждат като пряка последица от посочената HIV-инфекция.

Някои следоперативни усложнения (всеки тип пневмония, кръвоизлив, тромбоза, емболия, тромбоза, септицемия, спиране на сърцето, бъбречна недостатъчност (остра), аспирация, ателектаза и инфаркт) могат да се разглеждат като пряко следствие от операцията, само ако не е посочено, че тя е била направена 4 или повече седмици преди смъртта.

Пневмонията или бронхопневмонията могат да се разглеждат като усложнения при всяка болест. В частност, бронхопневмонията следва да се разглежда като очевидно следствие от изтощителни болести (такива като злокачествени новообразувания и недоимъчно хранене) и болести, които

предизвикват парализа (като травми на главния и гръбначния мозък, кръвоизлив в мозъка или тромбоза на съдовете на главния мозък и полиомиелит), а също така от инфекциозни болести и необичайни травми.

Всяко състояние, описано или уточнено като “емболично”, може да се разглежда като пряко следствие от венозна тромбоза, флебит или тромбофлебит, пороци на сърдечните клапи, мъждене на предсърдията, раждане или каквато и да е операция.

Всяко състояние, описано като вторично, трябва да се разглежда като пряко следствие от най-вероятната първична причина, посочена в свидетелството.

Вторичната или неуточнената анемия, недोхранването, изтощаването или кахексията могат да се разглеждат като следствие от всяко злокачествено новообразование.

Всеки пиелонефрит може да се разглежда като следствие от задържане на урина при състояния като хиперплазия на простатната жлеза или стеноза на уретрата.

Нефритът може да се разглежда като следствие от всякаква стрептококова инфекция (скарлатина, стрептококова ангина и т.н.).

Обезводняването може да се разглежда като следствие от всяка чревна инфекция.

Операцията на конкретен орган трябва да се разглежда като пряко следствие от хирургично заболяване на този орган (например злокачествен тумор или травма), посочено в медицинското свидетелство за смърт.

Пример 22: I а) Сарком на Kaposi
II СПИН
Избира се болест, предизвикана от HIV, с прояви на сарком на Kaposi (B21.0).

Пример 23: I а) Рак на яйчника
II Болест, предизвикана от HIV
Избира се злокачествено новообразование на яйчника (C56).

Пример 24: I а) Туберкулоза
II Болест, предизвикана от HIV
Избира се болест, предизвикана от HIV, с прояви на микобактериална инфекция (B20.0).

Пример 25: I а) Церебрална токсоплазмоза и херпес зостер
б) Лимфом на Burkitt, болест, предизвикана от HIV
Избира се болест, предизвикана от HIV, с прояви на множествени заболявания, класифицирани другаде (B22.7). Церебралната токсоплазмоза, избрана съгласно правило 2, може да се разглежда като пряко следствие от HIV-инфекция.

Пример 26: I а) Бронхопневмония
II Вторична анемия и хронична лимфоцитна левкемия
Избира се хронична лимфоцитна левкемия (С91.1). Бронхопневмонията, избрана съгласно Общия принцип (виж пример 10) и вторичната анемия могат да се разглеждат като пряко следствие от хроничната лимфоцитна левкемия.

Пример 27: I а) Кръвоизлив в мозъка
b) Хипертония
с) Хроничен пиелонефрит и запушване на простатата
Избира се запушване на простатата (N40). Хроничният нефрит, който е избран съгласно правило 1, може да се разглежда като пряко следствие от това състояние.

Пример 28: I а) Остър нефрит, скарлатина
Избира се скарлатина (A38). Острият нефрит, избран съгласно правило 2 (виж пример 21), може да се разглежда като пряко следствие от скарлатината.

Пример 29: I а) Нефректомия
II Злокачествено новообразуване на бъбрека
Избира се злокачествено новообразуване на бъбрека (С64). Няма съмнение в това, че нефректомията е била направена по повод на злокачествения тумор на бъбрека.

Пример 30: I а) Остра анемия
b) Повръщане на кръв
с) Кръвоизлив от варикозни вени на хранопровода
d) Портална хипертония
II Цироза на черния дроб
Избира се друга и неуточнена цироза на черния дроб (K74.6). Порталната хипертония, избрана съгласно Общия принцип, може да се разглежда като пряко следствие от цирозата на черния дроб.

Пример 31: I а) Продължителна пневмония
b) Кръвоизлив в главния мозък и рак на млечната жлеза
Избира се вътремозъчен кръвоизлив, неуточнен (I61.9). Продължителната пневмония, избрана съгласно правило 2, може да се разглежда като пряко следствие от всяко едно от посочените състояния; избира се първото от посочените състояния.

Пример 32: I а) Инфаркт на белия дроб
II Лявостранна пневмонектомия по повод на рак на белия дроб, направена преди 3 седмици
Избира се злокачествено новообразуване на бронх или бял дроб с неуточнена локализация (С34.9).

8. Модификация на избраната причина

Избраната причина за настъпване на смъртта не винаги може да е патологично състояние, най-полезно и информативно за статистическата разработка на данните. Например, ако в качеството на първоначална причина е била избрана старостта или някаква генерализирана болест, да кажем хипертония или атеросклероза, това ще бъде по-малко полезна информация от тази, която би могла да се получи, като се избере каквото и да било проявление или резултат от стареене или болест. Понякога е необходимо изборът така да се модифицира, че да съответства на положенията от класификацията на болестите, давайки предпочитание на един код за две или повече посочени причини или избор на определена причина, когато тя е посочена заедно с някои други състояния.

Правилата за модификация, посочени по-долу, са насочени към подобряване на информативността и повишаване на точността на данните за смъртността, и те трябва да се прилагат след избора на изходната предшестваща причина за смъртта. Взаимно свързаните процеси на избор и модификация са описани поотделно, за да се осигури яснота на изложението.

Някои от правилата за модификация изискват допълнително използване на правила за избор, което не трябва да представлява затруднение за опитните шифровчици, но заради това е важно да се мине през целия процес на избор, модификация и, ако е необходимо, през повторен избор на първоначалната причина за смърт.

9. Правила за модификация

Правило А. Старост и други неточно означени състояния

Ако избраната причина се отнася към клас XVIII (Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде), с изключение на рубриката R95 (Внезапна смърт на кърмаче), и в медицинското свидетелство за смърт е посочено състояние, класифицирано другаде, освен в рубриките R00–R94 или R96–R99, тогава се прави повторен избор на причината за смърт, както ако състоянието, класифицирано в клас XVIII, не е било записано в свидетелството, с изключение на тези случаи, вземащи под внимание изменението на кода под влияние на това състояние.

Правило Б. Банални състояния

Ако като причина е избрано банално състояние, което едва ли би могло да предизвика смърт, и в свидетелството е посочено по-сериозно състоя-

ние, се прави повторен избор на първоначалната причина, както ако това банално състояние не е било споменато. Ако смъртта е резултат от неблагоприятната реакция при лечението на това банално състояние, тогава като причина за смъртта се избира неблагоприятната реакция.

Правило В. Свързани състояния

Ако избраната причина е свързана, съгласно положенията на класификацията или указанията за кодиране на първоначалната причина за смърт, с едно или няколко други състояния, посочени в свидетелството, се кодира комбинацията от състояния.

Комбинацията от състояния, от които едното е уточнено като следствие от другото, се кодира като комбинация от тези състояния само в случай, че записът правилно отразява тяхната причинно-следствена връзка, или тази връзка може да се установи по пътя на прилагане на правилата за избор.

Ако връзката между състоянията е спорна, се установява връзка с това състояние, което е било избрано като причина за смърт, ако първоначално избраната причина не е била посочена в свидетелството за смърт. Там, където това е възможно, се установяват допълнителните връзки между състоянията.

Правило Г. Специфичност

Ако избраната причина характеризира състоянието само в общи линии, а в свидетелството е използван термин, който по-точно определя локализацията или природата на това състояние, предпочитание се отдава на по-информативния термин. Това правило често се прилага в случаите, когато общият термин е определение, уточняващо по-информативния термин.

Правило Д. Ранни и късни стадии на болестта

Ако избраната причина е ранен стадий на болестта и в свидетелството е посочен и по-късен стадий на същата болест, трябва да се кодира по-късният стадий на болестта. Това правило не се прилага по отношение на хроничните форми, посочени в свидетелството като следствие от “остро” състояние, с изключение на случаите, за които в класификацията има специални инструкции.

Правило Е. Последици

Ако избраната причина е ранна форма на патологично състояние, за което в класификацията е предвидена самостоятелна рубрика “Последици...”, и е очевидно, че смъртта е предизвикана от остатъчни явления на това състояние, а не от неговия остър стадий, даденото състояние се кодира в

съответната рубрика “Последици...”.

Предвидени са следните рубрики за класифициране на “Последици...”: В90–В94, Е64.–, Е68, G09, I69, O97 и Y85–Y89.

10. Примери за прилагане на правилата за модификация

Правило А. Старост и други неточно означени състояния

Ако избраната причина се отнася към клас XVIII (Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде), с изключение на рубриката R95 (Внезапна смърт на кърмаче), и в свидетелството е посочено състояние, класифицирано другаде, освен в рубриците R00–R94 или R96–R99, се прави повторен избор на причината за смърт, както ако състоянието, класифицирано в клас XVIII, не е било записано в свидетелството, с изключение на тези случаи, взимащи под внимание изменението на кода под влияние на това състояние.

Пример 33: I а) Старост и продължителна пневмония
b) Ревматоиден артрит

Кодира се ревматоиден артрит, неуточнен (M06.9). Старостта, избрана съгласно правило 2 (виж пример 19), не се взема под внимание и се прилага Общият принцип.

Пример 34: I а) Анемия
b) Спленомегалия

Кодира се спленомегална анемия (D64.8). Спленомегалията, избрана съгласно Общия принцип, не се взема под внимание, но тя модифицира кода.

Пример 35: I а) Миокардна дегенерация и
b) емфизем
c) Старост

Кодира се миокардна дегенерация (I51.5). Старостта, избрана съгласно Общия принцип, не се взема под внимание и се прилага правило 2.

Пример 36: I а) Кашлица и повръщане на кръв

Кодира се хематемеза (K92.0). Кашлицата, избрана съгласно правило 2, не се взема под внимание.

Пример 37: I а) Терминална пневмония
b) Разпространяваща се гангрена и
c) мозъчен инфаркт

Кодира се мозъчен инфаркт, неуточнен (I63.9). Гангрената,

избрана съгласно правило 1, не се взема под внимание и се прилага Общият принцип.

Правило Б. Банални състояния

Ако като причина е избрано банално състояние, което едва ли би могло да предизвика смърт, и в свидетелството е посочено по-сериозно състояние, се прави повторен избор на основната причина, както ако това банално състояние не е било споменато. Ако смъртта е резултат от неблагоприятна реакция при лечението на това банално състояние, тогава като причина за смъртта се избира неблагоприятната реакция.

Пример 38: I а) Зъбен кариес
b) Спиране на сърцето
Кодира се спиране на сърцето, неуточнено (I46.9). Зъбният кариес, избран съгласно Общия принцип, не се взема под внимание.

Пример 39: I а) Вратнат нокът на палеца на стъпалото и остра бъбречна недостатъчност
Кодира се остра бъбречна недостатъчност, неуточнена (N17.9). Вратналият нокът на палеца на стъпалото, избран съгласно правило 2, не се взема под внимание.

Пример 40: I а) Кръвотечение при хирургична процедура
b) Тонзилектомия
c) Хипертрофия на сливиците
Кодира се кръвотечение при хирургична процедура (Y60.6).

Пример 41: I а) Бурсит и улцерозен колит
Кодира се улцерозен колит, неуточнен (K51.9). Бурситът, избран съгласно правило 2 (виж пример 20), не се взема под внимание.

Пример 42: I а) Паронихия
II Тетанус
Кодират се други форми на тетанус (A35). Паронихията, избрана съгласно Общия принцип, не се взема под внимание.

Правило В. Свързани състояния

Ако избраната причина е свързана, съгласно положенията на класификацията или указанията за кодиране на основната причина за смърт, с едно или няколко други състояния, посочени в свидетелството, се кодира комбинацията от състояния.

Комбинацията от състояния, от които едното е уточнено като следст-

вие от другото, се кодира като комбинация от тези състояния само в случай, че записът правилно отразява тяхната причинно-следствена връзка, или тази връзка може да се установи по пътя на прилагане на правилата за избор.

Ако връзката между състоянията е спорна, се установява връзка с това състояние, което е било избрано като причина за смърт, ако първоначално избраната причина не е била посочена в свидетелството за смърт. Там, където това е възможно, се установяват допълнителните връзки между състоянията.

Пример 43: I а) Непроходимост на червата
б) Феморална херния

Кодира се едностранна или неуточнена феморална херния с непроходимост, без гангрена (K41.3).

Пример 44: I а) Десен бедрен блок и болест на Chagas

Кодира се болест на Chagas (хронична) с увреждане на сърцето (B57.2). Десният бедрен блок, избран съгласно правило 2, се свързва с болестта на Chagas.

Пример 45: I а) Остър инфаркт на миокарда
б) Атеросклероза на сърцето
с) Грип

Кодира се остър инфаркт на миокарда, неуточнен (I21.9). Атеросклерозата на сърцето, избрана съгласно правило 1 (виж пример 13), се свързва с острия инфаркт на миокарда.

Пример 46: I а) Мозъчен инфаркт и застойна пневмония
б) Хипертония и диабет
с) Атеросклероза

Кодира се мозъчен инфаркт, неуточнен (I63.9). Атеросклерозата, избрана съгласно правило 1 (виж пример 15), се свързва с хипертонията, която на свой ред се свързва с мозъчния инсулт.

Пример 47: I а) Дилатация на сърцето и склероза на бъбреците
б) Хипертония

Кодира се съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек, неуточнено (I13.9). Всичките три състояния се комбинират.

Пример 48: I а) Инсулт
б) Атеросклероза и хипертонична болест
с) Увреждане на сърцето

Кодира се хипертонично сърце без (застойна) сърдечна недостатъчност (I11.9). Атеросклерозата, избрана съгласно правило 1, се свързва с хипертоничната болест на сърцето, тъй като хи-

пертоничната болест на сърцето би била избрана съгласно Общия принцип, ако не е била посочена атеросклерозата.

- Пример 49:* I a) Инсулт и хипертонична болест предимно с увреждане на
b) сърцето
c) Атеросклероза

Кодира се инсулт, неуточнен като кръвоизлив или инфаркт (I64). Атеросклерозата, избрана съгласно Общия принцип, се свързва с инсулта, тъй като това състояние би било избрано съгласно правило 2, ако не е била посочена атеросклерозата.

- Пример 50:* I a) Вторична полицитемия
b) Емфизем на белите дробове
c) Хроничен бронхит

Кодира се друга уточнена хронична обструктивна белодробна болест (J44.8). Хроничният бронхит, избран съгласно Общия принцип, се свързва с емфизема.

- Пример 51:* I a) Дилатация на сърцето
b) Хипертония
II Атрофия на бъбреците

Кодира се съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек, неуточнено (I13.9). Всичките три състояния се комбинират.

- Пример 52:* I a) Бронхопневмония (аспирационна)
b) Конвулсии
c) Туберкулозен менингит

II Туберкулоза на белите дробове
Кодира се туберкулоза на белите дробове без указание за бактериологично или хистологично потвърждаване (A16.2). Туберкулозният менингит, избран съгласно Общия принцип, не трябва да се използва при споменаването на туберкулозата на белите дробове.

- Пример 53:* I a) Счупване на тилната кост
b) Падане в резултат на епилептичен припадък

Кодира се епилепсия, неуточнена (G40.9). Падането, избрано съгласно правило 1, се свързва с епилептичния припадък.

- Пример 54:* I a) Спиране на сърцето
II Болест на Chagas

Кодира се болест на Chagas (хронична) с увреждане на сърцето (B57.2). Спирането на сърцето, избрано съгласно Общия принцип, се свързва с болестта на Chagas.

Правило Г. Специфичност

Ако избраната причина характеризира състоянието само в общи линии, а в свидетелството е използван термин, който по-точно определя локализацията или природата на това състояние, предпочитание се отдава на по-информативния термин. Това правило често се прилага в случаите, когато общият термин е определение, уточняващо по-информативния термин.

Пример 55: I а) Мозъчен инфаркт
б) Инсулт

Кодира се мозъчен инфаркт, неуточнен (I63.9).

Пример 56: I а) Ревматична болест на сърцето, стеноза на митралната клапа

Кодира се ревматична митрална стеноза (I05.0).

Пример 57: I а) Менингит
б) Туберкулоза

Кодира се туберкулозен менингит (A17.0). Двете състояния са посочени в правилна причинна връзка.

Пример 58: I а) Тежка хипертония при бременност
б) Екламптични гърчове

Кодира се еклампсия по време на бременността (O15.0).

Пример 59: I а) Аневризма на аортата
б) Сифилис

Кодира се сифилитична аневризма на аортата (A52.0). Двете състояния са посочени в правилна причинна връзка.

Пример 60: I а) Перикардит
б) Уремия и пневмония

Кодира се уремичен перикардит (N18.8). Уремията, избрана съгласно правило 1 (виж пример 14), модифицира перикардита.

Правило Д. Ранни и късни стадии на болестта

Ако избраната причина е ранен стадий на болестта и в свидетелството е посочен и по-късен стадий на същата болест, трябва да се кодира по-късният стадий на болестта. Това правило не се прилага по отношение на хроничните форми, посочени в свидетелството като следствие от “остро състояние”, с изключение на случаите, за които в класификацията има специални инструкции.

Пример 61: I а) Третичен сифилис
б) Първичен сифилис

Кодира се късен сифилис, неуточнен (A52.9).

- Пример 62:* I а) Еклампсия по време на бременността
b) Прееклампсия

Кодира се еклампсия по време на бременността (O15.0).

- Пример 63:* I а) Хроничен миокардит
b) Остър миокардит

Кодира се остър миокардит, неуточнен (I40.9).

- Пример 64:* I а) Хроничен нефрит
b) Остър нефрит

Кодира се хроничен нефрит, неуточнен (N03.9), доколкото съществува специална инструкция за такова съчетание (виж с.205).

Правило Е. Последници

Ако избраната причина е ранна форма на патологично състояние, за което в класификацията е предвидена самостоятелна рубрика “Последници...”, и е очевидно, че смъртта е предизвикана от остатъчни явления на това състояние, а не от неговия остър стадий, даденото състояние се кодира в съответната рубрика “Последници...”.

Предвидени са следните рубрики за “Последници...” B90–B94, E64.–, E68, G09, I69, O97 и Y85–Y89.

- Пример 65:* II а) Фиброза на белите дробове
b) Прекарана туберкулоза на белите дробове

Кодират се късни последици от туберкулоза на дихателните органи и неуточнена туберкулоза (B90.9).

- Пример 66:* I а) Бронхопневмония
b) Изкривяване на гръбначния стълб
c) Рахит, прекаран в детството

Кодират се последици от рахит (E64.3).

- Пример 67:* I а) Хидроцефалия
b) Туберкулозен менингит

Кодират се късни последици от туберкулоза на централната нервна система (B90.0).

- Пример 68:* I а) Застойна пневмония
b) Хемиплегия
c) Инсулт (преди 10 години)

Кодират се последици от инсулт, неуточнен като кръвоизлив или инфаркт (I69.4).

Пример 69: I а) Хроничен нефрит
б) Скарлатина

Кодират се късни последици от други уточнени инфекциозни и паразитни болести (B94.8). Описанието на нефрита като “хроничен” означава, че скарлатината не се намира вече в активна фаза.

11. Забележки по кодирането на първоначалната причина за смърт

В тези забележки често пъти се посочва, че ако предварително избраният код, който се намира в лявата колонка, присъства с друго състояние, посочено по-долу, се използва кодът, който е написан с черен шрифт. Съществуват два вида комбинации на състоянията:

“със споменаване на” означава, че другото състояние може да бъде вписано на което и да е място в свидетелството;

”когато се посочва като изходна предшестваща причина за последвалите състояния” означава, че другото състояние трябва да се намира в точна причинна връзка или трябва да бъде посочено по друг начин, че то е възникнало вследствие на изходната предшестваща причина. Другото състояние трябва да се намира в точна причинна връзка или трябва да бъде посочено по друг начин, че то е възникнало вследствие на изходната предшестваща причина.

- A00–B99 Някои инфекциозни и паразитни болести
С изключение на болестта, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV) (B20–B24), случаите, *когато се посочват като изходна предшестваща причина за злокачественото новообразоване*, се кодират в рубриците **C00–C97**.
- A15.– Туберкулоза на дихателните органи, потвърдена бактериологично и хистологично
- A16.– Туберкулоза на дихателните органи, непотвърдена бактериологично или хистологично
със споменаване на:
J60–J64 (Пневмокониоза, с туберкулоза) се кодира в рубриката **J65**
- A17.– Туберкулоза на нервната система

- A18.– Туберкулоза на други органи
със споменаване на:
 A15 или A16 (Туберкулоза на дихателните органи) се кодира в рубриците **A15**, **A16**, ако тя не е посочена като изходна предшестваща причина за състоянията, отнесени в рубриците A15.– или A16.–, и не е казано, че нейната продължителност превишава продължителността на състоянията, отнесени към рубрика A15.– или A16.–
- A39.2 Остра менингококцемия
- A39.3 Хронична менингококцемия
- A39.4 Менингококцемия, неуточнена
със споменаване на:
 A39.0 (Менингококов менингит) се кодира в рубриката **A39.0**
 A39.1 (синдром на Waterhouse-Friderichsen) се кодира в рубриката **A39.1**
- A40.– Стрептококова септицемия
- A41.– Друга септицемия
- A46 Еризипел
 На тези болести се дава код в случаите, когато те съпровождат повърхностни травми (всяко състояние, отнасящо се към рубриците S00, S10, S20, S30, S40, S50, S60, S70, S80, S90, T00, T09.0, T11.0) или изгаряния от първа степен; ако те са съпроводени с по-сериозни травми, се прилага код за конкретната външна причина за травмата.
- B20–B24 Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV)
 Подрубриците на рубриците B20–B23 са единствените факултативни четиризначни кодове за страните, които ползват четиризначния вариант на МКБ–10. Тези четиризначни подрубрики са предназначени за използване в случаите, когато няма възможност или желание да се направи кодиране по множествени причини.
 Състоянията, които се класифицират в две или повече подрубрики на една и съща рубрика, трябва да се кодират в подрубрика с четвърти знак .7, който съответства на рубриците (B20 или B21). При желание за конкретизация на отделните изброени състояния, могат да се използват допълнителни кодове в рамките на блок B20–B24.

- B22.7** Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV), с прояви на множествени заболявания, класифицирани другаде
Тази подрубрика трябва да се използва в случаите, когато в свидетелството са посочени състояния, които могат да се класифицират в две или повече рубрики от блок B20–B22. При желание да се уточнят отделните изброени състояния, може да се използват допълнителни кодове в рамките на блок B20–B24.
- B95–B97** Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти
Тези рубрики не се използват за кодиране на основната причина за смърт.
- E86** Намаляване обема на течностите
със споменаване на:
A00–A09 (Чревни инфекции) се кодира в рубриците **A00–A09**
- E89.–** Ендокринни и метаболитни разстройства, възникнали след медицински процедури, неклассифицирани другаде
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- F01–F09** Органични, включително симптоматични, психични разстройства
Тези рубрики не се използват, ако е известно първоначалното симптоматично състояние.
- F10–F19** Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества
Четвъртите знаци .0 (Остра интоксикация) и .5 (Психотични разстройства), *със споменаване на* Синдром на зависимост (.2), се кодират в рубриците **F10–F19** с четвърти знак **.2**
- F10.–** Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на алкохол
със споменаване на:
K70.– (Алкохолна болест на черния дроб) се кодира в рубриката **K70.–**
- F10.2** Синдром на зависимост, обусловен от употреба на алкохол
със споменаване на:
F10.4, F10.6, F10.7 (Абстинентно състояние с делир, Амнестичен синдром, Остатъчно и късно появило се психотично разстройство) се кодират в рубриците **F10.4, F10.6, F10.7**

- F17.– Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на тютюн
когато се посочват като изходна предишстваща причина за:
- C34.– (Злокачествено новообразувание на бронхите и белите дробове) се кодира в рубриката **C34.–**
- I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриците **I20–I25**
- J40–J47 (Хронични болести на долните дихателни пътища) се кодират в рубриците **J40–J47**
- F70–F79 Умствена изостаналост
 Тези рубрики не се използват, ако е известно основното соматично състояние.
- G25.5 Други видове хорей
със споменаване на:
- I00–I02 (Остър ревматизъм) се кодира в рубриката **I02.–**
- I05–I09 (Хронични ревматични болести на сърцето) се кодира в рубриката **I02.–**
- G81.– Хемиплегия
- G82.– Параплегия и тетраплегия
- G83.– Други паралитични синдроми
 Тези рубрики не се използват, ако е известна причината за парализата.
- G97.– Увреждания на нервната система след медицински процедури, неклассифицирани другаде
 Тази рубрика не се използва за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- H54.– Слепота и намалено зрение
 Тази рубрика не се използва, ако е известно предхождащото състояние.
- H59.– Увреждане на окото и придатъците му след медицински процедури, неклассифицирани другаде
 Тази рубрика не се използва за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- H90.– Глухота, свързана с нарушение в провеждането на звука (кондуктивна) и невросензорна загуба на слуха
- H91.– Друга загуба на слуха
 Тази рубрика не се използва, ако е известно предходното състояние.

- Н95.– Увреждания на ухото и мастоидния израстък след медицински процедури, неклассифицирани другаде
Тази рубрика не се използва за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- И05.8 Други болести на митралната клапа
- И05.9 Болест на митралната клапа, неуточнена
когато е с неустановена причина *със споменаване на:*
 I34.– (Неревматични болести на митралната клапа) се кодира в рубриката **I34.–**
- И09.1 Ревматични болести на ендокарда, без уточняване на клапа
- И09.9 Ревматична болест на сърцето, неуточнена
със споменаване на:
 И05–И08 (Хронични ревматични болести на сърцето) се кодира в рубриците **И05–И08**
- И10 Есенциална (първична) хипертония
със споменаване на:
 И11.– (Хипертонична болест на сърцето) се кодира в рубриката **И11.–**
 И12.– (Хипертонична бъбречна болест) се кодира в рубриката **И12.–**
 И13.– (Съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек) се кодира в рубриката **И13.–**
 И20–И25 (Ишемична болест на сърцето) се кодира в рубриците **И20–И25**
 И60–И69 (Мозъчносъдови болести) се кодира в рубриците **И60–И69**
 N00.– (Остър нефритен синдром) се кодира в рубриката **N00.–**
 N01.– (Бързо прогресиращ нефритен синдром) се кодира в рубриката **N01.–**
 N03.– (Хроничен нефритен синдром) се кодира в рубриката **N03.–**
 N04.– (Нефрозен синдром) се кодира в рубриката **N04.–**
 N05.– (Нефритен синдром, неуточнен) се кодира в рубриката **N05.–**
 N18.– (Хронична бъбречна недостатъчност) се кодира в рубриката **И12.–**
 N19 (Бъбречна недостатъчност, неуточнена) се кодира в рубриката **И12.–**
 N26 (Сбръчкан бъбрек, неуточнен) се кодира в рубриката **И12.–**

- когато се посочва като изходна предшестваща причина за:*
- I35.0 (Фонова ретинопатия и ретинални съдови изменения) се кодира в рубриката **I35.0**
- I05–I09 (Състояния, които се класифицират в рубриките I05–I09, но не са уточнени като ревматични) се кодират в рубриките **I34–I38**
- I34–I38 (Неревматични болести на митралната клапа) се кодират в рубриките **I34–I38**
- I50.– (Сърдечна недостатъчност) се кодира в рубриката **I11.0**
- I51.4– (Усложнения и неточно определени болести на сърцето) се кодират в рубриката **I11.–**
- I51.9
- I11.– Хипертонична болест на сърцето
със споменаване на:
- I12.– (Хипертонична бъбречна болест) се кодира в рубриката **I13.–**
- I13.– (Съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек) се кодира в рубриката **I13.–**
- I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриките **I20–I25**
- N18.– (Хронична бъбречна недостатъчност) се кодира в рубриката **I13.–**
- N19 (Бъбречна недостатъчност, неуточнена) се кодира в рубриката **I13.–**
- N26 (Сбръчкан бъбрек, неуточнен) се кодира в рубриката **I13.–**
- I12.– Хипертонична бъбречна болест
със споменаване на:
- I11.– (Хипертонична болест на сърцето) се кодира в рубриката **I13.–**
- I13.– (Съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек) се кодира в рубриката **I13.–**
- I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриките **I20–I25**
- когато се посочва като изходна предшестваща причина за:*
- I50.– (Сърдечна недостатъчност) се кодира в рубриката **I13.0**
- I51.4– (Усложнения и неточно определени болести на сърцето) се кодира в рубриката **I13.–**
- I51.9
- I13.– Съчетание на хипертонично сърце с хипертоничен бъбрек
със споменаване на:
- I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриките **I20–I25**

- I15.– Вторична хипертония
Не се използва за кодиране на първоначалната причина за смърт. Ако причината не е посочена, се отнася към рубриката “Други неточно обозначени и неуточнени причини за смърт” (R99).
- I20.– Стенокардия
- I24.– Други форми на остра исхемична болест на сърцето
- I25.– Хронична исхемична болест на сърцето
със споменаване на:
- I21.– (Остър инфаркт на миокарда) се кодира в рубриката **I21.–**
- I22.– (Повторен инфаркт на миокарда) се кодира в рубриката **I22.–**
- I21.– Остър инфаркт на миокарда
със споменаване на:
- I22.– (Повторен инфаркт на миокарда) се кодира в рубриката **I22.–**
- I23.– Някои текущи усложнения от острия инфаркт на миокарда
Не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Използва се код **I21.–** или **I22.–**
- I24.0 Коронарна тромбоза, неводеща до инфаркт на миокарда
Не се използва за кодиране на основната причина за смъртта. За статистиката на смъртността се допуска наличието на инфаркт на миокарда и съответно се използват рубриките **I21.–** или **I22.–**
- I27.9 Белодробно сърце, неуточнено
със споменаване на:
- M41.– (Сколиоза) се кодира в рубриката **I27.1**
- I44.– Атриовентрикуларен блок и ляв бедрен блок
- I45.– Други проводни нарушения
- I46.– Спиране на сърцето
- I47.– Пароксизмална тахикардия
- I48 Предсърдно мъждене и трептене
- I49.– Други сърдечни аритмии
- I50.– Сърдечна недостатъчност
- I51.4–I51.9 Усложнения и неточно определени болести на сърцето
със споменаване на:
- B57.– (Болест на Chagas) се кодира в рубриката **B57.–**

- I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриците
I20–I25
- I50.– Сърдечна недостатъчност
- I51.9 Болест на сърцето, неуточнена
със споменаване на:
M41.– (Сколиоза) се кодира в рубриката **I27.1**
- I50.9 Сърдечна недостатъчност, неуточнена
- I51.9 Болест на сърцето, неуточнена
със споменаване на:
J81 (Белодробен оток) се кодира в рубриката **I50.1**
- I65.– Оклузия и стеноза на прецеребрални артерии, които не са предизвикали мозъчен инфаркт
- I66.– Оклузия и стеноза на церебрални артерии, които не са предизвикали мозъчен инфаркт
Не се използва за кодиране на първоначалната причина за смърт. За статистиката на смъртността се допуска наличие на инфаркт на мозъка и се използва рубриката **I63.–**
- I67.2 Мозъчна атеросклероза
със споменаване на:
I60–I64 (Кръвоизлив в мозъка, инфаркт на мозъка или инсулт) се кодира в рубриците **I60–I64**
когато се посочва като изходна предшестваща причина за:
F03 (Деменция, неуточнена) се кодира в рубриката **F01.–**
G20 (Болест на Паркинсон) се кодира в рубриката **G20**
- I70.– Атеросклероза
със споменаване на:
I10–I13 (Хипертонични болести) се кодират в рубриците **I10–I13**
I20–I25 (Исхемична болест на сърцето) се кодира в рубриците
I20–I25
I51.4 (Миокардит, неуточнен) се кодира в рубриката **I51.4**
I51.5 (Миокардна дегенерация) се кодира в рубриката **I51.5**
I51.6 (Сърдечно-съдова болест, неуточнена) се кодира в рубриката **I51.6**
I51.8 (Други неточно определени болести на сърцето) се кодират в рубриката **I51.8**
I51.9 (Болест на сърцето, неуточнена) се кодира в рубриката **I51.9**
I60–I69 (Мозъчносъдови болести) се кодират в рубриците **I60–I69**

когато се посочва като изходна предшестваща причина за:

I05–I09 (Състояния, които се класифицират в рубриците I05–I09, но не са уточнени като ревматични) се кодират в рубриците **I34–I38**

I34–I38 (Неревматични болести на митралната клапа) се кодират в рубриците **I34–I38**

I71–I78 (Други болести на артериите, артериолите и капиляриите) се кодират в рубриците **I71–I78**

K55.– (Съдови болести на червата) се кодират в рубриката **K55.–**

N26 (Сбръчкан бъбрек, неуточнен) се кодира в рубриката **I12.–**

I70.9 Генерализирана и неуточнена атеросклероза

със споменаване на:

R02 (Гангрена, неклассифицирана другаде) се кодира в рубриката **I70.2**

когато се посочва като изходна предшестваща причина за:

F03 (Деменция, неуточнена) се кодира в рубриката **F01.–**

G20 (Болест на Паркинсон) се кодира в рубриката **G20**

I97.– Следпроцедурни болести на органите на кръвообращението, неклассифицирани другаде

Не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции с.85, том 2.

J00 Остър назофарингит (хрема)

J06.– Остри инфекции на горните дихателни пътища с множествена и неуточнена локализация

когато се посочват като изходна предшестваща причина за:

G03.8 (Менингит, предизвикан от други уточнени причинители) се кодира в рубриката **G03.8**

G06.0 (Вътречерепен абсцес и гранулом) се кодира в рубриката **G06.0**

H65– (Отит на средното ухо) се кодира в рубриците **H65–H66**

H70.– (Мастоидит и сродни състояния) се кодират в рубриката **H70.–**

J10–J18 (Грип и пневмония) се кодират в рубриците **J10–J18**

J20–J21 (Остър бронхит и бронхиолит) се кодират в рубриците **J20–J21**

J40–J42 (Неуточнен и хроничен бронхит) се кодира в рубриците **J40–J42**

- J44.– (Друга хронична обструктивна белодробна болест) се кодира в рубриката **J44.–**
- N00.– (Остър нефритен синдром) се кодира в рубриката **N00.–**
- J20.– Остър бронхит
със споменаване на:
- J41.– (Обикновен и слузогноен хроничен бронхит) се кодира в рубриката **J41.–**
- J42 (Хроничен бронхит, неуточнен) се кодира в рубриката **J42**
- J44.– (Друга хронична обструктивна белодробна болест) се кодира в рубриката **J44.–**
- J40 Бронхит, неуточнен като остър или хроничен
- J41.– Обикновен и слузогноен хроничен бронхит
- J42 Хроничен бронхит, неуточнен
със споменаване на:
- J43.– (Емфизем) се кодира в рубриката **J44.–**
- J44.– (Друга хронична обструктивна белодробна болест) се кодира в рубриката **J44.–**
когато се посочва като изходна предшестваща причина за:
- J45.– (Астма) се кодира в рубриката **J44.–** (виж също по-долу забележката към J45.–, J46)
- J43.– Емфизем
със споменаване на:
- J40 (Бронхит, неуточнен като остър или хроничен) се кодира в рубриката **J44.–**
- J41.– (Обикновен и слузогноен хроничен бронхит) се кодира в рубриката **J44.–**
- J42 (Хроничен бронхит, неуточнен) се кодира в рубриката **J44.–**
- J45 Астма
- J46 Астматичен статус
Ако в свидетелството за смърт астмата и бронхитът (остър) (хроничен) или друга хронична обструктивна болест на белите дробове са записани заедно, първоначалната причина трябва да се избира по обикновения начин, с помощта на Общия принцип или правила 1, 2 или 3. Нито една от диагнозите не трябва да се разглежда като определение, модифициращо друга диагноза.

- J60–J64 Пневмокониоза
със споменаване на:
 A15– (Туберкулоза на дихателните органи) се кодира в
 A16 рубриката **J65**
- J81 Белодробен оток
със споменаване на:
 I50.9 (Сърдечна недостатъчност, неуточнена) се кодира в
 рубриката **I50.1**
 I51.9 (Болест на сърцето, неуточнена) се кодира в рубриката
I50.1
- J95.– Респираторни нарушения след медицински процедури, некла-
 сифицирани другаде
 Не се използват за кодиране на първоначалната причина за
 смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- K91.– Увреждания на храносмилателните органи след медицински
 процедури, неклассифицирани другаде
 Не се използват за кодиране на първоначалната причина за
 смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- M41.– Сколиоза
със споменаване на:
 I27.9 (Белодробно сърце, неуточнено) се кодира в рубриката
I27.1
 I50.– (Сърдечна недостатъчност) се кодира в рубриката
I27.1
 I51.9 (Болест на сърцето, неуточнена) се кодира в рубриката
I27.1
- M96.– Увреждания на костно-мускулната система след медицински
 процедури, неклассифицирани другаде
 Не се използват за кодиране на първоначалната причина за
 смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- N00.– Остър нефритен синдром
когато се посочва като изходна предшестваща причина за:
 N03.– (Хроничен нефритен синдром) се кодира в рубриката
N03.–
- N18.– Хронична бъбречна недостатъчност
- N19 Бъбречна недостатъчност, неуточнена

- N26 Сбръчкан бъбрек, неуточнен
със споменаване на:
I10 (Есенциална (първична) хипертония) се кодира в рубриката **I12.**–
I11.– (Хипертонична болест на сърцето) се кодира в рубриката **I13.**–
I12.– (Хипертонична бъбречна болест) се кодира в рубриката **I12.**–
- N46 Безплодие при мъжа
- N97.– Безплодие при жената
Тези рубрики не се използват, ако е известно състоянието, предизвикало безплодието.
- N99.– Увреждания на пикочо-половата система след медицински процедури, неклассифицирани другаде
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Виж Хирургични операции, с.85, том 2.
- O08.– Усложнения след аборт, извънматочна или гроздовидна бременност
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Използват се рубриците O00–O07.
- O30.– Многоплодна бременност
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт, ако е посочено по-конкретно усложнение.
- O32.– Медицински грижи за майката при диагностицирано или предполагаемо неправилно предлежание на плода
със споменаване на:
O33.– (Медицински грижи за майката при диагностицирана или предполагаема пелвеофетална диспропорция) се кодира в рубриката **O33.**–
- O33.9 Медицински грижи за майката при пелвеофетална диспропорция, неуточнена
със споменаване на:
O33.0– (Диспропорция, дължаща се на аномалии в таза на O33.3 майката) се кодира в рубриците **O33.0–O33.3**
- O64.– Затруднено раждане поради неправилно положение или предлежание на плода
със споменаване на:
O65.– (Затруднено раждане поради аномалии в таза на майката) се кодира в рубриката **O65.**–

- O80–O84 Родоразрешаване
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Ако не е записана друга причина за смъртта на майката, се кодира като Усложнение в хода на раждането и родоразрешаването, неуточнено (O75.9).
- P07.– Разстройства, свързани със скъсяване срока на бременността и ниско тегло при раждането, неklasифицирани другаде
- P08.– Разстройства, свързани с удължаване срока на бременността и високо тегло при раждането
Тези рубрики не се използват, ако е посочена каквато и да било друга причина за смъртта в перинаталния период.
- R69.– Неизвестни и неуточнени причини за заболяване
Не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт. Използват се съответните кодове R95–R99.
- S00–T98 Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт, с изключение на случаите, в които се използват като допълнителен код в съответната рубрика на блок V01–Y89.
- S02.– Счупване на черепа и лицевите кости
Със споменаване на повече от една локализация се кодират Множествени счупвания на костите на черепа и лицевите кости S02.7.
- S06.– Вътречерепна травма
Ако счупването на черепа или лицевите кости е свързано с вътречерепна травма, предимство трябва да се дава на счупването.
със споменаване на:
S02.– (Счупване на черепа и лицевите кости) се използва код **S02.–**
- T36–T50 Отравяния с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (Случайно отравяне и отравяне, което не е определено като преднамерено, с алкохол или лекарствени средства, водещи до зависимост)
със споменаване на:
F10–F19 с четвърти знак .2 (алкохолна зависимост или лекарствена зависимост) се използват кодовете **F10–F19** с четвърти знак .2

- T79.– Някои ранни усложнения на травмите, неклассифицирани другаде
Тази рубрика не се използва, ако е известен характерът на предшестващата травма.
- V01–X59 Злополуки
със споменаване на:
A35 (Други форми на тетанус) се използва код **A35**,
ако те са резултат от:
G40–G41 (Епилепсия) се използва код **G40–G41**
- X40–X49 Случайно отравяне и въздействие на отровни вещества
- Y10–Y15 Отравяне и въздействие на вредни вещества с неопределени намерения (отравяне с алкохол и лекарствени средства, предизвикващи зависимост)
със споменаване на:
F10–F19 с четвърти знак .2 (алкохолна зависимост или лекарствена зависимост) се използва код **F10–F19** с четвърти знак **.2**
- Y90–Y98 Допълнителни фактори, имащи отношение към причините за заболяемост и смъртност, класифицирани другаде
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт.
- Z00–Z99 Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби
Тези рубрики не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт.

12. Сведение за връзките по кодов номер

Когато избраната причина е посочена в първата колонка на таблица 1, а една или повече причини, изброени във втората колонка на таблицата, са посочени на който и да е ред в свидетелството, трябва да се кодира така, както е посочено в четвъртата колонка.

Когато избраната причина е посочена в първата колонка и е посочена в свидетелството като причина за една от болестите, изброени в третата колонка, следва да се кодира така, както е посочено в четвъртата колонка.

Таблица 1. Сведения за връзките по кодов номер

<i>Избрана причина</i>	<i>Със споменаване на:</i>	<i>Като причина на:</i>	<i>Код</i>
A00–B19 } B25–B99 }		C00–C97	C00–C97
A15.–, A16.–	J60–J64		J65
A17.–, A18.–	A15.–, A16.–		A15.–, A16.–
A39.2–A39.4	A39.0, A39.1		A39.0, A39.1
E86	A00–A09		A00–A09
F10–F19 (F1x.0) } (F1x.5) }	F10–F19(F1x.2)		F10–F19(F1x.2)
F10	K70.–		K70.–
F10.2	F10.4, F10.6, F10.7		F10.4, F10.6, F10.7
F17.–		C34.– I20–I25 J40–J47	C34.– I20–I25 J40–J47
G25.5	I00–I02 I05–I09		I02.– I02.–
I05.8 } I05.9 } (по неуточнена } причина) }	I34.–		I34.–
I09.1 } I09.9 }	I05–I08		I05–I08
I10	I11.– I12.– I13.– I20–I25 I60–I69 N00.– N01.– N02–N05 N18.– N19 N26		I11.– I12.– I13.– I20–I25 I60–I69 N00.– N01.– N03–N05 I12.– I12.– I12.–
		H35.0	H35.0
		I05–I09 (неуточнени като ревматични)	I34–I38
		I34–I38	I34–I38
		I50.–	I11.0
		I51.4–I51.9	I11.–

Таблица 1 (продължение)

<i>Избрана причина</i>	<i>Със споменаване на:</i>	<i>Като причина на:</i>	<i>Код</i>
I11.–	I12.–		I13.–
	I13.–		I13.–
	I20–I25		I20–I25
	N18.–		I13.–
	N19		I13.–
	N26		I13.–
I12.–	I11.–		I13.–
	I13.–		I13.–
	I20–I25		I20–I25
		I50.–	I13.0
		I51.4–I51.9	I13.–
I13.–	I20–I25		I20–I25
I20.– } I24.– } I25.– }	I21.–		I21.–
I21.–	I22.–		I22.–
I27.9	I22.–		I22.–
I44–I50 } I51.4–I51.9 }	M41.–		I27.–
I50.– } I51.9 }	B57.–		B57.–
I50.9 } I51.9 }	I20–I25		I20–I25
I67.2	M41.–		I27.–
	J81		I50.1
	I60–I64		I60–I64
		F03	F01.–
		G20	G20
I70.–	I10–I13		I10–I13
	I20–I25		I20–I25
	I51.4		I51.4
	I51.5		I51.5
	I51.6		I51.6
	I51.8		I51.8
	I51.9		I51.9
	I60–I69		I60–I69
		I05–I09 (неуточнени като ревматични)	I34–I38
		I34–I38	I34–I38
		I71–I78	I71–I78

Таблица 1 (продължение)

<i>Избрана причина</i>	<i>Със споменаване на:</i>	<i>Като причина на:</i>	<i>Код</i>
		K55.–	K55.–
		N26	I12.–
170.9	R02		I70.2
		F03	F01.–
		G20	G20
J00 } J06.– }		G03.8	G03.8
		G06.0	G06.0
		H65–H66	H65–H66
		H70.–	H70.–
		J10–J18	J10–J18
		J20–J21	J20–J21
		J40–J42	J40–J42
		J44.–	J44.–
		N00.–	N00.–
J20.–	J41.–		J41.–
	J42		J42
	J44.–		J44.–
J40 } J41.– } J42 }	J43.–		J44.–
	J44.–		J44.–
		J45.–	J44.–
J43.–	J40		J44.–
	J41.–		J44.–
	J42		J44.–
J60–J64	A15.–		J65
	A16.–		J65
J81	I50.9		I50.1
	I51.9		I50.1
M41.–	I27.9		I27.1
	I50.–		I27.1
	I51.9		I27.1
N00.–		N03.–	N03.–
N18.– } N19.– }			
N26 }	I10		I12.–
	I11.–		I13.–
	I12.–		I12.–

Таблица 1 (продължение)

<i>Избрана причина</i>	<i>Със споменаване на:</i>	<i>Като причина на:</i>	<i>Код</i>
O32.–	O33.–		O33.–
O33.9	O33.0–O33.3		O33.0–O33.3
O64.–	O65.–		O65.–
S06.–	S02.–		S02.–
T36–T50	F10–F19(Flx.2)		F10–F19(Flx.2)
V01–X59	A35		A35
X40–X49 } Y10–Y15 }	F10–F19(Flx.2)		F10–F19(Flx.2)

Таблица 2. Списък на кодовете, които не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт*

<i>Кодове, които не се използват за кодиране на първоначалната причина за смърт (използват се кодовете, дадени в скоби: ако кодът въобще не е посочен, се кодира с R99)</i>	<i>Не се използват, ако е известна първоначалната причина</i>
B95–B97	F01–F09
E89.–	F70–F79
G97.–	G81.–
H59.–	G82.–
H95.–	G83.–
I15.–	H54.–
I23.– (кодове I21 или I22)	H90–H91
I24.0 (кодове I21 или I22)	N46
I65.– (код I63)	N97.–
I66.– (код I63)	O30.–
I97.–	P07.–
J95.–	P08.–
K91.–	T79.–
M96.–	
N99.–	
O08.–	
O80–O84 (код O75.9)	
R69.– (кодове R95–R99)	
S00–T98 (кодове V01–V89)	
Y90–Y98	
Z00–Z99	

* В допълнение към кодовете, означени със звездичка (виж раздел 3.1.3, том 2).